Täysistunto

Keskiviikko 16.3.2016 klo 13.59—19.40

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 132/2015 vp
Valiokunnan mietintö MmVM 2/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 2/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

14.03 **Jari Leppä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Metsähallituslakia on valmisteltu pitkään, useita vuosia. Sitä on valmisteltu usean eri hallituksen toimesta, ja nyt olemme tilanteessa, jossa meillä on vihdoinkin mietintö. Lain uudistuksen tavoitteena ja ajurina on koko ajan ollut sama asia. Se on se, että me pystymme kaikissa olosuhteissa säilyttämään nykyisen kaltaisen Metsähallituksen toimintatavoiltaan, monialaisen suomalaisen luonnon toimijana ja huolehtijana. Tämä on ollut se keskeisin tavoite.

Nyt, kun erilaiset säädökset ovat muuttuneet, on tullut entistä ajankohtaisemmaksi, että me teemme nämä muutokset, jotta tämä iso tavoite toteutuu, ja olen ymmärtänyt näin, että tämä tavoite on meidän kaikkien yhteinen. Siksi niin hallituksen esitys kuin selkeä maa- ja metsätalousvaliokunnan enemmistömielipide on ollut sellainen, että muutos on tehtävä ja ei haluta ottaa riskiä siitä, että Metsähallitus ei pystyisi tulevaisuudessa enää toimimaan nykyisen kaltaisessa toimintamallissaan. Siksi tämä muutos. Tämä muutos on myöskin aiheuttanut erittäin paljon kansalaiskeskustelua. Hyvä niin. Se on aina, ilman muuta, tervetullutta, ja sitä pitää tervehtiä ilolla. Kuitenkin se kansalaiskeskustelussa ollut vivahde, jossa on valitettavan paljon ollut vääriä tietoja liikkeellä, ei ole ollut omiaan viemään tätä keskustelua oikeaan suuntaan eikä oikeille urille, ja tämä on erittäin valitettavaa. Mutta toivon mukaan nyt tämän mietinnön luettuaan ja tämän keskustelun kuluessa nämä kyseiset asiat oikenevat ja asettautuvat siihen mittaan, missä ne ihan oikeasti ja aidosti ovat.

Rouva puhemies! Nykymuotoinen Metsähallitus valtion maa- ja vesialueiden hoitajana on saavuttanut erittäin hyvin sille asetetut tavoitteet luonnonsuojelijana, luonnonsuojelualueiden hoitajana, kansalaisten virkistysmahdollisuuksien kehittäjänä, metsäteollisuuden puuhuollon turvaajana, biotalouden raaka-aineiden tuottajana, valtion tulonlähteenä, työmahdollisuuksien tarjoajana ja muun maankäytön yhteensovittajana. Eli tämä pitkä, iso luettelo on kaikkia niitä tehtäviä, (Hälinää — Puhemies koputtaa) joita Metsähallitus...

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Anteeksi, edustaja Leppä. — Rauhoitutaan ja kuunnellaan mietinnön esittelyä, ja sen jälkeen sitten käynnistämme debatin. Kiitos.

Kiitos, rouva puhemies! — Liiketoiminnan lisäksi Metsähallituksella on lukuisia lakisääteisiä ja sille annettuja julkisia hallintotehtäviä. Julkisista hallintotehtävistä keskeisimpiä ovat lakisääteisten luonnonsuojelualueiden hallinnointi, hoito ja käytön ohjaus. Uuden lain lähtökohta on mahdollisimman pitkälle valtion maan ja Metsähallituksen kokonaisuuden ja toimivan organisaation säilyttäminen, niin kuin tuossa alussa totesin. Jos esittelisin tämän lain pykälä pykälältä, joutuisin melkein kaikkien pykälien kohdalla toteamaan, että tämä jatkuu niin kuin tähänkin asti, ja en tee näin, vaan esittelen pääkohdat tästä meidän valiokuntamme mietinnöstä.

Puhemies! Metsähallituksen lainsäädännöllinen asema. Konkurssilainsäädännön ja yhteisöverotuksen soveltumattomuutta koskevat komission johtopäätökset on otettava huomioon Metsähallituksen uudelleenorganisointia koskevissa laintasoisissa säännöksissä. Valtion omistajapoliittisten linjausten mukaan valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinta hoidetaan yhtenä kokonaisuutena valtion kiinteistöstrategian mukaisesti. Valiokunta on pitänyt välttämättömänä, että Metsähallitusta koskeva eduskunnan ja valtioneuvoston ohjausvalta säilyy ennallaan. Eduskunnan tulee edelleen voida asettaa Metsähallitukselle palvelu- ja muita toimintavelvoitteita ja tavoitteita, jotka voivat koskea myös tytäryhtiöissä harjoitettavaa toimintaa.

Yhteiskunnan kokonaisetuun on kuuluttava kannattavan liiketoiminnan harjoittamisen ohella, että Metsähallituksen hallinnassa oleviin alueisiin liittyvät muut yhteiskunnalliset tarpeet tulevat asianmukaisella tavalla huomioon otetuksi. Metsähallituksen toimintaa koskevat yhteiskunnalliset velvoitteet pysyvät ehdotetussa laissa ja lainsäädännössä pääosin ennallaan.

Metsähallituksen tulee edelleen ottaa riittävästi huomioon biologisen monimuotoisuuden suojelu ja tarkoituksenmukainen lisääminen metsien, meren ja muiden luonnonvarojen hoidolle, käytölle ja suojelulle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Sen on lisäksi edelleen otettava huomioon luonnon virkistyskäytön ja työllisyyden edistämisen vaatimukset sekä sovitettava yhteen hallinnassaan olevien luonnonvarojen hoito, käyttö ja suojelu saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan, sekä poronhoitoalueella siten, että poronhoitolaissa säädetyt velvollisuudet täytetään.

Perustuslain mukaan eduskunta hyväksyy valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä liikelaitoksen keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet. Tähän liittyen Metsähallitus-lain 2 §:ssä ehdotetaan, että Metsähallitus toimii liiketaloudellisten periaatteiden sekä eduskunnan sille hyväksymien palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden mukaisesti. Metsähallitus käyttäisi laajasti puhevaltaa valtion maa- ja vesialueiden haltijana.

Valiokunta pitää hyvän hallinnon kannalta tärkeänä, että Metsähallituksen kanta valtion maa- ja vesialueiden haltijana ilmaistaan erilaisissa maankäyttöön liittyvissä menettelyissä kokonaisuutena yhdessä asiakirjassa. Metsähallituksen käyttäessä puhevaltaa valtion maa- ja vesialueiden haltijana tulee jatkaa nykyistä menettelyä, jossa pääsääntönä on Metsähallituksen kannan ilmaiseminen kokonaisuutena.

Puhemies! Metsähallituksella on runsaasti myös julkisia tehtäviä. Valiokunta toteaa, että Metsähallitukselle on erityislaeissa, siis huom. erityislaeissa, säädetty lukuisia julkisia hallintotehtäviä, joista keskeisimpiä ovat valtion luonnonsuojelu-, erämaa- ja retkeily-

alueiden hoito ja käytön ohjaus sekä eräpalvelut, joihin kuuluvat metsästys-, kalastus- ja maastoliikenneasiat sekä erävalvonta. Julkisten hallintotehtävien hoidon riippumattomuus ja puolueettomuus on turvattava.

Maa- ja metsätalousvaliokunta ja erityisesti perustuslakivaliokunta lausunnossaan ovat todenneet, että perusratkaisu, jossa Metsähallituksen viranomaistehtävät on osoitettu erilliselle ja riippumattomalle Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien yksikölle, vastaa nykyistä perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella säädettyä Metsähallitusta koskevaa lainsäädäntöä.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä ehdotettu julkisten hallintotehtävien ohjaus- ja valvontasäännöstö on osin varsin vaikeaselkoista. Siksi valiokunta esittää julkisia hallintotehtäviä koskevien säännösten selkeyttämiseksi Metsähallitus-lakia koskevan esityksen 5 §:n, 9 §:n ja 6 §:n tarkistamista. Valiokunta ehdottaa, että ympäristöministeriö ohjaa esitettävän 9 §:n mukaisesti julkisten hallintotehtävien hoitoa toimialallaan, jolloin ministeriön toimivalta kiinnittyisi yksiselitteisesti ja selkeästi valtioneuvoston ohjesääntöön.

Puhemies! Eri omaisuuserät, kirjanpito ja tilinpäätös. Uuden lainsäädännön myötä on tarkoitus jakaa maa- ja vesiomaisuus kolmeen luokkaan. Peruspääoma olisi edelleen maa- ja vesiomaisuus, joka on taloudellisesti hyödynnettävissä. Peruspääomalle esitetään tuottovaade. Julkisten hallintotehtävien käyttöön ositettaisiin omaisuus, joka on tarpeellista näiden tehtävien hoitamiseksi. Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarpeellinen omaisuus kuuluisi muuhun omaan pääomaan, eikä sillä olisi tuottovaadetta. Muuhun omaan pääomaan kuuluvaksi erilliseksi tase-eräksi voitaisiin perustellusta syystä osoittaa maa- ja vesiomaisuus, joka ei liity julkisten hallintotehtävien hoitoon ja joka ei myöskään ole mainittavan taloudellisen hyödyntämisen piirissä, minkä vuoksi omaisuudelle ei aseteta tuottovaadetta. Maa- ja vesiomaisuus, joka ei siis liity julkisten hallintotehtävien hoitoon ja jolle ei perustellusta syystä asetettaisi tuota tuottovaatimusta, sijoitetaan erillisenä uutena kolmantena tase-eränä Metsähallituksen muuhun omaan pääomaan. Talousarvioesityksessä kolmanteen tase-erään on suunniteltu siirrettäväksi pääosa yleisistä vesialueista ja noin 360 000 hehtaaria Ylä-Lapin luontaiselinkeinoalueita.

Lakiehdotuksen 8 §:n mukaan Metsähallituksen peruspääoman muutokset käsitellään eduskunnassa, mutta 34 §:n mukaan valtioneuvosto päättää tasemuutoksista muun oman pääoman sisällä julkisten hallintotehtävien yksikön hoitaman tase-erän ja liiketoimintojen hoitaman niin kutsutun kolmannen tase-erän välillä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on katsottu, että eduskunnan budjettivallan käyttö ja julkisia hallintotehtäviä hoitavan yksikön aseman riippumattomuus voidaan jatkossakin turvata paremmin, jos erilliskirjanpidosta ei luovuta. Valiokunta ehdottaakin Metsähallitus-lakia koskevan esityksen 33 §:n momenttia täydennettäväksi siten, että julkisten hallintotehtävien hoidosta pidetään erillistä kirjanpitoa.

Puhemies! Läpinäkyvyyden kannalta on erittäin selkeää ja välttämätöntä, että kaikki on julkista. Valiokunta katsoo, että jatkossakin Metsähallituksen sekä uuden, perustettavan valtion metsätalousyhtiön tulee kyetä hyvään paikalliseen sopimiseen sekä henkilöresurssien joustavaan käyttöön. Valiokunta painottaa yhteiskunnallisia velvoitteita koskevien tavoitteiden toteutumisen riittävää, laajaa seurantaa. Valiokunta korostaa, että avoin yhteistyö ja paikallisten olosuhteiden tuntemus ovat muodostuneet Metsähallituksen alueellisen luonnonvarasuunnittelun keskeisiksi elementeiksi, joita tulee pitää yllä ja kehittää myös jatkossa.

Alueelliset vaikutukset on erittäin merkittävä osio. Metsähallituksen toiminnalla on erittäin merkittävä aluetaloudellinen vaikutus. Esitys ei muuta Metsähallituksen asemaa tässä suhteessa. Valiokunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että — liittyen niihin muutoksiin, joita muun muassa verotukseen tulee — Metsähallituksen yhteisöverotulot voivat enimmillään muodostaa jopa 20 prosenttia muutamien pohjoisen pienten kuntien tuloista. Valiokunta pitää välttämättömänä, että haitalliset vaikutukset näiden kuntien talouteen estetään.

Perustuslakivaliokunta on esittänyt, että annettava Metsähallitus-laki voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Uudistuksessa saamelaisten asema pysyy ennallaan ja aseman voidaan hivenen katsoa vahvistuvan lakiehdotuksen 39 §:n mukaisilla saamelaisten kotiseutualueelle perustettavilla neuvottelukunnilla. Valiokunta katsoo, että laajemmat saamelaisten kotiseutualueelle tapahtuvaan suunnitteluun ja saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoon liittyvät kysymykset tulee ratkaista ILO 169 -sopimuksen mahdollisen ratifioinnin yhteydessä.

Puhemies! Muutama sana vielä virkistys- ja matkailukäytöstä, retkeilyalueista sekä tietysti sitten tuosta perustettavasta yhtiöstä.

Valtion alueiden virkistyskäytön suunnittelu ja käytännön toteutus on erittäin merkittävää Metsähallituksen toimintaa. Valiokunta painottaa erityisesti sitä, ettei Metsähallituslakia koskevalla lakimuutoksella ja -ehdotuksella vaikuteta jokamiehenoikeudella tapahtuvaan luonnon virkistyskäyttöön tai muuhun virkistyskäyttöön eikä muuteta virkistyskäyttöön liittyvää perusinfrastruktuuria maksulliseksi. Oikeudet säilyvät siis ennallaan.

Valiokunta toteaa myös tässä yhteydessä, että pinta- ja pohjavesien hyödyntämisestä säädetään kattavasti erikseen vesilaissa.

Valiokunta korostaa myös sitä, että valtion retkeilyalueilla tulee erityisen huolellisesti ja pitkäjänteisesti sovittaa yhteen metsätalouden harjoittamisen sekä matkailun ja virkistyskäytön intressit. Henkilöstövaikutuksiakin tällä on, mutta ne jäävät hyvin vähäisiksi, ja siihen valiokunta kiinnittää huomiota, että metsätalousliiketoiminnan yhtiöittäminen sinänsä ei vaikuta metsätalouden henkilöstön määrään eikä tehtäviin. Metsähallituksen metsätaloustulosalueen henkilöstö siirtyisi perustettavan osakeyhtiön palvelukseen. Siirtyvän henkilöstön määrä on noin 800 henkilöä, ja kaikki heistä ovat työsopimussuhteisia.

Sitten, puhemies, lopuksi tästä yhtiöstä, perustettavasta osakeyhtiöstä: Valtion metsätalousosakeyhtiöstä annetun lain mukaan yhtiön toimialana olisi metsätalouden harjoittaminen yksinoikeudella valtion omistamalla maalla ja puutavaran toimittaminen asiakkaille. Koska yhtiölle myönnettäisiin lakiin sisältyvän luovutusvaltuuden perusteella yksinoikeus metsätalouden harjoittamiseen Metsähallituksen hallussa olevalla tuottovaateen alaisella maa- ja vesiomaisuudella, yhtiön liiketoiminta rajattaisiin koskemaan vain yksinoikeuden kohteena olevaa aluetta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että Metsähallitus merkitsisi osakeyhtiötä perustettaessa kaikki sen osakkeet valtion lukuun. Osakeyhtiö olisi Metsähallituksen hallinnoima, jolloin Metsähallitus vastaisi lähtökohtaisesti yhtiötä koskevasta omistajaohjauksesta siten kuin valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettu laki säätää.

Valiokunta ehdottaa lain 1 §:ään lisättäväksi maininnan siitä, että metsätaloutta harjoittaessaan yhtiön tulee huolehtia tässä laissa tarkoitettujen yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden ja muiden yhteiskunnallisten velvoitteiden toteuttamisesta siten kuin valtioneuvosto maa- ja vesiomaisuutta koskevaa käyttöoikeutta luovutettaessa ja sen ehtoja tarkistettaessa määrää.

Valiokunta toteaa myös, että perustettavan yhtiön osakkeiden luovuttaminen edellyttäisi valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain 3 §:n mukaista eduskunnan suostumusta — eduskunnan suostumusta. Valiokunta toteaa myös, että perustettavasta valtion osakeyhtiöstä tulee lakisääteinen osa Metsähallitus-konsernia, minkä vuoksi yhtiön osakkeita ei myydä. Selvyyden vuoksi valiokunta on vielä ehdottamassa 3 momentissa todettavaksi, että osakeyhtiö on valtion kokonaan omistama ja Metsähallituksen hallinnoima.

Annettavassa laissa säädettäisiin valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa käyvästä vastikkeesta osakeyhtiölle Metsähallituksen hallintaan osoitettuun tai myöhemmin osoitettavaan tuottovaateen alaiseen maa- ja vesiomaisuuteen kohdistuva siirtokelvoton oikeus muun muassa metsätalouden harjoittamiseen — siis siirtokelvoton oikeus.

Jatkovalmistelussa tarkentuva vuotuinen käyttöoikeudesta liikelaitokselle maksettava vastike olisi noin 80 miljoonan euron luokkaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että käyttöoikeuskorvauksen käypä hintataso tarkistettaisiin määräajoin, esimerkiksi 5 vuoden välein.

Ja, puhemies, aivan lopuksi. Valiokunta on tehnyt kaksi ponsiehdotusta, ja ne sisältävät seuraavat asiat: Kun valtion toimintoja yhtiöitettäessä yhtiön kotipaikasta ei ole säädetty yhtiölaissa, valiokunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimiin perustettavan yhtiön kotipaikan sijoittamiseksi Rovaniemelle. Tämä on 1. lausumaehdotus. Ja 2. lausumaehdotus: Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että nyt säädettävän lainsäädännön vaikutuksia seurataan. Valiokunta edellyttääkin, että sille toimitetaan vuoden 2017 loppuun mennessä selvitys lainsäädännön vaikutuksista.

Mietintöön sisältyy neljä vastalausetta, jotka täällä varmasti myöhemmin sitten esitellään.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tässä yhteydessä pitkästä käsittelystä kaikkia mahdollisia tahoja — asiantuntijoita, kaikkia valiokuntia — siitä yhteistyöstä, jota olemme tässä talossa tehneet. Olemme myöskin havainneet sen, että eduskunta toimii erittäin joustavasti silloin, kun sen joustamisen tarvetta on, niin että me saamme perustuslain mukaista toimintaa, ja tässä haluan aivan erityiskiitokset antaa perustuslakivaliokunnalle tästä työstä. Se on erittäin merkittävä työ siihen, että me saamme aikaiseksi meitä kaikkia tyydyttävää, tai ainakin riittävää enemmistöä tyydyttävää, lainsäädäntöä, ja ennen kaikkea, että se on perustuslain mukaista. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Käydään noin tunnin mittainen debattikeskustelu tässä nyt alkuun, koska luulen, että näitä kysymyksiä ministerille täältä tulee. Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat osallistua tähän, varaamaan puheenvuoron painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

14.21 **Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtajalle valiokunnan mietinnön monipuolisesta esittelystä. Tämä Metsähallitus-laki on tosiaan ollut yli kahdeksan vuoden ajan eduskunnan käsittelyssä, joten kaikki puolueet, jotka tässä salissa ovat edustettuina, ovat päässeet siihen vaikuttamaan. Mutta nyt sitten tämän eduskunnan käsittelyn aikana tämä lainsäädännön työ sai aika mielenkiintoisia piirteitä, koska me kaikki edustajat saimme aika paljon sähköpostia tähän asiaan liittyen. Erityisesti katson tässä yhteydessä nyt Vihreän liiton kansanedustajiin ja teidän aktiiviseen työhönne tämän asian hoitamisessa. (Ville Niinistö: Vastauspuheenvuoro! — Touko Aalto: Vastauspuheenvuoro!) — Tulette varmaan sen saa-

maan. — Hämmästyin Ville Niinistön puheenvuoroissa siitä, että hän puhui pimityksestä, kaupallisesta seikkailusta, kepulaisten maakuntamiesten vedätyksestä ja niin edelleen. Mielestäni tällaiset kommentit eivät kuulu tämän talon asialliseen lainsäädäntötyöhön.

14.23 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsähallitus hallinnoi Suomen metsiä, vesiä, meidän kansallisomaisuuttamme, ja Metsähallituksen luontopalvelut on meidän keskeisin luonnonsuojeluviranomainen tässä maassa. Tämä laki on ollut pitkään valmistelussa. Tämän piti käsitellä lähinnä vain sitä, miten hakkuut hoidetaan meidän talousmetsissämme, elikkä sen toiminnan organisoitumismuotoa. Siihenkin liittyy haasteita, mutta tämä hallitus jostain syystä päätti sen lisäksi heikentää luonnonsuojelun asemaa ja luontoarvojen vaalimisen asemaa Suomessa. Edelleenkään ei ole käynyt selväksi, miksi perustetaan kolmas tase täysin eduskunnan vallan ja valvonnan ulkopuolelle niin, että valtioneuvosto voi omalla päätöksellään siirtää vaikka luonnonsuojelualueita ja muita luonnoltaan arvokkaita vesiä ja metsiä tähän kolmanteen taseeseen pois luontoasiantuntijoiden hallinnasta, heidän vaalinnastaan, heidän asiantuntemuksensa alta, metsätalouden asiantuntijoiden eli Metsähallituksen konsernijohdon alaisuuteen. (Puhemies koputtaa) Nämä ihmiset tekevät niillä alueilla (Puhemies: Aika!) ihan muita asioita, ja eduskunta ei silloin päättäisi. Tämä on väärin.

14.24 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä Metsähallitus-lakia on valmisteltu poikkeuksellisen pitkään, kuin Iisakinkirkkoa, mutta silti lainvalmistelun loppuvaiheita vaivasi kyllä melkoinen kiire, mikä johti siihen, että laki sellaisenaan on, ikävä kyllä, aikamoinen pettymys. Me sosialidemokraatit ihmettelemme tässä ennen kaikkea kolmea seikkaa.

Ensinnäkin tämä metsätaloustoiminnan yhtiöittäminen. EU-kilpailulainsäädäntö ei sitä edellytä. Minkä takia te ajoitte yhtiöittämistä selvittämättä kunnolla, mitä vaihtoehtoja tälle toiminnalle olisi voinut olla?

Toiseksi, me kyseenalaistamme tämän uuden kolmannen taseen. Miksi luodaan tämmöinen eriskummallinen harmaa vyöhyke, joka jättää kyllä epäselväksi sen, tullaanko esimerkiksi jatkossa retkeilylle asettamaan tavalliselle kansalaiselle mahdottomia hintalappuja?

Ja kolmanneksi johtamisjärjestelmä. Siitä olimme yksimielisiä, että johtamisjärjestelmää tulee selkeyttää, mutta oli tässä kyllä merkillinen vaihe, kun näytti siltä, että ympäristöministeriö oltiin ajamassa kokonaan ulos Metsähallituksesta. Kyllä mekin haluamme selkeän johtamisjärjestelmän, mutta meille on selvää, että myös ympäristöministeriön roolin Metsähallituksessa täytyy olla selkeä ja että ei ole järkevää ajaa vain yhtä ainutta isäntää Metsähallituksessa.

14.25 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin, että ministeri vastaisi siihen kysymykseen, ollaanko tässä myymässä aariakaan maata kenellekään. Nimittäin itse olen käsittänyt, että hehtaarikaan ei vaihda omistajaa ja suomalaisia vesistöjä ja metsiä ei olla myymässä. Ei yksikään kansallispuisto, edustaja Niinistö, siirry pois ympäristöministeriön alaisuudesta tai Luontopalvelut-yksikön alaisuudesta. Minusta on ihan järkevää, että esimerkiksi yhteiset vesialueet ovat jatkossakin siinä käytössä, että kalastaja voi saada kalastusluvan. Ei ole pelkoa siitä, että se totaalisuojellaan, eikä ole pelkoa siitä, että sillä tehdään erityisesti bisnestä, vaan homma jatkuu aivan entisellä lailla,

joten minun mielestäni on erittäin hyvä, että on tällainen tase, jonka ei vaadita tuottavan voittoa.

14.26 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole ihme, että tämä asian valmistelu on kestänyt niin kauan, kun te olette yhdeksän vuotta etsinyt sitä olematonta EU-pakkoa eikä sitä ole löytynyt vieläkään. Siihen liittyen kysymys sekä ministeri Tiilikaiselle että edustaja Lepälle: Kun te viime kaudella yhdessä muun opposition ja sosialidemokraattien kanssa olitte kaatamassa Metsähallitus-lakia, niin tuliko teille yllätyksenä hankintadirektiivi ja direktiivi julkisista käyttöoikeussopimuksista, kun ne ovat saaneet sisällön jo vuonna 2014? Miten teille vasta nyt se valkeni? Miten se on mahdollista?

Ja sitten perussuomalaisille: kun te aivan yhtenä ryhmänä, yhtenä miehenä, yhtenä naisena olette juosseet olemattoman EU-pakon taakse piiloon, niin minkä takia meidän pitää teille opettaa nyt sitä EU-kriittisyyttä? (Naurua)

14.27 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hieman minuakin ihmetyttää se julkinen keskustelu, mitä tämän lain ympärillä on käyty, ja ne uhkakuvat ja mielikuvat, mitkä siihen liittyvät sitten, mitä pahaa tapahtuu. Minä kysyisinkin ministeriltä, kun minä olen itse aika tarkkaan lukenut tämän lain ja sitä valiokunnassa käsitellyt, että voisitteko te opastaa minua, mihin kohtaan hallituksen esitystä tai valiokunnan esittämiä lisäyksiä liittyy jonkin luontoarvon heikentäminen tai jonkin retkeilytoiminnan tai muun oleellisen toiminnan heikentäminen. Itse kiittäisin kyllä hallitusta ja valiokunnan jäseniä siitä, että harvoin näkee lakia, jossa sekä niin voimakkaasti korostetaan alueellista yhteistyötä että jopa vaaditaan eri ministeriöitten välistä yhteistyötä, jotta me pystymme nämä käytännön toiminnat sulassa sovussa viemään eteenpäin.

14.28 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Otan puheeksi tässä tämän uuden kolmannen taseen, jonka on perusteltu olevan ikään kuin kompromissiratkaisu Metsähallituksen bisnespuolen ja luonnonsuojelupuolen välisellä alueella. Kyllä tämä logiikka hieman pettää, jos tarkoitus oli, että uuteen kolmanteen taseeseen, niin sanotulle harmaalle alueelle, sijoitetaan ne valtion maa- ja vesialueet, joilla ei ole selkeää tuottotavoitetta ja jotka eivät ole pääasiallisesti metsätalouskäytössä mutta eivät myöskään tiukasti suojeltuja, koska kuitenkin on niin, että kolmanteen taseeseen ei sijoiteta esimerkiksi valtion retkeilyalueita, joilla ei kyllä perustellusta syystä päätoimiala voi olla metsätalous, vaan se on virkistys- ja luontomatkailu. Ne pysyvät siellä bisnespuolella. Sinne ei myöskään sijoiteta — enää — edes Ylä-Lapin virkistysmetsiä, jotka siirretään suoraan sinne liiketaloustoiminnan puolelle. En oikein ole saanut selvää, (Puhemies koputtaa) onko perustelu mikään muu kuin poliittinen.

14.29 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässäkin keskustelussa on kuultu, on paljon näkemyksiä ilmassa ja on rakennettu erilaisia uhkakuvia, ja siksi haluan kysyä edelleen ministeriltä sellaisista asioista, jotka huolestuttavat kansalaisia. 1) Pysyykö Suomen luonto edelleen suomalaisten yhteisenä kansallisomaisuutena lainmuutoksen jälkeen? 2) Voiko Metsähallitus lainmuutoksen jälkeen myydä maa- ja vesioikeuksia ulkopuolisille tahoille, esimerkiksi kiinalaisille sijoittajille, ilman eduskunnan lupaa? 3) Tuleeko lainmuutoksen jälkeen muutoksia jokamiehenoikeuksiin, metsäs-

tykseen, kalastukseen tai retkeilyalueiden hoitoon? 4) Kasvavatko hakkuumäärät lainmuutoksen jälkeen? (Eduskunnasta: Hyviä kysymyksiä!)

14.30 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hämmästyttävää tämän lainvalmistelun osalta on todellakin tämä vaihtoehdottomuuden sokeus, mitä tämän valtioneuvoston osalta on ollut. Ei ole nähty sitä, että tälle yhtiöittämiselle on todellakin vaihtoehtoja. Ja kun ministeri kirjallisessa vastauksessaan sanoo, että ei ole muuta vaihtoehtoa, niin voin kyllä luetella, että yksi keino muuttaa Metsähallituksen konkurssikelpoisuutta ja verokohtelun muita lakeja on asetuksia säätämällä — voitaisiin säätää esimerkiksi konkurssilain muuttamisella. Toinen mahdollisuus olisi tehdä Metsähallituksesta Yle-tyyppinen erityisyhtiö, mikä olisi ollut täysin mahdollista. Kolmantena vaihtoehtona olisi muodostaa Metsähallituksen metsätalouspuolesta itsenäinen julkisoikeudellinen laitos. Missä ihmeessä ovat ne kellot, jotka eivät herättäneet näitten uusien ja muitten mahdollisuuksien osalta? Sitä tahdon kysyä ministeri Tiilikaiselta.

14.31 **Sirkka-Liisa Anttila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan lausua kiitokset sekä ministerille että niille valiokunnille, jotka ovat osallistuneet tämän hallituksen esityksen käsittelyyn. On totta, että tämä on varsin monen vuoden ponnistus, ja nyt meillä on lainsäädäntö, joka antaa meille mahdollisuuden varautua niihin tulevaisuuden haasteisiin, jotka varmasti ovat tulossa siitä riippumatta, mitä EU tällä hetkellä vaatii. Tulevaisuudessa joka tapauksessa varmasti tulee hankintadirektiivinkin kautta muutoksia. Minusta Metsähallitus on erinomainen esimerkki siitä, että sen toiminnassa on kyetty kestävällä tavalla yhdistämään talousmetsien hyödyntäminen mutta samalla huolehdittu siitä, että omistuksessa olevien metsien — ja vesien ja muiden — luontoarvot säilyvät. Tämä on erinomainen esimerkki siitä, ja sen takia olen erittäin hämmentynyt siitä, että täällä käydään tämäntyyppistä keskustelua ja yritetään luoda semmoisia uhkakuvia, joita ei ole olemassa. Ja minun täytyy sanoa ihan suoraan, että minun arvostukseni tiettyjä järjestöjä kohtaan on kärsinyt kovan kolauksen sen takia, että pitäisi pysyä totuudessa silloin, kun täällä lobataan asioita. Se olisi aika hyvä vaatimus. Eli tämä on erinomainen esimerkki siitä, miten luontoarvot, (Puhemies koputtaa) talousmetsät ja nämä asiat yhdistetään hienolla tavalla.

14.33 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä suomalaisilla on sananlasku, "hitaasti hyvä tulee". Se ei valitettavasti tämän lain osalta pidä paikkaansa.

Kun asiantuntijakuulemisissa valiokunnassa kuulimme laajan joukon ihmisiä ja asiantuntijoita, valtaosa heistä halusi jatkaa nykymallilla. Ei ollut mitään tarvetta muuttaa tätä. Niin kuin täällä on käynyt ilmi, EU ei vaadi muutosta, ei lainsäädäntö eivätkä direktiivit, ja mikään muu EU-maa ei ole suunnittelemassa samanlaista lainsäädäntöä kuin täällä Suomessa. Ja kun saimme myöskin talousvaliokunnan lausunnon, joka erittäin voimakkaasti kritisoi johtamisjärjestelmää, niin tulen kysyneeksi ministeriltä: mikä ihme on se, että pitää tämä lainsäädäntö muuttaa? Me sosialidemokraatit haluamme, että nykylainsäädäntö, joka toimii hyvin, Metsähallitus toimii hyvin, myös jatkossa nykylainsäädännöllä voi toimia.

14.34 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin, että tämä laki, joka on voimassa tällä hetkellä, on toiminut hyvin, niin sanoi myöskin valiokunnan pu-

heenjohtaja omassa puheenvuorossaan. Ja se on juuri se syy, miksi ihmetyttää, että miksi näin laajamittaiseen muutokseen on lähdetty. Täällä on tullut jo selville, että EU:n lainsäädännöstä ei tätä yhtiöittämisvaadetta tule. Täällä on puhuttu, että tämä kolmas tase auttaisi siihen, että talousmetsiä ja ympäristöarvoja voitaisiin paremmin yhteensovittaa. Tällä hetkellä niitä on voitu erittäin hyvin yhteensovittaa tässä muodossa kuin se on nyt. Sen sijaan pelko kohdistuu siihen, että tämä kolmas tase antaa ikään kuin portin sille, että näitä nykyisin virkistys- ja suojelualueena ja retkeilyalueena olevia alueita hyödynnetään entistä vahvemmin taloudellisesti. Eli kysymys on edelleenkin: miksi tähän muutokseen nyt halutaan lähteä?

14.35 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä monet kollegat ovat jo tuoneet esille sen, että eduskunta ja valiokunnatkaan eivät ole saaneet kunnon vastausta siihen, miksi tällainen uusi kolmas tase pitäisi perustaa.

Edustaja Anttila ja monet muut vakuuttivat, että luontoarvot säilyvät, niistä huolehditaan kuin ennenkin. Miksi sitten pitää siirtää yleisiä vesialueita yli 2 miljoonaa hehtaaria ja Ylä-Lapin poronhoitoalueet pois Metsähallituksen luontopalvelujen hallinnasta ja valvonnasta Metsähallituksen liiketalouspuolen valvontaan? Kun valiokunnan puheenjohtaja Leppä vakuutti, että saamelaisten asema ei heikkene, niin kyllähän me tiedämme, että Metsähallituksen liiketalouspuolen ja porotalouden välillä on tässä vuosien varrella ollut paljon ristiriitoja. Kun tehdään tämä Ylä-Lapin porolaidunten ikään kuin isännänvaihto ja samalla hallituspuolueet kieltäytyvät säätämästä niitä pykäliä, joita edellinen hallitus valmisteli ja jotka ovat muun muassa vesilaissa ja kaivoslaissa, jotka kieltävät heikentämästä saamelaisten olosuhteita (Puhemies koputtaa) ja saamelaisten perinteisiä elinkeinoja, niin kyllä minä olisin huolissani.

14.36 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Wallin sanoi täällä, että moni sanoi valiokunnassa, että Metsähallitus on toiminut hyvin. Sitä mieltä mekin olemme, ja sen takia tämä tehdään, että se voisi jatkossakin toimia hyvin ja hyvin pitkälle samalla tavalla kuin se tähänkin asti toimi, jotta tavallinen suomalainen luontoihminen, metsästäjä, kalastaja ja myöskään metsätalouden harjoittaja ei edes huomaisi sitä eroa, mitä nyt tehdään. Sitä tässä parasta aikaa tehdään.

Täällä edustaja Mustajärvi sanoi, että ollaanko tässä EU:n pakon alla. Ei tässä EU:n pakon alla olla, mutta ne kaikki vaihtoehdot vain olisivat paljon huonompia, jos emme tekisi tätä ratkaisua, mikä nyt tällä hetkellä on. Olisi tässä voitu mennä Ruotsin mallin mukaankin, jolloin Metsähallituksen metsätalousmaat olisi myös siirretty tämän perustettavan osakeyhtiön omistukseen, tai Kanadan mallin mukaan, jolloin Metsähallitus olisi luopunut nykymuotoisesta omaan lukuun harjoitetusta metsätaloudesta. Mutta tätä ei haluttu tehdä, vaan haluttiin löytää (Puhemies koputtaa) suomalainen ratkaisu, joka on paras tässä tilanteessa.

14.37 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Harvoin kohtaa lakiesitystä, jota kritisoidaan niin paljon niin monenlaisista näkökulmista.

Yhtiöittämisen ongelma on se, että tärkeän kansallisvarallisuuden käyttö liukuu kauemmas kansanvallasta ja Metsähallituksen organisaatio pirstoutuu. Myös kolmas tase ja luonnonsuojelun asema herättävät huolta, ja myös entinen ympäristöministeri, kokoomuslainen Sirpa Pietikäinen on esittänyt huolensa tästä lakiesityksestä.

Metsähallituksen metsätaloustoimintoja ei ole pakko yhtiöittää. Metsähallitus ei tosiasiassa kilpaile markkinoilla, sillä sen tehtäviin kuuluu maankäytön ja metsätalouden toimenpiteiden suunnittelu valtion mailla. Metsänhoitotyöt on jo nyt kilpailutettu. Destiapäätös ei päde Metsähallitukseen. EU-sääntely koskee kaikkia jäsenmaita, mutta ihme kyllä, muut EU-maat eivät ole tekemässä vastaavia muutoksia tai yhtiöittämässä metsähallituksiaan. Suomi on siis jälleen kerran paavillisempi kuin paavi itse ja perustelee omia poliittisia valintojaan keinotekoisella EU-pakolla.

14.38 **Eerikki Viljanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten täällä on todettu, laki on ollut valmistelussa jo yhdeksän vuotta ja nyt meillä on käsittelyssä kompromissi Metsähallituksen useiden roolien ja niiden painotusten välillä. Ja kuten täällä on korostettu, tällä turvataan Metsähallituksen toiminnan jatkuminen.

Olen edustaja Hautalan kanssa samaa mieltä tämän asian valiokuntakäsittelyn vaikeuttamisesta ja siihen liittyvistä erikoispiirteistä. En ymmärrä, miten joku taho voi kuvitella ajavansa asiaansa yllyttämällä vääristellyillä väitteillä pahaa-aavistamattomat luonnonystävät soittorumballaan tukkimaan edustajien puhelimia ja viestirumballaan sähköposteja. Tästä painostuksesta huolimatta valiokunta sai kuitenkin mietintönsä ajoissa valmiiksi.

Kysynkin ministeriltä vielä kerran: Mitkä ovat oleellisimmat muutokset tässä laissa? Onko tosiaan niin, että nyt myydään maat ja vedet ja päästetään monikansalliset yritykset vapaasti mellastamaan kansallisomaisuutemme parissa? Tuhotaanko tässä luontoarvot, ja onko niin, ettei eduskunnalla ole jatkossa enää mitään (Puhemies: Aika!) päätäntävaltaa Metsähallitukseen?

14.40 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten täällä monista hyvistä aiemmista puheenvuoroista on käynyt ilmi, mitään pakkoa EU-lainsäädännön puolelta nyt esitetylle Metsähallituksen uudelleenorganisoinnille ei ole. On jännää, miten nämä perustelut vaihtuvat matkan varrella. Kun me lähdimme tähän prosessiin, se oli kilpailuneutraliteetti, joka pakotti meidät tekemään näin. Kun kävi ilmi, että näin ei ole, muun muassa kilpailuasioista vastaavalta komissaari Vestagerilta, sanottiin, että se on hankintadirektiivi. No, nyt sanotaan jo kokoomuksen suulla, ettei tässä ole mitään pakkoa, että näin vain halutaan tehdä.

Yhdyn Sirpa Pietikäisen näkemykseen, kokeneen europarlamentaarikon, entisen ympäristöministerin näkemykseen, että tämä ei ole hyvä tapa edetä. Mutta koska hallitus haluaa niin tehdä, niin haluan puheenvuorossani nostaa esiin saamelaiset. Lakiesityksestä puuttuvat niin sanotut saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoa koskevat pykälät. Tämä on käsittämätöntä ottaen huomioon, että perustuslakivaliokuntakin suositteli niitten lisäämistä. Joulukuussa Suomi sai jo moitteet YK:n ihmisoikeustoimistolta saamelaisten oikeuksien heikentämisestä. Näinkö me kohtelemme Euroopan ainoaa alkuperäiskansaa, heikentämiskielto kun ei heikennä muiden alueella toimivien asukkaiden asemaa? Jotta me voimme jatkossa edetä (Puhemies koputtaa) ILO 169 -sopimuksen kanssa, (Puhemies: Aika!) viisas eduskunta lisäisi pykälät nyt.

14.41 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on esitetty paljon näitä huolenaiheita, ja on aivan totta, että meillä ei ole pakottavaa tarvetta tähän yhtiöittämiseen. Mutta nyt on kyse siitä, ollaanko valmiita ottamaan riskejä. Vasemmisto ilmeisesti on valmis ottamaan sellaisen riskin, että hankintalainsäädännön nojalla me

emme enää kykenisi osoittamaan yksinoikeutta tälle yhtiölle puukauppaan ja korjuuseen ja pitämään sitä nimenomaan kansallisissa käsissä. Te olette valmiita siihen, että kiinalaisyhtiöt mahdollisesti vyöryisivät tänne Suomen metsiin korjaamaan ja puukauppaa tekemään, (Välihuutoja vasemmalta) kun jouduttaisiin kilpailemaan vapailla markkinoilla. Tämä on todella hämmentävää, ja ihmettelen kyllä — ei sovi oikein siihen pirtaan, joka minulle on vasemmistosta rakentunut.

Mitä taas tulee tähän kolmanteen taseeseen, niin me ymmärrämme, että on erilaisia alueita: toisilla on suojelullista käyttöä, toisilla on liiketaloudellista käyttöä. Nyt kolmas tase tunnustaa sen tosiseikan, että meillä on sellaisia alueita, joille kumpikaan vaatimus ei suoraan kohdennu. Niitä on sitten edelleen (Puhemies koputtaa) mahdollista ottaa asianmukaiseen käyttöön eduskunnan päätöksellä.

14.42 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy tuota Kärnän puhetta kommentoida sen verran, että nyt metsätaloustoiminnot yhtiöitetään muotoon, jota ei ole notifioitu EU:ssa. Eli on siis kysymysmerkki, toteuttaako tämä valittu malli, yhtiöittäminen, EU:n kilpailuneutraliteetin vaatimukset. Tämä on se riski, minkä te nyt otatte tässä tapauksessa.

Tässä on EU:n selän taakse piilouduttu, ja kun se osoittautui kestämättömäksi, keksittiin tämä hankintadirektiivi. Huhtikuussa tulee voimaan, laki on saatava sitä ennen. Aivan keinotekoinen kiire luotiin, että käyttöoikeussopimus on kilpailutettava. Tämä käyttöoikeussopimus ei liity valtion metsämaihin mitenkään. Nyt muodostetaan kolmas tase eli retkeilyalueet muodostetaan rahastamiselle, avataan tämä portti. Kun puhuin yhden teidän hallituspuolueitten edustajan kanssa, niin hän sanoi, että ei heillä ole mitään väliä, vaikka aletaan kansallispuiston rajalla periä maksu. Tämä on siis kokoomuksen kanta. (Anne Kalmari: Onko se kansallispuisto kolmannessa taseessa? Kannattaisiko ottaa selvää?)

14.43 **Kalle Jokinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän lain käsittelyn yhteydessä on noussut esille erittäin ikävä piirre, joka muistuttaa tällaista trollausta, eli lain vastustajat ovat masinoineet tämmöisen trollauksen, jossa täysin väärin argumentein on johdettu kansalaisia harhaan. (Välihuutoja vasemmalta) On viestitetty siitä, että Suomen kansallisomaisuutta, metsiä tai vesiä, ollaan nyt myymässä tai mahdollisesti siirtämässä tähän yhtiöön, joka voisi ne sitten myydä eteenpäin. Näinhän ei ole käymässä. Yhtään hehtaaria tai yhtään metriä rantaa ei olla nyt myymässä, vaan kysymys on metsätaloustoiminnan yhtiöittämisestä Metsähallituksen tytäryhtiöksi. Siitä on kysymys, että metsätaloustoiminta yhtiöitetään.

Minä kysynkin nyt ministeriltä, minkälaisen lukon takana on tämän perustettavan Metsätalous Oy:n omistus, jotta varmistetaan se, että metsätaloustoiminta säilyy jatkossakin valtion omistuksessa ja Metsähallituksen alaisuudessa.

14.44 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan niin kuin täällä on monessa puheenvuorossa tuotu esille, valtavan paljon väärää tietoa ja pelkojen lietsontaa on ollut liikenteessä. Minusta on todella tuntunut pahalta, että huolestuneilta kansalaisilta on tullut sellaisia viestejä, joissa on kysytty, että aiotaanko Suomen metsät, maat ja vedet myydä ulkomaalaisille. Kyllä meillä joku vastuu poliittisina päättäjinä pitää olla siitä viestinnästä, vaikkakin me täällä toki teemme sitä politiikkaa, mutta pitää pysyä totuudessa näissä asioissa.

Talousvaliokunnassa meillä oltiin huolestuneita siitä, millä tavalla Metsähallituksen ja Metsätalous Oy:n välinen johtamisjärjestelmä nyt sitten käytännössä tulee muodostumaan. Olisinkin halunnut ministeriltä kysyä, voiko tässä nyt tulla kenties sellaisia epäselvyyksiä, että meillä nähdään joitakin sellaisia oikeusistuntoja, joissa Metsähallitus vastaan Metsähallitus on kenties näistä asioista keskustelemassa. Näiltä osin ehkä vielä sitten jäi semmoinen kysymysmerkki ilmaan, että onko tämä johtamisjärjestelmä hoidettu tarpeeksi hyvin.

14.45 **Mats Nylund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen perustuslain mukaan saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Saamelaisten kotiseutualueella yli 90 prosenttia maa- ja vesipinta-alasta on Metsähallituksen hallinnassa. Viime vaalikaudella hallitus antoi esityksen Metsähallitus-lain muuttamisesta. Se sisälsi säännökset, jotka olisivat parantaneet saamelaisten mahdollisuuksia osallistua maa- ja vesialueiden hoitoon ja käyttöä koskevaan suunnitteluun, ja saamelaiskulttuurin heikentämiskiellon. Nyt tämä lakiesitys ei sisällä näitä säännöksiä, vaikka se on kansainvälisen oikeuden suosituksen mukaista. Kysyn ministeriltä: miksi?

14.46 **Antti Rantakangas kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen hyvää päätöksentekokykyä osoittaa se, (Naurua vasemmalta) että 8—9 vuotta vireillä ollut Metsähallitus-laki saadaan satamaan. Elikkä kiirehtiminen on väärä peruste kyllä täällä opposition osalta.

Oli erittäin hyvä asia, että sekä valtioneuvosto ja ministeriöt että valiokunta tekivät perusteellisen arvion niistä vaihtoehdoista, mitä on olemassa, jos tätä yhtiöittämistä ei tehdä. Minä luotan siihen, että siellä on tehty asianmukainen arvio. Ja ne väärät mielikuvat, joita vihervasemmisto-oppositio on luonut siitä, että nyt ollaan polulla, jossa Suomen kansallisomaisuus, vedet ja metsät, myydään ulkolaisille sijoittajille, ovat osoittautuneet täysin bluffiksi: ne jäävät sataprosenttisesti valtion taseeseen. Samoin se, että luontoarvoja oltaisiin polkemassa. — No, vihreille tietysti tämä sallittakoon, kun se on teidän olemassaolonne ja elämänne tällainen elinlanka, että te näin väitätte, vaikka näin ei olekaan.

Täytyy sanoa näin, että hyvää toimintaa, kun ottaa huomioon, miten hankalasta ja vaikeasta asiasta on kysymys, ja erityisesti Pohjois- ja Itä-Suomen kannalta erityisen tärkeästä yhtiökokonaisuudesta.

14.48 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käydään nyt huolella läpi se, mikä tässä on nyt se ongelma.

Eri tavoin voidaan pohtia sitä, mikä on se tapa, jolla ratkotaan tätä konkurssikysymystä siellä metsätalousliiketoiminnan puolella. Siihen on eri ratkaisuja, ja me tiedämme, että nyt on valittu tämä yhtiöittämistie. Mutta kun tässä rinnalla muutetaan Luontopalveluiden asemaa ja heikennetään ympäristöministeriön ohjausvaltaa, niin siinä minä olen todella kiitollinen siitä, että julkisuuteen nousi median kautta esille se selkeä tavoite, että jotkut ajoivat valiokuntakäsittelyssä näiden tietojen perusteella käytännössä samaa asiaa elikkä ympäristöviranomaisten alasajoa, mitä jo ympäristöministeriön kohdalla yritettiin. Nyt sitä yritettiin uudestaan, mutta julkinen keskustelu sai nyt onneksi tämän tolkun tähän, että sitä ei täysin tehty. Mutta hallituksen esityskin on tässä heikennys. Kukaan ei ole pystynyt sanomaan, miksi ihmeessä meidän viranomaiseltamme, joka osaa edistää luontomatkailua ja

yhdistää sen luonnonsuojeluun, vaalia kansallispuistoja ja arvokkaita alueita, viedään alueita liiketalousjohdon alaisuuteen, joka ei osaa vuoropuhelua saamelaisten kanssa (Puhemies koputtaa) pohjoisessa yhtä hyvin, (Puhemies: Aika!) ei osaa matkailun edistämistä.

14.49 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä on erittäin tärkeä kysymys kansalaisten kannalta, ja sähköpostia on tullut erittäin paljon. Metsät ovat tärkeitä, retkeilyalueet ovat tärkeitä, autiotupaverkosto ei ole vielä tässä keskustelussa tullut esiin. Minulta on kysytty, pysyvätkö vaellusreitit kaikille avoimina. Olen vastannut: pysyvät. Tulevatko pitkospuut maksullisiksi? Olen vastannut: eivät tule maksullisiksi. Minulta on kysytty, puututaanko jokamiehenoikeuksiin. Olen vastannut: ei puututa. Nyt kysyn ministeriltä: onko antamani informaatio oikeata?

Ja vielä kysyn tästä autiotupaverkostosta. Meillä on 500 tuvan hieno autiotupaverkosto, pääosin maksuttomia. Pysyvätkö ne Suomen ja Metsähallituksen omistuksessa, vai myydäänkö ne kiinalaisille?

14.49 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on ihmetelty julkista keskustelua, ja hallituspuolueet ovat ihailleet Sipilän hallituksen päätöksentekokykyä. Kannattaa muistaa, että viime lokakuussa tätä lakia ei haluttu tuoda vapaaehtoisesti lausunnoille. Joulukuussa lain lähetekeskustelua yritettiin saada käytäväksi yöllä ilman ministerin läsnäoloa. Ja vielä viimeisenä päivänä nyt maaliskuussa Helsingin Sanomien mukaan hallituspuolueet toivat täysin uuden, vielä huonomman esityksen käsiteltäväksi. Ei kai ole mikään ihme, että julkista keskustelua tämän pohjalta on, ja ei kai sentään tämä ole sitä hyvää päätöksentekokykyä?

Kysymys kuuluukin: Miksi pitää näin valtavia maa- ja vesialueita siirtää Luontopalveluilta talouspuolelle, jos todella mikään ei muutu, niin kuin täällä nyt on moneen kertaan, monesta suusta vakuutettu? Miksi ei tehty omaa, erillistä lakia Metsätalous Oy:lle?

14.50 **Susanna Huovinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän meistä pidempään täällä olleet tietävät, että tätä Metsähallitus-lakia on ajettu kuin käärmettä pyssyyn, erityisesti Metsähallituksen toimesta. Ja jos täällä kysytään, miksi täällä on tähän ratkaisuun päädytty, niin oma vastaukseni on se, että täällä eräissä puheenvuoroissa viitattu totaalisuojelun pelko on ajanut tämän hallituskoalition tähän ratkaisuun ja hallituksesta ei ole löytynyt luontoarvojen puolustajaa.

Haluan kysyä nyt kolmea asiaa: Joidenkin arvioiden mukaan ihmiskuntaa uhkaa ilmastonmuutos ja lajien kuolema. Millä tavoin, ministeri, te näette ympäristöministerinä, että tämä muutos parantaa näiden asioiden hoitamista? Millaisia kokemuksia te aiemmista yhtiöittämisistä olette etsinyt tämän muutoksen tueksi? Ja millä äänellä, kun on vain yksi ääni, Metsähallitus jatkossa puhuu? Onko se talousääni vai luontoääni?

14.52 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä Metsähallitus-lain valmistelu on ollut erittäin raskas ja vaikea prosessi. Erityisesti se on koettu meillä Savukoskella, missä Metsähallitus hallinnoi kunnan pinta-alasta 95:tä prosenttia, kunnan tuloista 20:tä prosenttia, joten se on meille todella tärkeä asia. Kiitoksia nyt siitä, että tämä lakiasia saadaan nyt vihdoin ja viimein päätökseen, että me saamme rauhan sille alueelle, rauhan myöskin näille työntekijöille, koska tämä on Metsähallituksen työnteki-

jöille ollut todella vaikea ja raskas prosessi, kun he eivät ole tienneet, miten tämä asia tulee vaikuttamaan. Heitä on riitautettu, ja on ollut kaikki tämä tilanne.

Nyt sitten on päästy tähän tilanteeseen, jossa tärkeintä on se, että nykytilanteeseen ei tule juuri minkäänlaista muutosta. (Välihuutoja vihreiden ryhmästä) Tätä on korostettu todella paljon, on tuotu esille vääriä asioita, virheellistä tietoa jopa tahallisesti, jolloin on annettu ihmisille paha olo tämän asian kanssa. On tärkeää se, että riskiä ei oteta ja että nykytilanne säilyy entisellään. Ja nyt sitten kysynkin ministeriltä: olenko (Puhemies koputtaa) sanonut oikein, että Lapin väestöstä 99 prosenttia ei tule huomaamaan mitään muutosta (Puhemies: Aika!) nykytilaan? (Ville Niinistö: Täytyy olla tarkka prosenttilukujen kanssa! — Naurua)

14.53 **Annika Lapintie vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan mietinnön esittelypuheenvuorossa puheenjohtaja Leppä sanoi, että tämä mietintö noudattaa perustuslain raameja. Hyvä, että näin on, koska viime metreillä tähän sitten päädyttiin ja saatiin myös aikaiseksi ratkaisu, joka näin on. Nostaisin kuitenkin täältä esiin tämän yhden saamelaisasian, josta perustuslakivaliokunta totesi, että kaikki aikaisemmat käytännöt ja myös perustuslaki ja kansainvälisten järjestöjen kannanotot puoltaisivat saamelaispykälien mukanaoloa tässä esityksessä. Siinä mielessä tällainen kauneusvirhe tähän nyt ainakin on jäämässä. Saamelaisten alueesta 90 prosenttia on Metsähallituksen alaisuudessa. Viime vaalikaudella annetussa esityksessä olivat nämä saamelaispykälät, joiden mukaan saamelaisten kotiseutuoikeutta ja samalla tavalla heidän mahdollisuuttaan vaikuttaa näihin asioihin pitää paremmin ottaa huomioon, ja on ikävää, että niitä ei tässä yhteydessä nyt otettu mukaan.

14.54 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on esiintynyt aika paljon epäselvyyttä siitä, mitä loppujen lopuksi EU on meiltä Suomelta tässä asiassa edellyttänyt. (Markus Mustajärvi: Ei yhtään mitään!) Ja toivon nyt, että ministeri selvittää vihdoinkin tämän asian niin, että se tulee nyt kirkkaaksi, koska hän on hoitanut tätä asiaa varmaan Brysselin kanssa siihen kuntoon, että se voidaan täällä nyt kertoa.

Minua huolestuttaa tässä nyt eniten tämä kolmas tase sen vuoksi, että miksi se on pakko nyt perustaa, jos ei haluta lisätä sitä, että käytetään myöhemmin enemmän taloudellisesti hyväksi näitä alueita. (Emma Kari: Aivan!) Tämähän on se logiikka siinä, että koska ei haluta edetä siihen suuntaan, niin miksi tämä nyt on pakko perustaa. Se on kaikkein huolestuttavin piirre koko tässä laissa. Kyllä minä toivon siihen nyt ministerin vakuutuksia, että tämä huoli on aiheeton. (Susanna Huovinen: Hyvä!)

14.55 **Pirkko Mattila ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia ensinnäkin valiokunnalle uurastamisesta. Kyllä minä olen tässä mieleni pahoittanut moneen kertaan, että täällä salissa edelleen käytetään jatkuvasti tätä virheellistä tietoa esimerkiksi siitä, missä taseessa ne kansallispuistot ovat.

Saamelaiskysymyksestä sen verran, että kyllä me sen myös tiedämme, että oikeusministeriö on parhaillaan käynnistämässä hanketta tämän jatkovalmisteluun. Ja kyllä, tähän on liittynyt todella paljon disinformaatiota, vyöryttämistä ja pelottelua, uhkakuvien maalaamista. Kyllä minä ihmettelen myös sitä, että tämän lain valmistelussa oppositio on käyttänyt myöskin Twitter-tiliä kesken valiokunnan kokouksen. Minä en voi ymmärtää, että siellä siis kesken valiokunnan kokouksen pyritään sitten vielä sitä kautta vaikuttamaan. Minusta tämäkään ei ole hyvä työskentelytapa.

14.56 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikka itse kannatan tätä lakiesitystä, niin en kyllä tunnista itsessäni millään tavalla mitään totaalisuojelun pelkoa, mitä edustaja Huovinen tässä nosti esille. Minä ymmärrän tämän lakimuutoksen sillä tavalla, että tällä halutaan pitää suomalainen valtion omistama, suomalaisten omistama maa- ja vesiomaisuus suomalaisessa käytössä ja vielä niin, että käytännössä näitten alueitten käyttöön ei ole tulossa mitään muutoksia.

Tämä kolmas tase. Ajatus siitä, että se olisi heikentämässä luonnonsuojelun asemaa — minä ymmärrän kuitenkin niin, että sinne siirrettävillä alueillahan ei ole mitään tuottotavoitetta, ja mikäli näille alueille halutaan sitten joku tuottovaade, niin silloinhan tämä siirto tuottovaateen alaisuuteen voidaan tehdä vain eduskunnan päätöksellä. Eli minun on hyvin vaikea nähdä sitä, mikä riski siinä olisi luonnonsuojelun näkökulmasta.

14.57 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Etelä-Suomen metsistä on suojeltuja alle 2 prosenttia. Kuudes sukupuuttoaalto jyllää, ja hallitus on leikannut mittavasti luonnonsuojelun määrärahoja. Luonnolla on nyt hätätila, ja myös tämä lakiesitys edelleen tuo luonnonsuojelulle heikennyksiä: luontopalvelujen asemaa heikennetään, ympäristöministeriön asemaa heikennetään, (Anne Kalmari: Tervetuloa meille kansallispuistoon!) ja tästä hämäräperäisestä kolmannesta taseesta on moni edustaja kysynyt, että miksi se on pitänyt perustaa, miksi sinne siirretään Luontopalvelujen maita. Tämä kolmas tase altistaa nämä alueet taloudellisen hyödyn tavoittelulle.

Toiseksi saamelaisten oikeuksia ei ole lisätty tässä laissa, ei ole lisätty alkuperäiskansan oikeuksia harjoittaa elinkeinoa, oikeutta omaan kulttuuriin. Valiokunnan puheenjohtaja Leppä totesi esittelypuheenvuorossaan, että ne tullaan mahdollisesti ratkaisemaan ILO 169-sopimuksen ratifioinnin yhteydessä. Milloin hallitus tuo asian eduskuntaan? (Puhemies koputtaa) Miten edistätte sopimuksen ratifiointia?

14.58 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakiesitys on niin kiistanalainen, että hallituspuolueiden edustajat toivat viime metreillä merkittäviä muutosesityksiä valiokuntaan. Se kertoo jo jotain tästä prosessista. Tätä kiirettä on perusteltu huhtikuussa umpeutuvalla hankintadirektiivin takarajalla. Kiire on kuitenkin keinotekoinen, sillä vaikka Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta yhtiöitettäisiin, ei hankintadirektiivin mukaista käyttöoikeussopimusta tarvita. Muualla Euroopassa hankintadirektiivin ei katsota mitenkään liittyvän valtion metsätalouteen. Vaikka yhtiö perustetaan, niin metsätalousyhtiön käyttöoikeudesta valtion maihin voi käyttöoikeussopimuksen sijaan säätää lailla ja asetuksilla. Tämä on täysin mahdollista, ja näin ovat asiantuntijatkin sanoneet.

Mutta haluaisin ministeriltä selkeän vastauksen kysymykseen, miksi saamelaispykäliä ei ole mukana lakiesityksessä, ja selkeän vastauksen myös siihen, miksi tämä kiistanalainen kolmas tase nyt oikeasti perustetaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän tässä vaiheessa neljä vastauspuheenvuoroa, sen jälkeen ministeri — haluatteko vastata? (Naurua) — Selvä. Sen jälkeen jatkamme debattia, ei tarvitse murehtia. Elikkä nämä neljä henkilöä ovat edustajat Kymäläinen, Mykkänen, Lohi ja Myllykoski.

15.00 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aiheesta tämä esitys huolettaa. On tässä salissa ennenkin tehty huonoja päätöksiä ja kiireellä vaseti. Tiedämme Suomen vapaan kiinteistöpolitiikan ja sen mukanaan tuomat lieveilmiöt ja jopa uhkatkin. Tässä salissa vapautettiin se vilpittömällä uskolla ja kaikkien maiden kansalaisilta. Vähän samaa olette nyt näköalattomasti tekemässä tässä Metsähallituksen yhtiöittämisessä: ette katso riittävän kauas ja luonnonsuojelullisia seikkoja. Ilmastonmuutoksen myötä muun muassa vesi on tulevaisuudessa kultaakin arvokkaampaa. Olen lukemattomien suomalaisten kanssa huolissani, miten esimerkiksi vesiomaisuutemme käy pitkällä aikavälillä. Eikö teitä hirvitä, että taloudelliset intressit ja tulostavoitteet voivat tulevassa ohjata maan ja vesien hallintaa, kuten yhtiöissä tuppaa käymään? Tästä se huoli siis syntyy.

15.01 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä vajaan vuoden eduskuntauran aikana tämä on tosiaan varmaan laki, jossa ehkä eniten pelkoja on herätetty tai herännyt niin pienestä muutoksesta kuin mitä on tapahtumassa. Edelleen haastan kyllä oppositiota siihen, että kertokaa yksikin konkreettinen tilanne, jossa yhtiöittäminen vaikuttaa siihen, mitä siellä kentällä itse asiassa tapahtuu. En ole semmoista vielä saanut korviini.

Sitten tästä tasejärjestelystä: toisin kuin keskustelusta saisi käsityksen, itse asiassa 55 prosenttia kaikista Metsähallituksen hehtaareista on menossa sinne muuhun omaan pääomaan, jolla ei ole tuottovaatimusta, ja vain siis selvä vähemmistö peruspääomaan. Että nämä mittasuhteet näyttävät ihan päinvastaisilta kuin useimmiten, kun täällä kuuntelee.

Valtion retkeilyalueiden osalta on totta, että voisi kysyä, että ne ovat nyt tässä, sijoitetaan peruspääomaa, voi kysyä, pitäisikö olla muussa omassa pääomassa, mutta ulkoilulaki sinänsä jo edellyttää, että niitä hoidetaan niin, että niiden kunto ei heikkene luonnontilamielessä ja retkeilyarvoltaan. (Puhemies koputtaa) Olisin tätä ministeriltä myös kysynyt, että miten varmistetaan, että ulkoilulain (Puhemies: Aika!) tarkoitus täyttyy näilläkin... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.02 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä lain, voisi sanoa, julkista keskustelua on seurannut, niin täytyy todeta, että jokaisella on varmasti oikeus omiin mielipiteisiinsä mutta ei omiin faktoihin.

Ymmärrän suomalaisten huolen. Suomalaiset ovat aika laajasti ajateltuna luontoihmisiä, ja voin jakaa sen huolen siitä. Mutta valitettavasti nyt se huoli ja se tieto, jota on levitetty, että tässä oltaisiin siirtämässä nyt suomalaisen luonto tai maat tuottovaatimuksen alle tai yhtiöitettäisiin niitä, ei pidä ollenkaan paikkaansa, jos tätä lakia on lukenut.

Sitten täällä on eduskuntakäsittelyssä myös otettu esille, että täältä puuttuu kokonaan tämä saamelaiskysymyksen käsittely. Haluan senkin todeta, että aivan samalla tavalla kuten nykyisessäkin laissa tämän lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentissa todetaan, että Metsähallituksen on soviteltava yhteen saamelaisten kotiseutualueilla siten, että saamelaisen kulttuurin harjoittamisen edellytykset turvataan. Tämä on yhtä lailla kuin tänä päivänä, ja asiantuntijakuulemisessa on tullut esille, että Metsähallitus, (Puhemies koputtaa) jos joku, on hoitanut (Puhemies: Aika!) tämän asian kunniallisesti.

15.03 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy kyllä todeta, että jos nyt on väärää informaatiota liikkeellä, niin kyllä kuullun ymmärtämisessä on todella paljon väärinymmärrystä. On se kyllä kummallista, että hallituspuolueen

edustajat täällä väittävät meidän sanoneen jotakin tässäkin keskustelussa ja levittäneen väärää informaatiota.

Meillä nämä omat faktat ovat asiantuntijoiden lausuntoihin perustuvia esimerkiksi juuri siltä osin, että tämmöistä yhtiöittämisvelvoitetta ei ole. Asiantuntijat Mäenpää ja Siikavirta ovat esimerkiksi tuoneet esille sen, että ei tällaista ole. Toinen heistä on sentään väitellyt tohtoriksi tästä aiheesta, niin että kyllä minulla vähän niin kuin on oikeus vedota siihen, että minun mielipiteeni on täällä yhtä lailla faktaa. En minä ole väittänyt täällä, että kiinalaisille myydään yhtään mitään. Lakatkaa nyt toistamasta sitä samaa levyä, että me täällä provosoimme ja olemme myymässä kiinalaisille meidän maaomaisuuttamme. Me haluamme suojata, että tämä omaisuus pysyy suomalaisilla.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Samalla kun ministeri valmistautuu, niin vielä edustaja Lindtman, ja sitten ministeri 5 minuuttia.

15.04 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sehän on ollut tiedossa matkan varrella, että kokoomus on tätä yhtiöittämistä koko ajan ajanut — silloinkin, kun SDP viime hallituksessa tämän pysäytti. Mutta se, että täällä nyt keskustalaiset oikein juhlivat tässä hallituksen päätöksentekokykyä, että nyt tämä yhtiöitetään, herättää kyllä kysymyksiä. Kyllä näitä huolia on tässä matkan varrella esitetty.

Otan yhden esimerkin. "Metsähallitus pitäisi säilyttää kokonaisuutena, ja parasta kansallisomaisuuden kannalta olisi, jos hallitus luopuisi uudistuksesta kokonaan." Tämän sitaatin takana ei ollut edustaja Johanna Ojala-Niemelä, Susanna Huovinen, Tytti Tuppurainen eikä edes Myllykoski. Tämä oli keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Tiilikainen. (Välihuutoja) Ja sen jälkeen, kun te tulitte hallitukseen, te toitte tämän esityksen, ja te valitsitte tämän yhtiöittämisen tietäen, että teillä olisi ollut vaihtoehtoja, joita täällä on esitetty: konkurssikelpoinen liikelaitos, Yle-mallinen yhtiö ja niin edespäin ja niin edespäin. Miksi nyt ministeri Tiilikainen on eri mieltä kuin edustaja Tiilikainen?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä.

15.06 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan suuresti kiittää niin maa- ja metsätalousvaliokuntaa, perustuslakivaliokuntaa kuin lausunnon antaneita ympäristö- ja talousvaliokuntaa tästä työstä.

Niin kuin tämä keskustelu on jo tuonut ilmi, meillä on tavattoman iso kokonaisuus, mikä kiinnostaa suomalaisia, ja se suuri kiinnostus siihen, miten meidän valtiomme metsäomaisuutta hoidetaan ja mitä palveluita ja arvoja se tuottaa, yhdistää kansalaisia. Itselleni tärkeää on ollut, olinpa sitten oppositiossa tai hallituksessa, tuo yhtenäisyys Metsähallituksen osalta.

Edustaja Anttila totesi tässä äskeisessä debatissa hienosti sen, mikä on kestävän kehityksen idea: se on se, että pystytään yhtä aikaa varmistamaan ekologisia arvoja, taloudellisia arvoja ja sosiaalisia arvoja. On vaikea löytää parempaa ja laajempaa, suurempaa esimerkkiä tästä kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta kuin Metsähallitus yhtenäisenä kokonaisuutena, kuten se on hommansa tähän saakka hoitanut, ja kuten se tulee myös tämän lakiesityksen jälkeen hoitamaan nyt, kun on varmistettu sen mahdollisuudet jatkaa yhtenäisenä toimijana.

Tässä on kysytty, että miksi tämä muutos ja mistä tuo yhtiöittäminen. Kaikki salissa olevat puolueet ovat tainneet muistaakseni olla hallituksessa sinä aikana, kun tätä valmistelua on useiden eri hallitusten aikana tehty. Se juontaa juurensa siitä, että kun liikelaitoslaki aikoinaan uudistettiin, niin sen jälkeen on joka ainoa Suomessa toimiva liikelaitos, sen erillislainsäädäntö, muutettu. Metsähallitus on viimeinen näistä vanhan ja jo kumotun liikelaitoslain mukaan toimineista liikelaitoksista. Eli täältä tulee se perustarve muuttaa, ja sen jälkeen tulee kysymys, miten muutetaan. Noitten muutosten täytyy olla tietenkin tuon EU-lainsäädännön mukaisia mutta samalla sitten suomalaisista arvolähtökohdista lähtevän Metsähallituksen yhtenäisyyden säilyttäviä muutoksia.

Juuri tämänkaltaista ratkaisua ei todellakaan kukaan meiltä edellytä, ja senpä takia valiokunta on mietinnössään todennut ja myös ministeriö esitystä antaessaan, että olisihan tässä muitakin vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia, mutta kun ne muut vaihtoehdot ja mahdollisuudet eivät tätä Metsähallituksen yhtenäisyyttä varmistaisi. Jos katsotaan naapurimaahan Ruotsiin, niin ei siellä ole yhtenäistä metsähallitusta. Siellä on erikseen osakeyhtiö, joka myös omistaa niitä valtion maita, missä se operoi, ja erikseen on sitten luonnonsuojeluvirasto. Siis on jaettu homma kahtia. Olisiko se ollut parempi ratkaisu? Ei varmasti, ei ainakaan omasta mielestäni eikä näköjään hallituspuolueitten mielestä. Siksi ei voi ottaa nyt Ruotsista mallia tästä. (Vasemmalta: Esittikö joku niin?)

Tuo Metsähallituksen operatiivinen toiminta — se, että Metsähallitus paitsi hallinnoi valtion maaomaisuutta myös hoitaa metsiä, hakkaa puuta luonnonvarasuunnitelman mukaisesti ja toimittaa niitä tehtaille — ja siitä saatava hyöty tuottaa meille valtion kassaan huomattavasti paremmin kuin se, jos Metsähallitus olisi vain puun myyjä ilman tätä operationaalista toimintaa. Juuri tämän operationaalisen toiminnan jatkuminen yhdessä kokonaisuudessa valtion käsissä voidaan varmistaa perustamalla tämä sataprosenttisesti omistettu tytäryhtiö Metsähallituksen sisään, mutta, kertaan, sille ei siirry haltuun hehtaariakaan eikä edes aariakaan suomalaista kansallisomaisuutta. Sille myönnetään oikeus harjoittaa metsätaloutta niillä osilla valtion maita, joilla on tämä tuottovaade, mutta tällä yhtiöllä ei ole mitään asiaa sinne muille tase-erille kuuluville alueille. Ainoastaan tuottovaateen alaisilla mailla tuo yhtiö operoi, eikä se voi tätä oikeutta kenellekään muulle siirtää.

Kiitän valiokuntaa siitä muutoksesta, että halusitte vielä varmistaa, että tämä yhtiö yhtiölaissa noudattaa näitä yhteiskunnallisia velvoitteita, joita eduskunta koko Metsähallitukselta ja sen yksittäisiltä osilta vaatii. Ilmastonmuutokseen tai luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen tämä lakiesitys ei vaikuta. Ja ainakaan tämä hallitus ei aio tehdä senkaltaisia tasesiirtoja, että suomalaisten kannattaisi olla mistään huolissaan. En tiedä sitten, löytyisikö semmoisia hallituspohjia, jotka aikoisivat tällaisia huolestuttavia siirtoja tehdä, mutta tämä hallitus ei niitä tee. Voin vakuuttaa teidät, edustaja Salolainen. (Riitta Myller: Miksi se mahdollistetaan? — Ville Niinistö: Miksi teette sen mahdolliseksi?)

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä sana saamelaisista, joihin perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja kiinnitti huomiota. Tämä nyt annettu lakiesitys ei millään tavalla heikennä saamelaisten asemaa, ja se on ollut tärkeä asia tässä niin lain valmistelussa kuin nyt eduskuntakäsittelyssäkin. Ja mitä tulee siihen, onko saamelaisten ja Metsähallitus-liikelaitoksen välillä epäluottamusta: kun olin tuolla Rovaniemen kuulemistilaisuudessa, missä oli lukuisia saamelaisten edustajia ja he antoivat lausuntonsa tästä lakiesityksestä, niin siellä tilaisuudessa kävi ilmi itse asiassa hyvin syvä luottamus saamelaisten ja Metsähallituksen toiminnan välillä. (Eduskunnasta: Niin, nykytilaan!) — Nykytilaan. — Ja nykytila ei heikke-

ne, joten tuolle luottamukselliselle suhteelle, minkä varassa Metsähallituksen koko toiminta lepää Lapissa, on erinomaiset edellytykset myös näitten lakimuutosten jälkeen.

15.13 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tiedustelen vielä arvoisalta ministeriltä sitä, että ikään kuin omassa puheessanne väititte, että yhtiö ei hallitsisi kolmatta tase-erää. Kyllähän se hallitsee. Ja sitten se, mikä on tässä kaikkein eniten häirinnyt, ylipäätään ehkä julkisessa keskustelussa, on nämä puheenvuorot, että mikään ei ikään kuin muuttuisi, ja edustaja Leppä taisi sanoa, että pääosin mikään ei muutu.

Mutta se, mitä varmaan 130 000 adressin kirjoittajaa haluaa kuulla teidän suustanne, on se, että eihän kyseessä ole puhutun biotalouden niin sanottu pimeä puoli, jossa lisääntyneiden hakkuiden kestävyyttä tarkastellaan vain puuntuoton kannalta eikä metsien monimuotoisuuden säilymisen tai metsien virkistyskäyttömahdollisuuksien näkökulmasta. (Eduskunnasta: Törkeää uhkailua!)

15.14 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Uusi Metsähallitus-laki on perusteltu ja turhaan pelätty. Isoilta osin kritiikki on perustunut väärään tietoon, ja haluankin kiittää edustaja Essayahia hyvästä puheenvuorosta, koska oppositiolla on myös vastuu oikean tiedon levittämisestä.

Ministeri Tiilikainen hyvin avasi yhtiöittämistä, ja tähän liittyen haluan sanoa, että minä en halua olla ottamassa sitä riskiä, että metsätalouden harjoittaminen joudutaan kilpailuttamaan. Mutta ilmeisesti täällä todella on heitä, jotka riskitkin haluaisivat ottaa.

Valtion omistuksessa säilyvät maat, metsät, järvi- ja merialueet — jopa puut säilyvät edelleen valtion omistuksessa. Kuten edustaja mainitsi, käytännön tasolla lain myötä ei juuri muutosta tapahdu. Ja haluan vielä korostaa näitä yhteiskunnallisia velvoitteita, jotka ovat siis myös yhtiöllä, valiokunnan lisäyksessä, olemassa. Eli valtion maa- ja vesialueiden haltijana tulee huolehtia luonnon monimuotoisuudesta, virkistyskäytöstä, työllisyyden edistämisestä sekä saamelaiskulttuurin ja poronhoidon vaatimuksista. Nämä on siellä laissa (Puhemies: Aika!) hyvin tarkkaan kirjattu.

15.15 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse sain kymmeniä ja kymmeniä sähköposteja, joissa kaikissa oli toiseksi viimeisessä kappaleessa saamelaisten asia. Se kertoi siitä, että nämä oli järjestelmällisesti neuvottu lähettämään kansanedustajille. Kun joiltakin kysyin, että missä kohtaa lakia tämä on, niin vastaus oli, että en tiedä, mutta minua neuvottiin näin kysymään. Minusta tämä on semmoista uhkapropagandaa, mistä oikeasti pitäisi päästä eroon. Ja mitä tulee näihin saamelaiskysymyksiin, niin saamelaisalueella on kuntakohtaiset neuvottelukunnat, joissa on edustettuina saamelaiskäräjät, kolttien kyläkokous ja kunnat, ja heidän tehtävänsä on sitten toteuttaa yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Mitä tulee tähän osakeyhtiöittämiseen, minun mielestäni valtion omaisuutta pitää hoitaa niin kuin omaa, ja EU ei pakota yhtiöittämään, mutta se on antanut ymmärtää, että rakenne on sellainen, että se sisältää hyvin helposti kiellettyä valtiontukea. Kun siellä on käyttöoikeussopimusdirektiivi, jonka viisi pykälää täyttyvät ilmeisesti, ja riskienhallinnan näkökulmasta on järkevintä osakeyhtiöittää, (Puhemies koputtaa) niin todennäköisesti voimme olla varmoja, (Puhemies koputtaa) että toimimme viisi vuotta valtion toimin (Puhemies: Aika!) emmekä muitten toimin.

15.16 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On kyllä todettava, että pidän itse henkilökohtaisesti lähestulkoon väärän tiedon levittämisenä sitä, jos joku katsoo, että tämä lakiesitys jotenkin vahvistaisi saamelaiskulttuurin suojaa. Mielestäni näin ei ole, ei edes sillä perusteella, että saamelaisalueen kuntiin perustetaan nyt uusia neuvottelukuntia. Nimittäin on niin, että saamelaiset, joka on vähemmistökansa Suomessa, on vähemmistönä näissä neuvottelukunnissa, ehkä lukuun ottamatta Utsjoen kuntaa, jossa saamelaisia on valtaväestö. Me suomalaiset, me valtaväestön edustajat, saamme kyllä äänemme kuuluviin joka ikisessä konklaavissa ja edustuselimessä. Meillä on jopa parisataa kansanedustajaa. Saamelaiset ovat vähemmistönä myös saamelaisten kotiseutualueen kunnissa.

15.17 **Marisanna Jarva kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella hienoa, että tämä asia nyt vihdoinkin etenee tämän 9 vuoden pitkän, pitkän vatuloinnin jälkeen. Ja vaikka sanotaan ja tiedetään se, että tämä yhtiömalli ei ole pakottava malli, mihin meidän pitäisi mennä, niin kuten edustaja Myllykoskenkin puheenvuorossa tuli esille, näitä malleja on monenlaisia, ja me kaikki tiedämme sen, että jotakin uutta ratkaisua on etsittävä, koska näitä riskejä on, ja edellinenkin hallitus on nämä tunnistanut, ja näitä lakiesityksiä on sen takia viety eteenpäin siinä vielä onnistumatta.

Tärkeintä on nimenomaan se, että nämä jokamiehenoikeudet säilyvät, kaikki vapaat metsästysoikeudet säilyvät, tämäntyyppiset oikeudet kansalaisilla. Ja sitten, mikä on erityisen tärkeätä, on se, että tästä toiminnasta on merkittävä tuotto tullut nimenomaan pohjoisen ja Itä-Suomen kunnille, ja ollaan ilmeisesti — ministeri, voin kysyä — tätä asiaa valmistelemassa, että voitaisiin paremminkin saada tätä tuottoa (Puhemies koputtaa) tälle alueelle. (Puhemies: Aika!) Pitääkö tämä paikkansa?

15.18 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset ovat todella huolissaan tästä laista. Siitä kertoo sekin, että lähes 130 000 ihmistä on allekirjoittanut adressin Metsähallitus-lakia vastaan. Minun mielestäni tämä huoli on aito ja se pitää ottaa vakavasti myös tässä salissa. Nyt ei ole kyse mistään muutamista ihmisistä vaan 130 000 suomalaisesta. (Välihuutoja) Tämä ei ole ihme, sillä nyt on oikeasti kyse yhdestä tämän hallituskauden merkittävimmistä luontopolitiikkaa, valtion maan ja metsien, vesistöjen hallintaa koskevista kysymyksistä. Tämä on valtava, iso paketti, mikä meillä on nyt käsittelyssä.

Myös minä olen huolissani siitä, mihin tämä Metsähallitus-laki lopulta voi johtaa. Ministeri tässä äsken vakuutti, että näitä ikävimpiä asioita ei ainakaan tällä hallituskaudella tulisi toteuttaa, mutta itse olen ainakin huolissani siitä, mihin tämä laki voi johtaa lopulta, minkälaisiin muutoksiin valtion maiden, metsien ja vesistöjen osalta. Tulemmeko me jonakin päivänä siihen tilanteeseen, ehkä jopa hyvin piankin, että me oikeasti keskustelemme siitä, ovatko nämä alueet valtion omistuksessa vai kenties jonkun (Puhemies koputtaa) ulkopuolisen omistuksessa? Tämä huoli on vakava.

15.19 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, kun eilen keskusteltiin, että kuinka hitaasti posti kulkee. Se on totta, ja se on erittäin totta tuolla Pohjois-Suomessa, muun muassa Savukoskella. Mutta ihmettelen kyllä edustaja Maijalan kantaa, kun vertaa sitä Savukosken kunnan kantaan. Tämä kunnan kanta

on päivätty 9.2., ja on juuri kestänyt yli kuukauden, että tämä viesti ei ole tavoittanut edustaja Maijalaa.

Toinen asia. Minulla on tässä toinen lappilainen lausunto, jossa väliotsikot ovat "Metsätalouden yhtiöittäminen turhaa — EU ei vaadi yhtiöittämistä", "Metsähallituksella yksi ääni ja selkeä johtamisjärjestelmä", kolmantena: "Yhteensovittamisratkaisut turvattava paikalliselle tasolle" ja neljäntenä "Laki uuteen valmisteluun". Ja täällä on ensimmäisenä allekirjoittajana myöskin kansanedustajana toimiva Markus Lohi. Eikö tämä nyt ole ihan järkyttävää, että tämmöistä pelottelupropagandaa levitetään näin montaa kanavaa myöten ja että ihmisillä, jotka ovat omassa kotikunnassaan tai omassa maakuntaorganisaatiossaan jotain mieltä, tänne Helsinkiin tullessaan muuttavat kantansa päinvastaiseksi?

15.21 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän sitä, että ideologista syistä jotkut vastustavat tätä puunmyyntitoiminnan yhtiöittämistä. (Markus Mustajärvi: Myöskin käytännön syistä!) Mutta tätäkin pitää mielestäni lähestyä siitä näkökulmasta, mitä tämä käytännössä tarkoittaa, ja kun lähtee tästä katsomaan tätä lakia, niin voi todeta, että ei tässä Lapinkaan kannalta, jossa sijaitsee kaksi kolmasosaa Metsähallituksen hallinnoimista valtion maista, mitään dramatiikkaa tapahdu. Tässä laissa varmasti on joitakin asioita, joista voi olla erikin mieltä, mutta tämä yhtiöittämisratkaisu tässä ei ole todellakaan ongelmallinen. Päinvastoin, näkisin niin, että tämä on riskienhallintakysymys ja tässä tilanteessa, kuten ministeri tuolla perustelikin, on viisautta se, että lähdemme tekemään tällaisia ratkaisuja, jotta emme joudu pahempaan tilanteeseen sitten, kun joka tapauksessa tulevaisuudessa joudumme uudelleen miettimään tätä organisaatiota.

15.22 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halmeenpää jo vastasi edustaja Eestilälle näistä saamelaisalueen neuvottelukunnista, mutta tuon nyt tässä vielä esille sen asian, että kun perustetaan tämä kolmas tase, niin Ylä-Lapin poronhoitoalueiden, jotka ovat saamelaisten perinteisten elinkeinojen kannalta ihan ydinalueita, isäntä vaihtuu Metsähallituksen luontopalveluista liiketalouspuolelle. Pidän tätä saamelaisten oikeuksien kannalta hyvin huolestuttavana, kun samalla eivät nykyhallitus ja hallituspuolueet hyväksy lakiin niitä saamelaisten suojapykäliä, joita edellinen hallitus siihen valmisteli.

Edustaja Halmeenpää otti esille sen, että jos oltaisiin johdonmukaisia tämän kolmannen taseen kanssa, niin silloin siihen pitäisi siirtää nykyisin tuottovelvollisuuden alla olevista maista myös retkeilyalueet, jotka ovat pääosin jo ennestään Naturassa. Ja jos oltaisiin johdonmukaisia tämän kolmannen taseen perustelupuheiden kanssa, (Puhemies koputtaa) niin en keksi, millä logiikalla, miksi nimenomaan liiketalouspuolen (Puhemies: Aika!) pitäisi niitä hallita eikä luontopuolen.

15.23 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tietenkin paljon on liikkunut monenlaista tietoa ja pelkoa, ja ehkä sitä on sitten haluttu vähän viedä eteenkinpäin, että oltaisiin saatu harvinaisen iso sekameteli aikaiseksi. Edellisilläkin hallituksilla on ollut mahdollisuus tehdä tästä sellainen kuin oppositio nyt toivoo. Sitä ei ole saatu tehdyksi. Kyllä tämä on tietenkin pohjoisen kansanedustajalle hirvittävän iso kysymys. Kun Lapissa puhutaan hallituksesta, niin siellä puhutaan yleensä ensimmäisenä Metsähallituksesta, eli olemme todella tärkeän asian ääressä.

Mutta sitten on pakko kyllä ihmetellä sitä, että niitä vaihtoehtoja on tietenkin hyvä pohtia, ja mielenkiinnolla käyn keskustelua niistä. Onko se se, että lopetetaan puukauppa, tehdään tällainen tytäryhtiö, vai kuinka moderni sitten tällainen jonkinlainen erillisliikelaitos voisi olla? Kun ministeri on paikalla, haluaisin kysyä, mikä nyt on tämä kuntien verotulokertymä, koska sehän herättää pohjoisessa huolta, ja koska niistä tulee julkisia laskelmia valtiovarainministeriöstä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän tässä vaiheessa kolme vastauspuheenvuoroa, joiden jälkeen ministeri sitten vastaa, koska hänellä on tiukka aikataulu. Nämä kolme henkilöä ovat edustajat Niinistö, Tuppurainen ja Hakanen.

15.24 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan kannattaa muistaa se, että nykyaikana meidän metsät ovat yleensäkin suomalaisille sielun levon paikkoja, retkeilyn, eräilyn, kalastuksen paikkoja ja virkistyskäyttö tuo terveyshyötyjä, se tuo hyötyjä matkailulle, matkailu- ja ravintola-alalle ja yrittäjille, ja Luontopalvelut on se, joka tätä tekee. Kun kansallispuistojen kävijämäärät ovat olleet kovassa kasvussa, yli miljoona kävijää vuositasolla, ja tulot kasvavat aluetaloudelle, erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa, niin nyt annetaan semmoista mielikuvaa mielestäni tässä esityksessä... Ja osin haluan myös kiittää ministeriä, että hän torjui niitä heikennyksiä, joita julkisuuden mukaan haluttiin vielä hallituspuolueiden toimesta eduskuntakäsittelyn aikana tehdä, että Luontopalveluja olisi heikennetty entisestään. Mutta kun Luontopalvelut osaa tämän moninaisen metsien virkistyskäytön, retkeilyn ja luonnonsuojelun yhdistämisen, niin minä en edelleenkään ymmärrä, mihin tarvitaan sitä kolmatta tasetta. Se kuulostaa vain siltä, että sen avulla luodaan tämmöinen vanhakantainen raaka-ainevarasto, josta sitten voidaan ottaa tonttimaata, soranottoa, jopa joitain hakkuita. Ja eduskunta ei siitä päätä, (Puhemies koputtaa) vaan se on täysin sen (Puhemies: Aika!) Metsähallituksen johdon hallinnassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lisäsin tähän listaan vielä edustajat Ojala-Niemelä, Sarkkinen, ja sitten valiokunnan puheenjohtaja Leppä lopuksi ja sen jälkeen ministeri. — Ja nyt edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.25 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, te ette vielä vastannut kysymykseen tästä kolmannesta taseesta ja sen merkityksestä. Tähän asiaan kiinnitti huomiota aivan perustellusti myös kokoomuksen kansanedustaja Pertti Salolainen, jonka kokemuksen ääntä olisi kyllä hallituspuolueissakin täytynyt kuulla. Tämä kyllä herättää kysymyksen, että mihin tarvitaan tällainen kolmas tase tuottovaateen ja luonnonsuojelutaseen väliin. Avaako se jatkossa sen mahdollisuuden, että esimerkiksi yleisillä vesialueilla ryhdytään rahastamaan — tätä Suomen vapaa-ajankalastajat ovat kyselleet. Miten se vaikuttaa yleiskalastusoikeuksiin? Nämä ovat niitä kysymyksiä, mitä kansalaisjärjestöt ja me opposition edustajat täällä kysymme. Miksi hämmentää, miksi muuttaa tätä tasejakoa tällä tavalla? Me ihmettelemme myös, miksi retkeilyalueiden täytyy kuulua tuottovaateen alle. Eikö se olisi mitä luontevinta, että kansallispuistot kuuluisivat nimenomaan sinne julkisten hallintotehtävien eli luonnonsuojelun taseeseen? Tätä me esitämme, ja tähän me vielä toivomme teidän päätyvän.

Ja mitä tulee kansalaiskeskusteluun, onpa herkkähipiäistä tämä keskustelu täällä. Sehän on hyvä vain, että kansalaiset ovat kiinnostuneita. Minä kiitän kaikista viesteistä (Puhe-

mies koputtaa) ja olen virheellisiin tietoihin pyrkinyt vastaamaan ja kaikki asialliset kommentit (Puhemies: Aika!) ottamaan huomioon. (Sirkka-Liisa Anttila: Mutta faktojen pohjalta!)

15.27 **Pertti Hakanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä keskustelua on käyty tunti tässä ja on ministeriaitiosta kuultu myöskin hyviä vastauksia siitä, millä tavalla tätä lakia on valmisteltu. Mielestäni tämä on myöskin pitkäkestoisen prosessin tulos, että ollaan tässä tilanteessa.

Kun itse tässä nyt viime kesästä asti olen ollut matkassa mukana, niin totean vain sen, että tämä faktan tunnistaminen on käsittämätöntä. Kun täällä tehdään teräviä kysymyksiä ja ollaan tiedonhaluisia ja ministeri vastaa, niin edelleen ollaan sitä mieltä, että ei se varmaankaan olekaan kuitenkaan niin. Elikkä kyllä tässä valmistelussa on koko ajan ollut semmoinen henki, että ollaan haluttu luoda epävarmuutta kansan kautta tähän lain valmisteluun, ja myöskin on ollut sillä tavalla ihan tarkoitushakuisuutta, että me valiokunnan jäsenetkin olemme saaneet satoja sähköposteja. Se kertoo vain siitä, että tulee ristiin rastiin edustajille sähköpostia ja vaikka sähköpostin osoite on vaihdettu, niin otsikossa on sen edellisen edustajan nimi. Onhan se aivan naurettavaa, että tällaista työtä tehdään ja koetetaan (Puhemies koputtaa) vaikuttaa lainvalmisteluun. (Puhemies: Aika!) Ja sitten vielä se, että kun tehdään esityksiä (Puhemies: Aika!) valiokunnassa, niin sitten se kuitenkin julkaistaan lehdessä, niin on se ollut hyvä esitys.

15.28 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puheenjohtaja! Täytyy tehdä havaintona tästä salista, että kerrankin on keskustelu, missä perussuomalaiset ovat aivan hiljaa. Olisikohan tässäkin asiassa takki kääntynyt?

Mutta kiitos tästä puheenvuorosta — minulla on ministerille pari kysymystä. Ensinnäkin, miksi vastustitte sitä, että metsätalousyhtiön henkilöstölle olisi tullut maanomistajan edustajana oikeus tehdä monikäytön yhteensovittamiseksi sopimuksia ja suunnitelmia? Tulen itse sieltä Muoniosta, missä näitä metsäkiistoja on riittänyt. Meillä on kaivannaisteollisuutta, matkailua, metsätaloutta, poronhoitoa, ja olisi ollut elintärkeää se, että tämä yhteensovittamisoikeus olisi tullut tämän yhtiön henkilöstölle. Miksi vastustitte sitä? Toinen kysymys liittyy siihen, että meillä maakuntajohtaja Riipi totesi, että sillä, että Rovaniemi tuli kotipaikaksi, oli pelkästään symbolinen merkitys. (Jari Leppä: Sekin oli huono!) Mitä sanotte tähän? Tuoko se lisää työpaikkoja, tuoko se lisää verotuloja? (Välihuutoja) Tietenkin se on laiha lohtu, (Puhemies koputtaa) mutta haluan tietää sen, tuoko tämä jotakin lisää.

15.29 **Hanna Sarkkinen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri ei valitettavasti kunnolla vastannut kysymykseen tästä kolmannesta tase-erästä. Niinpä toistan sen: miksi kolmas tase-erä luodaan? Toivoisin selvän vastauksen tähän. Ministeri totesi myös, että tämä hallitus ei tee sellaisia tasesiirtoja, jotka heikentävät luontoarvoja, mutta nyt avataan ovi kuitenkin sille, että joku seuraava hallitus näin tekee, ja mielestäni tämä on aito huoli. Ja kansalaiskeskustelussa näitä turhia ja ylimitoitettuja pelkoja ja uhkakuvia on ollut liikkeellä, olen itsekin niitä pyrkinyt korjaamaan, mutta kyllä huoli yhtiöittämisestä ja luonto- ja virkistysalueiden säilymisestä on aivan aito. Osakeyhtiömuotoinen toiminta vähentää avoimuutta ja vie askeleen kauemmas suorasta kansanvallasta. Metsäliiketoimin-

nan erottaminen muusta konsernista myös pirstoo Metsähallitusta, ja pelkona on, että talousintressit dominoivat osakeyhtiön toiminnassa muita intressejä.

Mutta kiitoksia kuitenkin valiokunnalle siitä, että lakiin lisättiin pykälä siitä, että (Puhemies koputtaa) yhtiö on sataprosenttisesti valtio-omisteinen, (Puhemies: Aika!) ja tämä on vähentänyt näitä pelkoja kyllä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten valiokunnan puheenjohtaja Leppä. — Olkaa hyvä.

15.30 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ensinnäkin pitää heti nyt muistuttaa siitä, että kaikki tällaiset myynnit päättää eduskunta, niitä ei päätä mikään muu taho kuin eduskunta. Se on selkeästi kirjoitettu sinne, ja se pitää nyt kaikkien muistaa ja kaikkien nyt vihdoin viimein ymmärtää, mistä siinä on kyse. (Sirkka-Liisa Anttila: Emmekö me luota itseemme?) Eduskunta päättää maiden myynnistä.

Sitten, puhemies, luonnonvarasuunnitelmat, yhteistoimintavelvoitteet ja erillislainsäädäntö. Ne koskettavat Metsähallituksen kaikkia osia, kaikkia taseita, myöskin uutta yhtiötä ja emoa. Ja tämä on asia, joka on jokaiselle itsestäänselvyys, ja heidän pitää sitä kaikissa käänteissään noudattaa, oli sitten kysymys luontoarvoista, oli kysymys saamelaisten oikeuksista, oli kysymys yhteensovittamisesta matkailun, retkeilyn, metsänhoidon, metsästyksen ja niin edelleen tai vesillä liikkumisen osalta. Se on olemassa siellä, sitä on valiokunta useammassa eri kohdassa myöskin alleviivannut.

Ja myöskin se pitää todeta, että myös Luontopalvelut on tehnyt hakkuita. Ei pelkästään emo ole tehnyt hakkuita, vaan myöskin Luontopalvelut on tehnyt hakkuita. Ne ovat toki maltillisia, totta kai, niin ne ovat monessa muussakin kohteessa, ne ovat erittäin maltillisia. Ne perustuvat puistomaiseen hoitoon, poimintoihin, jatkuvaan kasvatukseen ja niin edelleen — se on oikein hyvä. Ja tämä samanlainen toiminta jatkuu tästä eteenkin päin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten ministerin vastaus, olkaa hyvä. Ja sitten mennään puhujalistaan.

15.32 **Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus tuottaa jatkossakin suomalaisille taloudellista hyvää, virkistyspalveluita ja ylläpitää tuiki tarpeellisia luontoarvoja.

Tässä on ollut paljon kysymystä näistä kolmesta tase-erästä, niin jos meillä on selvästi kolmentyyppistä omaisuutta, niin — kukas se nyt olikaan, joka sanoi, että ei pidä laittaa omenoita ja päärynöitä ja muita hedelmiä samaan koriin — pannaan ne kolmeen erään. Meillä on ne tuottovaateen alaiset talousmetsät. Hyvä, se on yksi tase-erä. Meillä on luonnonsuojelualueet, missä pääasia on turvata luontoarvoja ja luonnon monimuotoisuutta. Ja sen jälkeen meillä on paljon muita alueita, joille ei aseteta tuottovaateita mutta joilla ei ole myöskään tätä luonnonsuojelustatusta. Ja tämä kolmijako on omasta mielestäni hyvin selvä. Valiokunta on todennut, että se on perusteltu, ja tämä hallitus ei tule horjuttamaan tätä mihinkään.

No, sitten täällä oli niitä pelkoja, että nousevatko nyt hakkuumäärät kokonaisuutena tai jossain yhdessä paikkaa. Eivät nouse. Eli hakkuutoiminta perustuu tähän luonnonvarasuunnitteluun ja viime kädessä tietysti siihen, kuinka paljon eduskunta asettaa tuottovaateita Metsähallitukselle. Ja jos mennään paikalliselle tasolle, niin täällä keskustelussa esiin

nostetuille virkistysmetsille siellä Ylä-Lapissa on tällä hetkellä luonnonvarasuunnittelussa asetettu 3 000 kuutiometrin hakkuusuunnite, ja Luontopalvelut on toteuttanut nämä hakkuut. Se hakkuusuunnite ei kasva kuution kuutiota eikä kalikan kalikkaa, mutta jatkossa se pyörii täällä liikelaitoksen puolella niin kuin muutkin hakkuut. Eli tältäkään osin käytännössä tilanne ei muutu.

Tuo erilaisten intressien yhteensovitus on juuri se, mitä Metsähallitus tekee ja mistä Metsähallituksen työntekijöitä laajasti arvostetaan. Ja tämä on haluttu varmistaa — kiitän valiokuntaa edelleen siitä lisäyksestä, että yhtiölakiin laitettiin tuo kirjaus, että myös yhtiön työntekijöillä ja yhtiöllä on velvoite näitä yhteiskunnallisia asioita ottaa huomioon. Ja sitten, mitä tulee näihin yhtiön työntekijöihin, niin ymmärrän Ojala-Niemelän huolen paikalliselta tasolta katsoen, että eikö juuri sillä yhtiön työntekijällä pitäisi olla oikeus tehdä niitä sopimuksia. Toisaalta te olette hirveän huolissanne, että ei kai se yhtiö saa nyt liikaa oikeuksia. Ne oikeudet sopia paikallisesti siitä maankäytön yhteensovittamisesta kuuluvat liikelaitokselle, ja kuten valiokunta toteaa siellä mietinnössään, niin se voi kyllä antaa sen oikeuden halutessaan yhtiön työntekijälle, mutta lakiteitse emme halua avata enempää oikeuksia, emme yhtiölle emmekä sen työntekijälle, mutta sen paikallisten intressien yhteensovituksen niin vaatiessa Metsähallitus-liikelaitos voi sen homman näin organisoida.

Yhteenvetona: Metsähallitus siis jatkossakin kestävän kehityksen hengessä tuottaa meille sitä luonnon monimuotoisuutta, virkistyspalveluita, jotka eivät tule sen enempää maksullisiksi kuin ne ovat tänä päivänäkään, jokamiehenoikeudet eivät ole vaarassa. Ja sitten vielä siellä talousmetsissä toiminta jatkuu luonnonvarasuunnittelun mukaisesti, ja jatkossa sitä toteuttaa Metsähallituksen sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö, eikä se tätä saamaansa oikeutta voi kenellekään luovuttaa.

Haluan todella vielä kiittää kaikkia eduskunnan valiokuntia siitä vaikeasta työstä ja suuresta työstä, jonka teitte, ja erityiskiitokset mietintövaliokunnalle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

15.36 **Markus Mustajärvi vas:** Arvoisa puhemies! Jos on hallituksen työ raskasta, niin sitä on myös opposition, kun joudumme opettamaan tälle porvarihallitukselle kokonaisuudessaan länsimaisia perusarvoja ja oikeuskäytäntöjä, perussuomalaisille erityisesti EU-kriittisyyttä ja keskustalaisille aluepolitiikkaa.

Kokoomusta en ihmettele ollenkaan, että se toimii oman ideologisen linjansa mukaisesti ja on valmis yhtiöittämään tarvittaessa mitä vain. Se kuitenkin on kokoomuslaisilta unohtunut, että länsimaisten perusarvojen keskeisiä kohtia on se, että joka omistaa, saa omaisuuttaan myös myydä. Kun Metsähallitusta ei ole pakko yhtiöittää, mikä on aivan kiistaton tosiasia, eivät hankintasäädöksetkään ja direktiivit koske sitä, jonka haltuun kansallisomaisuutemme on uskottu. Tämä on piinkova fakta. Kaikki lainsäädäntömuutokset kyettäisiin tekemään kotimaisin voimin perusrakenne säilyttäen.

Missään muussa EU-maassa ei edes keskustella olemattomasta EU-pakosta. Päinvastoin valtion metsäomaisuuden hallinnoinnista ja hyödyntämisestä vastaavia organisaatiomalleja on lukuisia ympäri Eurooppaa. Osalla on konkurssisuoja, ja verotuskäytännöt vaihtelevat laidasta laitaan.

Mutta kuinka on mahdollista, että ennen niin EU-kriittinen puolue, perussuomalaiset, juoksee olemattoman EU-pakon taakse piiloon? Päivän teemaan liittyen voi muistuttaa, että kirves on jo puun juurella. Nähtäväksi jää, kaatuuko ensin tuulessa huojuva Euroopan

unioni vai useamman taudin, ainakin poliittisen maannousemasienen vikuuttama perussuomalaisten puu.

Keskustaa ei näytä kiinnostavan niinkään paljoa enää paikallisten ihmisten oikeudet silloin, kun pelataan puhdasta valtapeliä. Vielä viime kauden lopulla keskusta yhdessä muun opposition ja sosialidemokraattien kanssa ja muun muassa kaikkien Lapin kansanedustajien kanssa oli yhdessä kaatamassa Metsähallitus-lakia, mutta heti hallitusneuvotteluissa kanta muuttui. Asiaperusteita takinkäännökselle ei ole esitetty vieläkään, kaikenlaista selittelyä sitäkin enemmän.

Tämän Metsähallitus-lain valmistelun surullisen historian aikana on käynyt entistä selvemmäksi se, että kokoomus hallitsee tätä maata 20 prosentin kannatuksella. Se ei ole sinällään kokoomuksen vika, vaan niiden puolueitten, jotka vietäväksi antautuvat.

Arvoisa puhemies! Jos lainvalmistelun lähtökohdaksi otetaan vain yksi ainoa vaihtoehto, jälki on sitten tällaista. Yhdeksän vuotta tätä mallia on väkisin väännetty läpi, ja nyt otetaan ensimmäinen askel sillä polulla, jota ei pitäisi lainkaan alkaa kulkea. Seuraavien askeleitten ottaminen on sitten jo helpompaa. Hallituspuolueitten kansanedustajat rauhoittelevat itseään ja toisiaan, että valtion omaisuutta ei siirry minnekään ja perustettavan yhtiön osakkeet pysyvät valtion omistuksessa. Kuinka sellaiset kansanedustajat, jotka eivät voi mennä takuuseen edes omasta toiminnastaan ja mielipiteistään vaalikauden yli, kuvittelevat sitovansa tulevien hallitusten ja eduskuntien kädet? Kolkuttelevan omantunnon rauhoittamiseksi käytetään nyt kaikkia keinoja.

Sekava hallintomalli ja johtamisjärjestelmä sekä ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön sisään rakennettu valtataistelu, ne eivät lupaa hyvää osallistavalle suunnitteluprosessille, joka on toiminut tähän asti todella hyvin. Päinvastoin uusien metsäsotien syttyminen on todennäköistä, ja niitä me kaikkein vähiten kaipaamme pohjoiseen. Meillä on niistä liiankin hyviä esimerkkejä Itä-Lapissa, Pohjois-Lapissa, Tunturi-Lapissa.

Edelleen eduskunnan asettamat tuotto- ja tuloutusvaatimukset ovat olleet ylisuuria jo nykyisellään. Kuka uskoo, että valtion taloustilanteen heiketessä paineet ainakaan hellittävät? Nyt luodaan sopiva työkalu tämän ruuvin kiristämiselle. Ja edelleen, nykyinen metsälaki mahdollistaa niin yksityisellä kuin Metsävaltion puolella sellaisten kohteitten hakkaamisen, joiden parturoinnista olisi vielä jokin aika sitten joutunut leivättömän pöydän ääreen.

Näiden kaikkien muutosten vuoksi siirrymme kansallisomaisuuden hallinnan suhteen pysyvän epävarmuuden aikaan. Jos mikään ei muutu, niin miksi sitten muutetaan, kun sitä EU-pakkoakaan ei ole yhdeksän vuoden etsinnästä huolimatta?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Halmeenpää. — Anteeksi, taisi ollakin Myllykoski ensin, anteeksi. (Jari Myllykoski: Minä olen tottunut tähän! — Naurua) — Kyllä me hyvää huolta pidämme kaikista täällä.

15.41 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ensin alkuun on pakko sanoa, että on valitettavaa, vaikka ministeri täällä kiitteli ja puheenvuoroissa on kiitelty tätä lainvalmistelua, että tämä on kyllä surullinen esimerkki siitä, kuinka kädetöntä on lainvalmistelu.

Käsittelyssä oleva Metsähallitus-laki on monella tapaa rampa. Viime hallituskaudella se torpattiin vasemmistoliiton, sosialidemokraattien ja nykyisten hallituspuolueiden, keskustan ja perussuomalaisten, myötävaikutuksella, mutta nyt hallitus haluaa oikeistoideologisin syin viedä sitä eteenpäin, siitäkin huolimatta, että lain epäkohdat eivät ole minnekään

kadonneet. Mennään samalla pohjalla, samoilla teksteillä, nyt vain on valittu tämä tie, kun ollaan haettu eri syitä, että hallitusohjelmakirjaus, joka ei tältäkään osin toteudu, on todella surullista luettavaa.

Lain lähtökohta on totaalisen virheellinen. Hallitus väittää, että EU vaatii Metsähallituksen muuttamista kilpailuneutraaliksi toimijaksi. Tämä väite on turhaa. Metsähallituksen liiketoimintaa ei tarvitse yhtiöittää. EU:n kilpailukomissaari Margrethe Vestager on kuitenkin vastauksessaan meppi Merja Kyllösen kirjalliseen kysymykseen todennut, että EU-oikeus ei edellytä Suomen Metsähallitukselta mitään yhtiömuotoa tai muuta organisaatiorakennetta, vaan voimme itse määritellä organisaatiomallin, kunhan Metsähallitus ei vääristä markkinoita.

Niin sanottua Destia-päätöstä ei voi verrata Metsähallitukseen. Metsähallitus ei kilpaile omine koneineen markkinoilla. Metsähallituksella ei ole omaa kalustoa lainkaan, vaan sen tehtävä on maankäytön ja metsätalouden suunnittelu valtion mailla. Kaikki metsätalouteen liittyvät toimet on jo kilpailutettu. Siis kaikki toimet on jo kilpailutettu.

Mitä kilpailuneutraliteettiongelmaa liittyy siihen, että valtio myy omaa omaisuuttaan? Kenen kilpailua se sotkee? Kyllähän omaa omaisuuttaan saa myydä.

Arvoisa rouva puhemies! Vaikka lähdettäisiin siitä, että Metsähallitusta on muutettava kilpailuneutraaliksi, ei yhtiöittämistä siinäkään tapauksessa tarvitse tehdä. Osakeyhtiö on vaarallinen muoto kansallisomaisuuden käytön hallintaan, sillä sitä ei koske samanlainen avoimuuden ja julkisuuden periaate kuin valtiota. Yhtiöittäminen myös avaa oven omaisuuden myöhemmälle myynnille.

Vaihtoehtoja suljetulle osakeyhtiölle kyllä on, mutta hallitus ei ole yhtiöittämisvimmassaan halunnut niitä selvittää. Yksi keino on muuttaa Metsähallituksen konkurssikelpoisuutta ja verokohtelua muita lakeja ja asetuksia säätämällä. Siis tehtäisiin muutos esimerkiksi konkurssilakiin. Toinen mahdollisuus olisi tehdä Metsähallituksesta Yle-tyyppinen erityisyhtiö. Kolmas vaihtoehto olisi muodostaa Metsähallituksen metsätalouspuolesta itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, joka olisi konkurssikelpoinen. Ero osakeyhtiön ja tällaisen itsenäisen julkisoikeudellisen laitoksen välillä on se, että tämä olisi kiinteämmin julkisen valvonnan ja ohjauksen piirissä.

Esimerkiksi tällaista vaihtoehtoa ei hallitus ole esittänyt, vaan olemme saaneet kuulla toistona toiston perään, että EU vaatii kilpailuneutraalisuutta ja paras keino siihen on metsätalouden osakeyhtiö. Hyvän lainvalmistelun mukaista olisi, että muutkin vaihtoehdot olisi selvitetty ja selvitysten tulokset esitetty kansanedustajille.

Arvoisa rouva puhemies! Me olemme täällä kansan valitsemina edustajina säätämässä lakeja. Meidän tehtävämme on tehdä Metsähallitus-laista paras mahdollinen, siihen kansa meidät on valtuuttanut. Me voimme vielä vaikuttaa nyt käsittelyssä olevan lain virheisiin, jotka tosiasiallisesti perustuvat vain olettamuksiin. Voimme tarvittaessa palauttaa koko lain uudelleenvalmisteluun. EU:n edessä rähmällään olo ei palvele suomalaista lainsäädäntöä eikä anna eduskunnasta riittävän arvovaltaista kuvaa.

Huolta Metsähallituksesta ovat esittäneet niin luonto- ja ulkoilujärjestöt kuin yksittäiset kansalaisetkin. Yhtiöittämistä vastustavassa adressissa oli tänään melkein 130 000 allekirjoitusta. Yhteinen omaisuutemme on suomalaisille tärkeä.

Siksi esitän lakiin muutoksia. Metsätalouden osakeyhtiötä ei tule perustaa, kolmatta tase-erää ei tarvita, päätökset alueiden siirroista taseiden välillä täytyy tuoda eduskunnan päätettäväksi, luonnonvarasuunnitelmassa täytyy huomioida Metsähallituksen yhteiskunnalliset velvoitteet ja alueellisten näkemysten yhteensovittaminen, sekä Metsähallituksen

on työnantajana noudatettava sosiaalista vastuuta. Nämä muutokset parantaisivat Metsähallituksen toimintaa, avoimuutta ja luottamusta kansan silmissä sekä takaisivat suomalaisen ainutlaatuisen luonnon säilymisen ja metsien kestävän käytön.

Ehdottomasti tämä laki tulee hylätä.

15.48 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus-lain uudistus koskee kaikkia suomalaisten yhteisesti omistamia valtion maa- ja vesialueita. Emme ole olleet yksimielisiä. On huolta yhtiöittämisestä, luontoarvoista, yhteiskunnallisten velvoitteiden noudattamisesta ja myös vähemmistökansamme saamelaisten kulttuurin suojaamisesta. Tämän ovat huomanneet myös kansalaiset. Metsähallitus-lakia vastustavaan kansalaisten itsensä laatimaan adressiin kertyi lyhyessä ajassa yli 120 000 allekirjoitusta. Se kertoo jotain siitä, kuinka tärkeänä me suomalaiset pidämme luontoa ja kansallisomaisuuden hyvää hoitoa. Viesti on syytä huomioida. Iso osa huolista on aivan aiheellisia, vaikka aivan kaikki faktat eivät kohdallaan olleetkaan.

On sanottu, että mikään ei muutu. Tätä väitettä on kyllä vaikea perustella. Jos mikään ei muuttuisi, miksi koko lakihanke on ollut käynnissä jo vuosia? Jos taas on tarkoitus hoitaa lakimuutoksella vain metsätalouspuolen kilpailuneutraliteetti, miksi lakiesitys sisältää paljon täysin muita, koko organisaatioon liittyviä muutoksia? (Katri Kulmuni: Hyvin vähän!)

Metsähallituksen hakkuutöiden ja puukaupan yhtiöittäminen ei ole ollut vihreille lähtökohtaisesti lakiesityksen ongelmista suurin. Ei se silti täysin ongelmatonta ole. Suuri ongelma on, että luonnonvarojen vaalimisen sijaan voidaankin päätyä niiden maksimaaliseen hyödyntämiseen luonto- ja virkistyskäyttöarvojen kustannuksella. Tämä huoli koskee konkreettisimmin Itä- ja Pohjois-Suomea ylintä Lappia myöten.

Arvoisa puhemies! Metsähallituksen maat ja vedet on vanhastaan jaettu kahteen selkeään tase-erään: metsätaloustoiminnan taseeseen, jota hoitaa Metsähallituksen liiketalouspuoli, sekä pääasiallisen metsätalouskäytön ulkopuoliseen, julkisten hallintotehtävien taseeseen, jota hallinnoi Metsähallituksen luontopalvelut.

Mikä siis muuttuu? Nyt näiden kahden taseen välimaastoon, harmaalle alueelle, perustettaisiin uusi, kolmas tase-erä, jota hallinnoisi uusi perustettava yhtiö. Kolmanteen taseeseen sijoitettaisiin 2,2 miljoonaa hehtaaria yleisiä vesialueita ja 360 000 hehtaaria poronhoitoalueen luontaistalousalueita. Bisnespuoli siis jatkossa päättäisi, missä määrin näitä alueita taloudellisesti hyödynnetään, kuinka paljon metsiä hakataan, kuinka paljon nostetaan merihiekkaa tai miten järvenseliltä tahkotaan sopivaksi katsottua tuottoa.

Hallituksen esityksessä taloudellisen tuottovaateen alaiselle bisnespuolelle siirrettäisiin suoraan 40 000 hehtaaria kitukasvuista mäntyä ja tunturikoivikkoa kasvavia Ylä-Lapin virkistysalueita, pääasiassa Inarijärven rantoja ja sen lähimaastoa. Olisiko näiden alueiden tuottovaade saavutettavissa vaikkapa rantatonttien myymisen tai Lapin metsärauhaa vaarantavien, voimistuvien hakkuiden kautta? Näiden ohella uusi yhtiö hallinnoisi myös valtion retkeilyalueita, sellaisia kuin Pudasjärven Iso-Syöte, Suomussalmen Hossa, joka pian myös on kansallispuisto, sekä luontotyyppiensä ja lajistonsa vuoksi valtaosin Naturaan kuuluvat Evo ja Ruunaa. Selitys lienee täysin poliittinen, ei käytännöllinen.

Arvoisa puhemies! Toisin kuin ennen, kaikista Metsähallituksen maa- ja vesiomaisuutta koskevista tasesiirroista ei enää päättäisi eduskunta. Osa päätösvallasta siirtyisi valtioneuvostolle. Kaiken kaikkiaan hallituksen lakiesityksestä jää sellainen maku, että ohjausvaltaa luonnonvaroistamme halutaan siirtää pois Metsähallituksen luontopalveluilta, yli

2,5 miljoonaa hehtaaria koskien, pois ympäristöministeriöltä ja osin pois jopa eduskunnalta, koskien tasesiirtoja. Näin lakiesityksen toteutuessa myös tapahtuu.

Arvoisa puhemies! Saamelaiskulttuurin suojaa hallituksen lakiesitys ei vahvista, vaikka saamelaisalueelle perustettavien neuvottelukuntien on näin esitetty tekevän. (Välihuuto) On syytä muistaa, että koko maassa me valtaväestön edustajat saamme kyllä äänemme kuuluviin. Saamelaiset, alkuperäiskansa, ovat vähemmistönä lähes kaikissa suomalaisissa edustuselimissä. Kyse on poliittisesta tahdosta, ei kohtuuttomuuksista.

Arvoisa puhemies! Siitä on kyse myös koko Metsähallitus-laissa. Me vihreät haluamme käyttää yhteisiä metsä- ja vesivarojamme harkiten ja vaalien, eri intressien tasapainon säilyttäen. Siksi esitän lakiin useita pykälämuutoksia, ja esitän käsittelyn pohjaksi maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön jätetyn vastalauseen 3 mukaista esitystä.

15.54 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa herra puhemies! Metsähallitus-lain uudistamisen tarina on pitkä. Se alkaa jo vuosien takaa. Nyt laki on täällä eduskunnan käsittelyssä, mutta valitettavasti on sanottava, että sekä valmisteluprosessi että lain sisältö on pettymys. Laki, jossa säädetään siitä, miten suomalaisten omistamaa kansallisvarallisuutta, maita, metsiä, vesiä, hoidetaan ja hallinnoidaan, ansaitsisi arvokkaan, avoimen ja asiantuntevan valmistelun eli kolmen A:n valmistelun. Niin tärkeästä asiasta tässä on kyse.

Avoimuuden perään on jouduttu kyselemään jo valmisteluvaiheessa. Edes lausuntokierrokselle ei ministeriö olisi viime vuoden luonnoksesta muuttunutta lakia vienyt ilman kansalaisten ja oppositiopuolueiden äänekkäitä vaatimuksia. Arvokasta ei ollut se, miten suurella vimmalla esitykseen haluttiin tuoda elementtejä, jotka olisivat lopullisesti romuttaneet Metsähallituksen luontopalveluiden aseman. Asiantuntijoita valiokunta kuuli runsaasti, mutta ihmetystä herättää lausuntojen ja arvioiden ristiriitaisuus. Tämän lain valmisteluprosessi kokonaisuutena ei siis ikävä kyllä ansaitse kovin korkeaa kouluarvosanaa.

Arvoisa puhemies! SDP olisi hoitanut EU-lainsäädännön kilpailuneutraliteetin vaatimuksen toisella tavalla. Emme olisi yhtiöittäneet Metsähallituksen metsätaloustoimintoja vaan säilyttäneet organisaation yhtenäisenä ja eheänä. Vaihtoehtoja olisi kyllä ollut, mutta niitä ei vaivauduttu avaamaan lain perusteluissa. EU-lainsäädäntö ei vaadi yhtiöittämistä, vaan tapa on hallituksen valitsema eikä se ole paras mahdollinen. Hämmennystä on herättänyt myös muun muassa se, että muissa EU-maissa ei tietojemme mukaan ole meneillään samanlaista yhtiöittämisprosessia, kuten myös se, että hallituksen esittämä malli yhtiöittämiselle ja käyttöoikeussopimuksen käytölle on niin ikään kysymysmerkki komission vaatimusten suhteen.

Arvoisa puhemies! Moni on kysynyt perustellusti, miksi ei hoideta vain EU-vaatimuksia ja jätetä muu ennalleen, Metsähallituksen toiminta kun on perusteiltaan kunnossa jo nykyisellään. Selvyyttä ei ole saatu siihen, miksi Luontopalveluiden taseen ja liiketoimintojen taseen väliin perustetaan niin kutsuttu kolmas tase. Jos sille olisi selkeä syy ja perustelu, olisi varmasti moni julkisuudessa esitetty pelko ja ehkä virheellinenkin käsitys asiasta estynyt. Nyt kuitenkin kolmas tase herättää vain huolta ja kysymyksiä siitä, mikä on julkisten hallintotehtävien eli Luontopalveluiden mahdollisuus toimia parhaalla mahdollisella tavalla jatkossa.

On hyvä muistaa, että julkiset hallintotehtävät eivät ole vain luonnonsuojelua. Metsähallituksen luontopalvelut -yksikköön on vuosien varrella kertynyt valtava asiantuntemus, ja siellä on säilyttävä jatkossakin toimivalta ja riittävä resursointi, joka vaaditaan luonnonsuojelun ja virkistyksen laadukkaaseen hoitamiseen. Ympäristöministeriöllä on säilytettä-

vä ohjaus- ja resurssivalta Metsähallituksen luontopalveluihin, sillä ympäristöministeriöön on keskittynyt paljon maankäytön ja luonnonsuojelun osaamista.

Järjestöjen, kuten kalastus- ja retkeily- sekä suojelujärjestöjen, kritiikki kolmatta tasetta ja vesi- ja maa-alueiden siirtoja kohtaan on ollut oikeaan osunutta ja perusteltua. Retkeilyalueet ja muut liiketoiminnan ulkopuoliset alueet kuuluisivat mielestäni julkisten hallintotehtävien yksikköön eli luonnonsuojelutaseen alle. Näin varmistetaan se, ettei retkeilyalueiden käytöstä tulla rahastamaan. Yhdymme tässä muun muassa Suomen Vapaa-ajan Kalastajien, Suomen Ladun ja WWF:n esittämään kritiikkiin.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan talousvaliokunta arvosteli kovin sanoin hallituksen esitystä ja sen tavoitetta selkeyttää johtamisjärjestelmää. Tuloksena on sekasotku, osin jopa ristiriitainen esitys, jossa valta- ja ohjausjärjestelmät ovat sekavat. Maa- ja metsätalousvaliokunta teki onneksi esitykseen muutamia selkeyttäviä muutoksia, joissa erityisesti julkisten hallintotehtävien ja ministeriöiden ohjaussuhteita selvennettiin. Näin sekavan lakiesityksen myötä on selvää, että mediassa on liikkunut varmasti osin myös virheellistä tietoa siitä, mitä nyt oikein ollaan tekemässä. On jopa esitetty, että ympäristöministeriön ohjausvaltaa on nimenomaan ideologisista syistä haluttu heikentää. Tämä ei toivottavasti ole hallituksen yhteinen tahtotila. Itsenäinen ja resursoitu ympäristöhallinto on säilytettävä Suomessa jatkossakin. Metsähallitus on ainutlaatuinen kokonaisuus, jossa yhdistyvät ennen kaikkea metsätalouteen liittyvä liiketoiminta sekä lähinnä luonnonsuojeluun liittyvät julkiset hallintotehtävät. Ajatus yhden isännän ylivallasta on epärealistinen.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan kiittää suomalaista kansalaisyhteiskuntaa, järjestöjä sekä kaikkia niitä ihmisiä, jotka ovat esittäneet huolensa suomalaisen luonnon puolesta. Jotkut edustajat ovat ahdistuneet palautteen määrästä, mutta itse olen ottanut sen kiitollisena vastaan. Se on merkki siitä, että asia on kansalaisille tärkeä, ja korostaa meidän päättäjien vastuuta tehdä hyviä päätöksiä, joilla ihmisten huolet hälvenisivät.

Valitettavasti on kuitenkin todettava, että esitys jättää edelleen monta asiaa auki. SDP:ssä katsomme, että laki ei nykymuodossaan turvaa suomalaisten kansallisomaisuutta ja siihen liittyvää päätöksentekoa niin tasokkaana ja avoimena kuin kuuluisi. Siksi SDP esittää, että molemmat hallituksen esitykseen liittyvät lakiesitykset hylätään ja valmistellaan uudelleen.

Arvoisa puhemies! Teen hylkäämisesitykset.

16.00 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Ihan ensimmäiseksi kannatan edustaja Tuppuraisen tekemää esitystä siitä, että nämä lakiehdotukset hylätään.

Tässä Metsähallitus-lakiasiassa puhuttiin metsätaloustoimintojen yhtiöittämisestä, ja siinä piilouduttiin pitkälti EU:n selän taakse. Tämä peruste kuitenkin osoittautui kestämättömäksi. Harmillista on se, että sitten keksittiin tämä hankintadirektiivi, jotta tätä juttua saadaan jatkettua. Eli huhtikuuhun mennessä tämä laki olisi saatava voimaan, jos käyttöoikeussopimus olisi kilpailutettava. Luotiin keinotekoinen kiire, vaikka sekin on osoittautunut siten, että hankintadirektiivin mukaista käyttöoikeutta ei edes tarvita. Se ei liity valtion metsätalouteen.

Metsähallitus-lain valmistelun ja eduskuntakäsittelyn aikana ei ole kyetty hälventämään näitä pelkoja, joita lakiesitykseen nykymuodossa liittyy. Kansalaisten pelot eivät ole tuulesta temmattuja. Valiokuntakuulemisten aikana on vain vahvistunut käsitys siitä, että nyt ollaan menossa suomalaisten kansallisvarallisuuden hoidon ja hallinnoinnin läpinäkyvyyden suhteen huonompaan suuntaan. Eduskunnan vaikutusvalta vähenee, muodostetaan

uusi kolmas tase, jota ei ole pystytty perustelemaan, metsätaloustoiminnot yhtiöitetään eikä vaihtoehtoja ole kunnolla läpikäyty. Valiokunta teki muutamia lisäyksiä esitykseen, joista osa on hyviä ja perusteltuja, ja ne liikauttavat ongelmallista kokonaisuutta hiukan, mutta vain hiukan, parempaan suuntaan.

Arvoisa puhemies! Pettymys on ollut suuri siihen, että olemme tekemässä lakia, josta niin monet ovat sanoneet, että se heikentää Metsähallituksen laajaan yhteiskunnalliseen vastuuseen, vuoropuheluun ja moniäänisyyteen nojaavaa toimintamallia. Luontopalveluiden asemaa heikennetään ja metsätaloustoiminnot yhtiöitetään muotoon, jota ei ole notifioitu EU:ssa. On siis kysymysmerkki, toteuttaako valittu malli, yhtiöittäminen, EU:n kilpailuneutraliteetin vaatimukset.

Se on kuitenkin selvää, että yhtiömuoto haittaa Metsähallituksen toimintaa jatkossa monin tavoin. (Jari Leppä: Miten?) — Debatissa tuli monta asiaa esille tästä. — Metsähallituslaki ei lupaa hyvää Lapille, jonka alueista valtava osa on valtion maata eli Metsähallituksen hallinnassa. Erilaisten intressien yhteensovittaminen on ollut elintärkeää niin matkailu- kuin muillekin elinkeinoille, kuten kaivannaisteollisuudelle, porotaloudelle ja saamelaisten maankäyttöoikeuksille. Mietinnössä on hurskaasti toivottu ja luvattu, että hyvin toimineet käytännöt eivät muutu. Toivottavasti näin myös on.

Olisi ollut perusteltua lisätä osakeyhtiötä koskevan lain pykäliin vielä selvemmin se, että metsätalousyhtiön henkilöstöllä olisi maanomistajan edustajana oikeus tehdä monikäytön yhteensovittamiseksi sopimuksia ja suunnitelmia sekä maankäyttöpäätöksiä luonnonvarasuunnitelmien puitteissa.

Laiha lohtu on se, että perustettavan metsätalousyhtiön kotipaikaksi on tulossa Rovaniemi. Tälläkö kirjauksella ostettiin Lapin keskustalaiset kansanedustajat samaisen lain taakse, jota me kaikki viime kaudella yhdessä rintamassa vastustimme ja jota muun muassa Lapin liitto kovin sanoin suomi? Olisi kiinnostavaa kuulla, kuinka monta työpaikkaa ja kuinka paljon verotuloja metsätalousyhtiö tuo Rovaniemelle. Valitettavasti ministeri jätti tämänkin kysymyksen auki eikä vastausta siihen saatu.

Suomalainen kansalaisyhteiskunta on osoittanut jälleen voimansa. Ilman kansalaisten ja järjestöjen herättämää keskustelua olisi tuskin tullut edes niitä pieniä parannuksia lakiin, jotka nyt sinne saatiin. Kiitos siis kaikille teille, jotka olette äänekkäästi vaatineet vastuuta päättäjiltä ja lähettäneet palautetta sekä allekirjoittaneet adressin suomalaisen luonnon puolesta.

SDP esittää, että esitykseen liittyvät lait hylätään ja valmistellaan uudelleen niin, että lopputulos on hyväksyttävissä myös tämän talon ulkopuolella.

Kiitän lopuksi maa- ja metsätalousvaliokuntaa ja puheenjohtaja Leppää, että lisäsitte valtion metsätalousyhtiötä koskevaan lakiin sen, että yhtiö on kokonaan valtion omistama ja että yhtiön on noudatettava Metsähallitukselle säädettyjä yhteiskunnallisia velvoitteita. Jos seuraavat eduskunnat aikovat muuttaa omistussuhteita, esimerkiksi myydä osia yhtiöistä, on ainakin tätä lakia muutettava ensin. Kirjaus ei kuitenkaan estä tai poista sitä, että näin tosiaan voidaan tehdä. Riippuu tulevista päättäjistä, mitä valtion maa- ja metsäomaisuuden hallinnalle tapahtuu. Ovi myymiselle on kuitenkin tällä lailla nyt avattu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, tämän keskustelun aikaan on tullut esitys lakiesitysten hylkäämisestä ja sitä on myöskin kannatettu. Totean, että nämä esitykset tehdään sitten varsinaisesti lakiesityksen toisen käsittelyn yhteydessä.

16.05 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Heti alkuun pitää esittää kysymys edustaja Ojala-Niemelälle. Kun täällä kahteenkin otteeseen puheenvuoroissa vähättelitte sitä, että perustettavan metsätalousosakeyhtiön kotipaikaksi tulee Rovaniemi, niin joutuu melkein kysymään, että miltähän paikkakunnalta te olette kotoisin — ai niin, Rovaniemeltä siis. Eli ihmettelen sitä, että tämäkään ei kelpaa. Minusta tässä mieluummin kannattaisi ottaa positiivinen asenne siihen. Kannattaisi nyt miettiä, millä tavalla me saisimme tätäkin näkökulmaa korostettua, koska Metsähallituksen hallinnoimista maa-alueista kaksi kolmasosaa sijaitsee Lapissa. Minusta on erittäin arvokas ja hieno asia, että maa- ja metsätalousvaliokunta tällä tavalla huomioi tämän näkökulman, että nyt perustettavan puukauppaa harjoittavan yhtiön kotipaikka tulee tänne. Totta kai samaan hengenvetoon pitää sanoa, että eihän tämä kotipaikka ole tietenkään valtavan suurimerkityksellinen, mutta sillä on symboliarvoa ja se voi johtaa minusta erittäin hyvään ja positiiviseen kehitykseen tähänkin suuntaan.

Arvoisa puhemies! Kuten debatissakin kävi ilmi, tämän lain käsittelyn yhteydessä on julkisessa keskustelussa esitetty hämmentävän paljon väitteitä, jotka eivät perustu millään lailla tähän lakiin tai hallituksen esitykseen. Tämä on ollut erittäin valitettavaa, ja voin sanoa niinkin, että kun täällä on viitattu tähän kansalaisten adressiin, jonka on allekirjoittanut noin 130 000 suomalaista, niin minä ymmärrän kansalaisten huolen, mutta valitettavasti se adressin teksti ei pidä paikkaansa. Jos se pitäisi paikkansa, minäkin voisin allekirjoittaa sen adressin, mutta voi sanoa niinkin, että osaa kansalaisista on varmasti harhautettu väärällä tiedolla allekirjoittamaan tämä adressi. Sellaista ei olla tekemässä, mitä adressissa pelätään, ja onneksi näin on. Valtion omaisuutta, luontoa ja metsää ei olla yhtiöittämässä. Ollaan perustamassa vain yhtiö, joka tulee harjoittamaan puukauppaa. Ja Metsähallituksen toiminnalle on äärimmäisen tärkeää, että tässä esityksessä tullaan säilyttämään yksi yhtenäinen Metsähallitus, vaikka samaan aikaan voin sanoa tietenkin niinkin, että olisin henkilökohtaisesti toivonut, että tässä yhteydessä olisi menty hieman pitemmälle yhtenäisen johtamisjärjestelmän saamiseksi Metsähallitukseen. Valitettavasti edelleen on niin, että kun siellä, missä Metsähallituksella on suuri rooli maanomistajana, tapahtuu merkittäviä elinkeinohankkeita tai muita hankkeita, niin Metsähallitukselta voi jatkossakin tulla, niin kuin tänä päivänä, kaksi aivan erisisältöistä lausuntoa siitä hankkeesta. Tämä ei tietenkään ole toivottavaa ja paras mahdollinen olotila, mutta voin todeta, että tämänkin kanssa olemme voineet elää ja elämme varmasti tulevaisuudessakin.

Kun näissä puheenvuoroissa edustaja Mustajärvi nosti esille, että keskusta ei kunnioita paikallisten ihmisten oikeuksia, niin on aivan pakko nostaa tämä esille ja kysyä: Mitä tällä tarkoitatte? Onko joku paikallisten oikeus, jota tämä hallituksen esitys loukkaa tai tulee vähentämään? Minä en sellaista ole tästä laista löytänyt. Jos sellainen on, mielelläni kuulisin, mikä se on. Ymmärrän, että Pohjois-Suomen ihmisille on valtavan tärkeää vapaan metsästysoikeuden säilyminen valtion mailla, ja esimerkiksi tähän ei tässä laissa puututa millään tavalla.

Lisäksi täällä perustetaan saamelaiskuntiin alueellisia neuvottelukuntia, jotka itse asiassa parantavat alueen ihmisten vaikutusmahdollisuuksia maankäytön osalta. Täällä edustaja Halmeenpää on todennut, että tämä ei paranna saamelaisten oikeuksia, mutta ei tämä kyllä heikennäkään niitä. Jonkun verran voidaan itse asiassa sanoa, että parantaa, koska tulee nämä neuvottelukunnat. Ja sekin on pakko todeta ääneen, että asiantuntijakuulemisessa on kauttaaltaan tullut palautetta, myös saamelaiskäräjiltä, että Metsähallitus jos joku on hoitanut Suomessa erinomaisella tasolla meidän alkuperäiskansaan liittyvät kysymykset. Eli tältä osalta ei ole tapahtumassa mitään heikennystä.

Arvoisa puhemies! Kun tätä hallituksen esitystä on käsitelty ja olen itsekin perehtynyt tähän ja kuunnellut tätä keskustelua täällä, niin on tullut mieleen sellainenkin vanha sanonta, että paras on hyvän pahin vihollinen. Tällä viittaan sellaiseen argumentaatiovirheeseen, jossa on lähdetty kaatamaan koko lakia sillä, että perustetaan Metsähallituksen alaisuuteen osakeyhtiö, mutta samaan aikaan on unohdettu perustella sitä, mikä olisi vaihtoehto tai millä tavalla se vaihtoehto olisi parempi kuin nyt esitetty vaihtoehto. Minusta voi sanoa, että suomalaisten, Suomen luonnon tai Lapin ihmistenkään näkökulmasta tämä hallituksen esitys ei tuo mitään dramaattista heikennystä mihinkään suuntaan. Meille on äärimmäisen tärkeää se, että me voimme nauttia meidän luonnonvaroista, mutta myös se, että me voimme yhteensovittaa meidän maankäytön intressejä niin, että me samalla hyödynnämme sitä matkailussa mutta myös kestävällä tavalla muissa elinkeinoissa, niin metsätaloudessa, perinteisissä elinkeinoissa kuin energiatoiminnassa. Ja tästä näkökulmasta minusta tämä kolmas tase on erittäin perusteltu. Ne, jotka vastustavat kolmatta tasetta, haluaisivat, että kaikki muu maa-alue paitsi tehokkaan metsätalouden käytössä olevat maat siirrettäisiin pikkuhiljaa luonnonsuojelun piiriin ja pois kaiken taloudellisen toiminnan mahdollisesta käytöstä. Ja tämä ideologinen vihreä ajattelu lähtee siitä, että muuttakaa te kaikki sieltä Lapista ja Pohjois-Suomesta etelään ja suojellaan se koko alue totaalisesti. (Touko Aalto: Eikö tämä ole sitä disinformaatiota!) Tämä ideologia on se, joka vastustaa sitä kolmatta tasetta.

Minä luotan siihen, että me pystymme yhteensovittamaan nämä intressit ja huolehtimaan myös siitä, että puhdas luonto ja puhtaat vedet säilyvät meillä. Se on Lapissakin kaikista tärkein tulevaisuuden valttikortti meidän matkailun kehittymisessä, ja kukaan lappilainen ei halua tämän lain kautta eikä muutenkaan tuhota meidän luontoa tai pilata sitä ilmaa, joka on tutkitusti Euroopan puhtain ilma. Ja jos meillä lähdettäisiin virkistysmetsiä, vaikkapa Saariselkää, hakkaamaan, niin olen aivan varma, että me lappilaiset olisimme ensimmäisenä barrikadeilla vastustamassa tämmöistä toimintaa. Ei kannata kuvitellakaan, että me sallisimme meidän luonnon pilaamista. Sen takia ei kannata maalata uhkakuvia vaan kannattaa uskoa tulevaisuuteen. Tämänkin lain kanssa pystytään elämään ja varmasti yhteensovittamaan kestävällä tavalla luonnon hyödyntäminen ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.

16.12 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sanoin edustaja Lohelle, että laiha lohtu on se rovaniemeläisenä, alleviivaan rovaniemeläisenä, että tämä yhtiön kotipaikka tulee Rovaniemelle. En vähätellyt tätä kysymystä. Mutta kummeksun kyllä sitä, että ministerillä ei ollut vastausta siihen, tuoko tämä työpaikkoja tai verotuloja kaupunkiin. Eli jääkö tämä pelkäksi lain kirjaimeksi ilman muuta kuin symbolista merkitystä? Luonnollisesti toivon, että näin ei ole, vaikka näin pahoin pelkään. Toivon kyllä myöskin sitä, etteivät lappilaiset edustajat uskottele, että tämän asian merkitys on suurempi kuin on. Tätäkin olen viime päivinä saanut lehdistöstä lukea.

16.13 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä sanottiin, että mitään muutoksia ei tapahdu tämän kolmannen taseen osalta ja että kaikki säilyy ennallaan, ei ole mitään huolta mistään, vaikka isot maa-alueet siirtyvät luontopuolelta tuottopuolelle. Todettiin myöskin se, että kaikki toiminnot voidaan edelleen sovittaa hyvin yhteen. Kysymys kuuluu edelleenkin, miksi sitten näihin muutoksiin lähdetään.

Itse olen saanut viestiä isoiltakin matkailuyrityksiltä, jotka tukeutuvat kansallispuistoihin, luonnonsuojelualueisiin, ja he ovat todella huolissaan siitä, jos joillakin alueilla, joissa

he tekevät yhteistyötä näiden luontoalueiden kanssa, isäntä vaihtuu. (Puhemies koputtaa) Siellä on tultu erittäin hyvin toimeen Luontopalveluiden kanssa, mutta jos (Puhemies koputtaa) se menee sinne varsinaisen Metsähallituksen alle, niin siitä ollaan huolissaan.

16.14 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Myllerille ensinnäkin, että seuraavan kerran, kun teihin ottavat huolestuneet kansalaiset tai yritykset yhteyttä, niin voitte vakuuttaa, että mitään syytä huoleen ei ole. Kansallispuistoja, luonnonsuojelualueita, tällaisia ei olla siirtämässä yhtään minnekään, ei yhtään minnekään, eikä mitään muutoksia alueiden käyttöön ole tulossa. Pidän hyvin valitettavana, mikäli edustajat päättävät ruokkia tällaista epäluuloa, koska aivan aidosti siihen ei ole mitään syytä.

Samaten on myös hyvä muistaa, että tästä peruspääoman korottamisesta päättää edelleenkin eduskunta. Siitä päättää eduskunta, eli muutosta ei ole tulossa nykytilaan siinäkään mielessä.

Edustaja Ojala-Niemelälle totean vielä, että kyllä, olette aivan oikeassa siinä, että yhtiön kotipaikalla on tässä vaiheessa symbolinen merkitys, mutta toivon itse, että voisimme yhdessä lappilaisina kansanedustajina nyt pyrkiä vaikuttamaan Metsähallituksen johtoon siten, että me saamme niitä työpaikkoja Lappiin yhä enenevissä määrin tulemaan ja sitoutettua. Olenkin tästä itse ollut jo Metsähallituksen johtoon yhteydessä, ja siellä suhtaudutaan positiivisesti.

16.16 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hiukan erikoista, että edustaja Lohi ensin haukkuu kansalaisjärjestöjä ja ehkä kollegoitakin perusteettomien pelkojen lietsomisesta ja sitten sen jälkeen ilmoittaa, että ellei tätä kolmatta tasetta perusteta, niin kaikista muista paitsi varsinaisista talousmetsistä tulisi suojelualueita. Tällaisen väitteen esitti tässä debatissa myöskin yksi toinenkin keskustan edustaja. Minun tietääkseni tällainen väite ei perustu yhtään mihinkään. Tältä osin pidän aivan puhtaasti ideologisina näitä perusteluita kolmannen taseen perustamiselle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tämän keskustelun synnyttänyt edustaja, edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro. (Markus Mustajärvi: Miksen saanut vastauspuheenvuoroa?) — Saatte vastauspuheenvuoron aikanaan vuoron perään.

16.16 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En arvostellut enkä moittinut kansalaisjärjestöjä. Totesin, että minä ymmärrän heidän huolensa luonnosta, ja jos ne faktat, joita he esittävät siinä adressissa ja sen saatesanoissa pitäisivät paikkansa, minäkin itse allekirjoittaisin sen adressin. Mutta valitettavasti — tai voi sanoa, että onneksi — ne tiedot eivät pidä paikkansa, eli nyt ei olla yhtiöittämässä Suomen luontoa eikä tekemässä mitään dramaattista tase-erän siirtoa.

Nyt täällä on arvosteltu muun muassa sitä, että kolmanteen taseeseen on siirretty näitä yleisiä vesialueita ja sitten tämä vaikeuttaisi jotenkin vapaa-ajan kalastusta. Nämä yleiset vesialueet, jotka siirtyvät, ovat avomerialueita, joissa vapaa-ajankalastajat eivät kyllä todellakaan toimi, ja ne ovat suurten järvien selkiä. Jos otetaan vaikka Inarijärven selät, niin ne ovat jo Naturassa, ja sitä kautta ne eivät edes siirry sinne. Eli tässäkään ei tapahdu mitään dramaattista vapaa-ajankalastajan näkökulmasta eikä oikeastaan kenenkään näkökulmasta.

16.17 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohelle muistaakseni sanoin puheenvuorossani niin, että paikallisten ihmisten oikeudet jäävät valtapelin jalkoihin, ja viittasin keskustaan. Vieläkin on jäänyt mysteeriksi se, miksi muun muassa lappilaiset kansanedustajat — perussuomalainen kansanedustaja ja keskustalaiset kansanedustajat — tekivät tässä täyskäännöksen viime kauteen nähden, kun esimerkiksi näiden molempien direktiivien sisältö on ollut jo kaksi vuotta tiedossa. Eli se ei voi olla se peruste.

Mitkä oikeudet sitten ovat vaarassa? Metsähallituksessa ja metsien käytössä, monenlaisissa käyttömuodoissa, on lisääntyvä paine koko ajan: hakkuut painottuvat epätasaisesti, valtiontalous on, mitä se on. Olen ihan varma siitä, että taloudellisia vaateita tullaan kiristämään, jolloinka se tarkoittaa hakkuitten kohdentumista niin, että ne eivät ole myöskään ekologisesti ja alueellisesti kestäviä, ja sitten se tarkoittaa myöskin lisääntyvää maan myyntiä. Ja kun omistaja vaihtuu, niin silloin muuten siihen omistukseen liittyvät oikeudet poistuvat niiltä muilta, jotka muuten tulisivat valtion metsäomaisuuden kautta. (Eduskunnasta: Ei!) — Kyllä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen tässä vaiheessa merkinnyt puheenvuorot seuraaville edustajille: edustaja Korhonen, edustaja Halmeenpää, edustaja Maijala, edustaja Kulmuni, edustaja Aalto. Sitten minulle jäi vähän epäselväksi, pyysikö edustaja Myller puheenvuoron? (Riitta Myller: Kyllä!) — Pyysi. — Edustaja Myller ja sitten edustaja Lohi ja Kärnä vielä.

Aiemmin käytiin pitkä keskustelu. Toiveeni on, että tällä debattilistalla voitaisiin nyt edetä ja siirtyä sen jälkeen puheenvuorolistaan.

16.19 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin jos Lappia ja Rovaniemeä ei kiinnosta yhtiön kotipaikka, niin kyllä se voidaan siirtää sitten Kainuuseen. (Välihuutoja vasemmalta)

Edustaja Myllerille: Te sanoitte, että kolmanteen taseeseen siirrettävät maa-alueet tai alueet siirtyisivät tuottotavoitteen piiriin. Eivät siirry. Kolmanteen taseeseen siirrettäville alueille ei tule tuottotavoitetta, mutta mikäli tuottovaadetta niille alueille halutaan, voidaan siirto tehdä eduskunnan tai valtioneuvoston päätöksellä. Eli siirto joka tapauksessa tulee tähän taloon. (Riitta Myller: Kysymys on tästä epävarmuudesta!)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nimenomaiseen kohtaan viitaten vastauspuheenvuoro, edustaja Myllykoski.

16.20 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri näin kuin edustaja Korhonen edellä esitti tämä onkin, mutta täytyy myöntää nyt se tosiasia, että sieltä kolmannesta taseesta voidaan myydä ilman, että eduskunta antaa siihen suostumusta. Nyt on kysymys nimenomaan siitä, että kun sanotaan, että mikään ei sinällään muutu, niin ei muutukaan, mutta kannattaa tämä seikka tuoda esille, että se on todellakin sitä. Tällä hetkellä meillä eduskunta päättää näistä asioista laajemmin. Nyt siellä on isoja alueita, joista valtioneuvosto voi omalla päätöksellään tehdä kaupan, ja sitten tilinpäätöksen yhteydessä se käsitellään, ja valtioneuvosto siunaa tämän menettelyn.

16.21 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi esitti puheenvuorossaan kolmatta tasetta koskien joukon omia johtopäätöksiään, jotka eivät kyllä ole minkään eduskuntaryhmän kannanottoja koskien tätä kolmatta tasetta.

Se, miksi olemme sitä kyseenalaistaneet, johtuu siitä, että se logiikka, millä tätä tasetta on perusteltu, ei näytä pätevän. Jos perusteena on ollut se, että ne alueet, jotka eivät ole selkeitä metsätalousalueita mutta eivät myöskään selkeitä suojelualueita, kuuluisivat kolmanteen taseeseen, niin miksi sinne ei ole kaikkia tällaisia alueita sijoitettu? Miksi Ylä-Lapin virkistysmetsiä ei ole sijoitettu kolmanteen taseeseen vaan ne on viety sinne liiketalouspuolen peruspääomaan? Näillä Ylä-Lapin virkistysmetsillä on tehty hakkuita Luontopalvelujenkin aikana, mutta hyvin maltillisesti. Luonnonvarasuunnitelma sallisi tänne, missä hakkuita on tehty, Juutuan alueelle Inarinjärven lähelle, 3 000 kuution hakkuut vuosittain, mutta niinpä ei ole tehty Luontopalvelujen aikaan, vaan hakkuita on tehty viimeisen kymmenen vuoden aikana vain 1 000 kuutiota vuodessa. Nyt kun tuottovaade tulee, (Puhemies koputtaa) niin eivätkö hakkuut lisäänny luonnonvarasuunnitelman... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.22 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mustajärvelle ensinnäkin sanon, että emme ole todellakaan kääntäneet takkia vaan olosuhteet ovat muuttuneet ja maailma kulkee eteenpäin. Elikkä muutoksemme syy on tämä hankintadirektiivi, jonka takia on tämä päätös tehtävä. (Markus Mustajärvi: Ei pidä paikkaansa!) Ja toinen asia on se, että viime keväänä olivat tässä yhteydessä myöskin ILO-sopimusasiaan liittyvät kokonaisuudet, joita en myöskään ole ainakaan omalta osaltani tässä muodossa nyt hyväksymässä.

Ja toinen asia: Kun tänään on keskusteltu paljon kolmannesta taseesta, miksi se on, niin otetaanpa auki se. Ensimmäisessä taseessa on tämä tuottovaateen alainen liiketoiminta. Toinen tase on se, missä ovat valtion suojelualueet, ja kolmas tase on sitten nämä muut kokonaisuudet, joilla ei ole tuottovaatimusta. Eli tämä asia selkeyttää kokonaisuutta todella paljon, ja siitä olen kyllä tyytyväinen, että näin päästään eteenpäin. Ja sitten vielä näille Ylä-Lapin tietyille alueille, mitkä jäävät tänne ensimmäisen taseen puolelle, tehdään luonnonvarasuunnitelmat, hoito- ja käyttösuunnitelmat, joitten mukaan asioita viedään eteenpäin, (Puhemies koputtaa) ja näissä ovat myöskin saamelaiset mukana.

16.23 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pakko kerrata kyllä muutama perusasia. Omaisuus ei siirry yhtään mihinkään. Se on edelleenkin valtiolla, se on edelleenkin eduskunnan käsissä. Ja sitten täällä lakiesityksessä lukee, että eduskunta päättää Metsähallituksen peruspääoman korotuksesta ja alennuksesta sekä määrärahan ottamisesta talousarvioon myönnettäväksi Metsähallituksen peruspääoman korottamiseen. Korotukset ja alennukset, niistä päättää eduskunta edelleenkin liittyen peruspääomaan.

Tästä keskustelusta ehkä paistaa läpi ymmärtämättömyys siihen moninaiseen luonnon käyttöön, mitä Lapissa ja Pohjois-Suomessa on, ja siihen elinkeinojen valtavaan variaatioon. Matkailu on yksi nopeimmin kasvavista elinkeinoistamme. Sen osuus kansantuotteesta alkaa olemaan samaa luokkaa kuin mitä Nokia oli huippuvuosina. Eiväthän Lapin ihmiset halua missään nimessä heikentää virkistys-, retkeily- tai matkailualueiden käyttöä. Tämä on kyllä aivan turhaa pelottelua.

16.25 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä keskustan edustajat puhuvat jatkuvasti siitä, että eduskunnan määräysvalta ei heikkene, mutta jatkossa luontotaseen ja hyötykäyttötaseen väliset siirrot eivät tule enää eduskuntaan vaan ne ovat nimenomaan valtioneuvoston päätöksen varassa. Olenko minä tässä väärässä? (Riitta Myller: Et!) — En ole väärässä. Edustaja Leppä voi valiokunnan puheenjohtajana vaikka todistaa ja kertoa ja opettaa kollegoitaan takarivissä.

Toinen asia. Mikään EU ei vaadi sitä, että nimenomaan tämä 40 000 hehtaaria virkistysmetsää Ylä-Lapissa siirretään liiketoiminnan taseeseen tai tästä 2,2 miljoonasta hehtaarista yleisiä vesialueita tämä 360 000 hehtaaria Ylä-Lapin luontaiselinkeinoalueita siirretään kolmanteen taseeseen. Mikään EU ei tätä vaadi. Tämä on puhdasta politiikkaa, ja tästä voitte tosiaan pystyä perustelemaan, miksi näin tehdään. Ei tätä vaadita.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä vastauspuheenvuorot edustajille Kärnä, Lohi ja Myller.

16.26 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä on hyvin valitettavaa, että tätä väärää tietoa on vieläkin liikkeellä. (Touko Aalto: Mitä väärää tietoa?) Minä en nyt ymmärrä, mistä asiasta te puhutte vai luemmeko me samaa lainsäädäntöä ja mietintöä. Täällä todetaan edelleen, että peruspääoman korottamisesta tai alentamisesta päättää eduskunta, ja valtioneuvosto kykenee niitä tasesiirtoja siellä tekemään, mutta eihän tämä mekanismi luo minkäänlaista vaaraa siitä, että tätä omaisuutta alettaisiin myymään ulospäin. Etenkin kun otetaan huomioon se, että toisin kuin julkisessa keskustelussa väitetään, tämä yhtiö ei omista yhtään hehtaaria valtion maa- ja vesiomaisuutta. (Vasemmalta: Kuka niin on väittänyt?) Se ainoastaan käyttää sitä yksinoikeudella sen kanssa tehtävän käyttöoikeussopimuksen nojalla, ja tämä teidänkin nyt varmaan on myönnettävä. Minä kyllä toivon, edustaja Aalto: lukekaa tämä mietintö nyt erittäin tarkkaan lävitse, koska selkeästi tässä on nyt jonkuntyyppinen väärinymmärrys käynnissä.

16.27 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ollaan edelleen siinä, mistä tätä keskustelua aloitettiin. Näitä huolia syntyy siitä, että emme saa selvyyttä siihen, miksi tämä kolmas tase-erä on perustettu, ellei sitä ole perustettu sitä varten, että sen avulla tehdään erilaisia toimia, kuten nyt tässä on todettu, että sieltä Luontopalvelujen alta voidaan siirtää sinne tuottotavoitteeseen Metsähallituksen hallituksen päätöksillä. Tämä on se kysymys, joka huolettaa yrityksiä, matkailuyrityksiä, koska he ovat tottuneet toimimaan Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa ja asiat ovat menneet oikein hyvin. Siellä on voitu yhteensovittaa erilaisia tarpeita, niin että siellä ovat olleet yritysten tarpeet ja siellä ovat olleet luonnon tarpeet, ja toki ne luonnon tarpeet ovat edellytyksiä sille, että luontoyritykset myöskin pärjäävät.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä ennen tämän keskustelun avaajaa, edustaja Lohea, edustaja Ojala-Niemelä, ja sitten edustaja Lohi.

16.28 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen tottunut kunnioittamaan tuota Kainuun miestä, edustaja Korhosta, mutta toivon kyllä, että ette puhu muunneltua totuutta tai vääristele sanomisia. Ei ole kysymys siitä, etteikö kiinnosta, että tulee Rovaniemelle, mutta ei pidä luoda vääriä mielikuvia, että ikään kuin nyt

taivas aukeaisi tämän johdosta, jos ei ole tulossa lisää työpaikkoja tai ei ole tulossa lisää verotuloja.

16.28 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Mustajärvi täällä valitettavasti ei edelleenkään perustellut sitä, miten tämän lain myötä paikallisten ihmisten oikeudet heikkenisivät. Näinhän ei tule missään tapauksessa käymään, missään määrin. Ja mitä tulee niihin epäilyihin siitä, että jotenkin nyt hakkuut muuttuisivat olennaisesti tämän lain myötä, haluan korostaa sitä, että tässä on tarkoitus säilyttää yhtenäinen Metsähallitus-konserni niin, että tämä osakeyhtiö, vaikka se on erillinen oikeushenkilö, on tämän lainkin mukaan erittäin tiiviissä ja tiukassa Metsähallituksen johdon ohjauksessa, niin että ihan nykyisellä tavalla tullaan hakkuusuunnitelmien mukaan ja luonnonvarasuunnitelmien mukaan näitä hakkuita tekemään ja jatkamaan niitä. Mehän tarvitsemme puuhuollon kannalta Metsähallitusta, se on erittäin tärkeä ja oleellinen osa meidän metsätalouden raaka-aineitten toimittajaketjua, ja siinäkään mielessä tässä ei tapahdu mitään dramatiikkaa. Uskon, että tämän lain myötä niitten toimijoitten, jotka jo nyt tekevät työtä siellä kentällä, ajatukset eivät muutu aivan toisenlaisiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä viimeisenä valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Leppä.

16.29 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Sanon nyt kolmannen kerran tämän saman asian, minkä täällä olen jo toistanut: Kaikki luonnonvarojen käyttö perustuu luonnonvarasuunnitelmiin, kaikki. Kaikki perustuu yhteistoimintavelvoitteeseen, kaikki. Kaikki perustuu myös erityislainsäädäntöön, esimerkiksi vesilakiin, kaikki. Ja tämä koskee niin eri tase-eriä kuin perustettavaa osakeyhtiötä, ja tietenkin emoa itseään. Kaikki perustuvat näihin kolmeen isoon kysymykseen, kolmeen isoon periaatteeseen. Elikkä jos ja kun Luontopalvelut on esimerkiksi hakannut vaikka pohjoisen alueelta, jostakin alueelta 0,1 kuutiometriä hehtaarilta puuta, se on sen suunnitelman mukaista, ja edelleen se jatkuu sen saman suunnitelman mukaisena.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Siirrymme puhujalistaan.

16.30 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, aika lailla samalla tavalla näen kuin valiokunnan puheenjohtaja alussa, että tämä on harvinainen laki siitä, että tässä on niin paljon kiinnitetty huomiota yhteistyöhön eri toimijoitten sekä ministeriön tasolla, ja mietinnössä on myös korostettu sitä, että Metsähallituksen pitää pyrkiä puhumaan yhdellä äänellä, eli se sovittelu ja yhteistyö on tämän hallituksen esityksen sekä valiokunnan mietinnön punainen lanka. Ja minun mielestäni ei pitäisi vähätellä kenenkään sitäkään, että saamelaisalueella on kuntakohtaiset neuvottelukunnat, joissa edustettuna on saamelaiskäräjät, siellä on kolttien kyläkokous edustettuna ja tietenkin kunta. Näiden kolmen tahon pitää pystyä keskenään sopimaan siitä, mitenkä kuntalaisten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta viedään eteenpäin ja miten porotaloutta viedään eteenpäin valtion mailla.

Itse näen niin, että tämä tasekeskustelu sinänsä on mielenkiintoista, mutta oma käsitykseni on se, että käytännössä oikeassa arkielämässä nämä toiminnat menevät näitten tasealueitten ohi ja yli. Esimerkiksi retkeilyalueet, retkeilyreitit, ne menevät tuottovaateen alaisella maapohjalla, ja ei näitä voi sillä tavalla miettiä, että onko yksinomaan jonkun mää-

räysvallassa joku toiminto, koska ne menevät limittäin. Ja kun me olemme viime eduskuntakaudella uusineet metsälain, niin se antaa mahdollisuudet erittäin harkiten noudattaa hakkuita niillä luontoarvoiltaan herkillä alueilla, että minä en hirveän paljon lähtisi moittimaan tätä lakia, koska se ottaa niin hyviä asioita huomioon.

Arvoisa puhemies! Pari viikkoa sitten parikymmentä päätoimittajaa tuli julkisuudessa ulos, ja he korostivat hyvää journalismia. He tuomitsivat niin sanotun valemedian toiminnan, ja he korostivat sitä, että he eivät halua olla valemedian hiljaisia hyväksyjiä ja myötäjuoksijoita. Samanaikaisesti aika monesta tuutista kuitenkin niin sanotusti mainostettiin tätä kansalaisadressia, jota kylläkään en sinänsä väheksy, koska kansalaisaktiviteetti on kansalaisyhteiskunnan yksi perusoikeuksia ja ilman muuta toivomme, että ihmiset ottavat kantaa ja osallistuvat asioiden päätösvaiheessa suunnitteluun. Mutta sitä minun on vaikea hyväksyä, että näissä adresseissa esitetyt kannat ovat selvästi totuudenvastaisia. Ne sisältävät tietynnäköistä mielikuva- tai tämmöistä uhkakuvapropagandaa.

Jos minä otan esimerkin, täällä sanotaan näin: "Kyse on Suomen metsistä ja luonnosta. Se, mikä on yhtiöitetty, on myös myytävissä." Kun täällä puhutaan Metsätalous Oy:stä, jolle on oma lakinsa, niin jos joku aikoo myydä tällaisen yhtiön, saa edes päähänsä, niin sehän raunioittaa täydellisesti koko Metsähallituksen, se tarkoittaa samalla sitä, että koko Metsähallitus pitää hajottaa. Kuinka moni kansanedustaja tässä salissa on valmis myymään tämän Metsätalous Oy:n, edes harkitsemaan sitä? Yksikään käsi ei nouse, joten minun täytyy huomenna näille adressin kirjoittajille sanoa, että yksikään täällä ei ole valmis myymään, koska siinä myymisessä ei ole mitään mieltä, koska se on kiinteä osa Metsähallitusta.

Tämä minun puheenvuoroni on semmoinen, että minä haluan kiinnittää huomiota sekä tässä salissa että tämän salin ulkopuolella siihen, että kun keskustellaan, niin mielipiteet voivat tietenkin olla erilaisia ja näkemykset erilaisia, mutta edes jossain määrin pitäisi pysyä faktoissa. Se on paljon mielekkäämpää työtä itse kullekin.

Mitä tulee sitten tähän osakeyhtiöön, Metsätalous Oy:hyn, niin minusta opposition edustajat ovat täysin oikeassa ja jokunen hallituspuolueen edustajakin toi esille, että ei EU pakota meitä yhtiöittämään. Mutta sen sijaan, mikä tämän takana on, niin siellä on tämä käyttöoikeussopimusdirektiivi, joka on 2014 säädetty ja tulee voimaan 17.4.2016, tai kansallinen lainsäädäntö pitää saattaa voimaan ennen tätä päivämäärää. Tämä on se määräävä tekijä, joka on saanut sekä hallituksen että valiokunnan miettimään, kannattaako kuitenkin valita pienemmän riskin tie ja yhtiöittää Metsätalous Oy, koska on ilmeistä, että tämä käyttöoikeussopimusdirektiivi laukaisee niin sanotun kielletyn valtiontuen viidellä eri momentilla, mikä yleisen EY-käytännön mukaan aiheuttaa kielletyn valtiontuen realisoinnin.

Eli tässä on puhtaasti kysymyksessä riskienhallinta, ja ainakin itse näen, niin kuin valiokunnan enemmistö, että pienempi riski on yhtiöittää tämä metsätalousliiketoiminta, antaa niille jakamattomat oikeudet eli siirtämättömät oikeudet sen takia, että jos me teemme sen ennen tätä 17.4., niin on pienempi riski, että saamme ainakin viisi vuotta olla rauhassa, koska ne käyttöoikeudet, jotka menevät yli 5,186 miljoonaa euroa, täytyy kilpailuttaa. Siitä tässä osakeyhtiössä on kysymys, ja minun mielestäni se pitää tämän lakiesityksen yhteydessä hyväksyä, ja sillä tavalla hallituspuolueet ovat aivan oikein, kuten hallituskin, nähneet tämän suomalaisen omistuksen ja valtion toimintojen edistämisenä, ei suinkaan ideologisena valintana osakeyhtiöksi.

Lopuksi haluaisin sanoa, että toivon jatkossa, että kun valiokunta saa oman näkemyksensä mukaan selvityksen, mitenkä tämä laki käytännössä on edistynyt vuoden 2017 lop-

puun mennessä, niin saamme siellä positiivisia lausuntoja, kuinka ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö yhdessä ovat hoitaneet Suomen luontoa ja hakkuita sillä tavalla, että ihmiset ovat tyytyväisiä, olivatpa sitten luontoaktivisteja tai metsäteollisuuden edustajia tai edunsaajia. Tämähän se koko lain tarkoitus on: korostaa monenkertaista yhteistyötä eri tasoilla.

16.37 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus-lain käsittelyprosessi on ollut pitkä ja mielenkiintoinen. Lakia on veivattu monta vuotta, mutta silti eduskuntaan tuotiin lakiesitys, jota iso osa lausunnonantajista on kritisoinut. Lakiesitys on niin kiistanalainen, että jopa omat hallituspuolueiden kansanedustajat toivat lehtitietojen mukaan viime metreillä merkittäviä uusia muutosesityksiä valiokuntaan. Nämä eivät tosin onneksi menneet läpi, sillä ne olisivat tarkoittaneet huononnuksia luonnonsuojelunäkökulmasta.

Lain perusongelma on yhtiöittäminen. Myös saamelaispykälien poissaolo ja kolmannen tase-erän luominen herättävät perusteltua huolta. Herää kysymys, onko taustalla pyrkimys riipiä nousevan biotalouden tarvitsema raaka-aine valtion metsistä luonnon monimuotoisuuden ja virkistysarvojen kustannuksella. Toivottavasti ei.

Tosiasia kuitenkin on, että EU ei vaadi Metsähallituksen metsäliiketoiminnan yhtiöittämistä. Lain perusteluissa ei ole riittävän kattavasti käyty läpi erilaisia vaihtoehtoja Metsähallituksen uudelleenorganisoimiseksi. Esitettyä yhtiörakennetta ei jostain syystä ole notifioitu EU-komissiossa. Yhtiöittäminen on ongelma, sillä se siirtää hallinnointia kauemmas kansanvallan piiristä, vähentää avoimuutta ja pirstoo Metsähallitus-konsernia. Pelkona on myös talousintressien ylivalta maan ja metsien käytössä muiden intressien yli.

EU ei tosiaan edellytä metsätalousliiketoiminnan yhtiöittämistä. Yhtiöittämistä on perusteltu vetoamalla Destia-liikelaitoksen yhtiöittämispakkoon ennakkotapauksena, joka edellyttäisi myös Metsähallituksen osittaista yhtiöittämistä. Destia-päätös ei kuitenkaan ole sovellettavissa Metsähallituksen metsätalousliiketoiminnan yhtiöittämiseen, sillä kyse on eriluonteisesta toiminnasta. Toisin kuin Destian tapauksessa Metsähallituksen metsätaloudella ei ole omaa kalustoa eikä se omin konein kilpaile vapailla markkinoilla. Metsätalous ei hakkaa puita, vaan sen tehtävä on maankäytön ja metsätalouden toimenpiteiden suunnittelu, puun myynnin järjestäminen, puunkorjuun ohjaaminen ja työn toteutuksen kilpailutus valtion mailla. Metsänhoito- ja kuljetustyöt kilpailutetaan jo nyt.

Kun metsäliiketoiminta ei todellisuudessa kilpaile markkinoilla, on kyseenalaista, onko yhtiön toiminnassa kilpailuneutraliteettiongelma. Muualla Euroopassa ei markkinaneutraliteettiongelmia nähdä olevan, sillä muut maat eivät ole suunnittelemassa vastaavien toimintojen yhtiöittämistä tai muita muutoksia. Herää siis kysymys, miksi Suomen Metsähallituksen toiminta on ongelma, jos vastaavaa toimintaa ja organisaatiorakennetta ei nähdä ongelmana muissa EU-maissa, joita kuitenkin koskee sama EU-sääntely. Suomi on siis jälleen kerran paavillisempi kuin paavi itse ja ryntää yhtiöittämään Metsähallitusta ennen kuin EU edes keksii sitä vaatia. Mikä se on se sellainen EU-pakko, joka koskee vain Suomea?

Vaikka tulkittaisiinkin, että Metsähallituksen rakennetta pitää muuttaa kilpailuneutraliteettivaatimuksen pohjalta, voitaisiin se tehdä hallituksen esitystä paremmin. Pelkkä yhtiöittäminen ei sinällään edes täytä markkinaneutraliteettikriteerejä. Esimerkiksi lailla ja asetuksilla perustettava konkurssikelpoinen liikelaitoskokonaisuus tai Yle-tyyppinen erityisyhtiö tai metsätaloustoiminnoille perustettava itsenäinen julkisoikeudellinen laitos olisivat yhtiöittämistä parempia vaihtoehtoja. Näillä voitaisiin välttää Metsähallituksen pirs-

tominen ja merkittävän kansallisvarallisuuden siirto yhtiösalaisuuden suojiin. Valtion metsien hoito ja käyttö on erityistehtävä, jota on vaikea irrottaa maiden hallinnasta omaan osakeyhtiöön ilman suuria ongelmia.

Lainvalmistelun kiirettä on perusteltu huhtikuussa umpeutuvalla hankintadirektiivin takarajalla, jonka jälkeen perustettavalle yhtiölle annettava käyttöoikeus olisi kilpailutettava. Kiire on siinä mielessä keinotekoinen, että vaikka metsätalousliiketoiminta yhtiöitettäisiin, ei hankintadirektiivin mukaista käyttöoikeussopimusta välttämättä tarvita. Muualla Euroopassa hankintadirektiivin ei katsota mitenkään liittyvän valtion metsätalouteen. Yhtiön käyttöoikeudesta valtion maihin voisi säätää käyttöoikeussopimuksen sijaan lailla ja asetuksilla. Tämä poistaisi tähän lainvalmisteluun liittyvän kiireen ja mahdollistaisi myös lain kunnollisen valmistelun ja vaihtoehtojen tutkimisen.

Arvoisa puhemies! Valiokunta päätyi tekemään lakiesitykseen muutamia hyviä ja tarpeellisia muutoksia, kiitos niistä. Niistä merkittävin on kirjaus siitä, että perustettava metsätalousosakeyhtiö on sataprosenttisesti valtion omistama. Tämä oli erittäin hyvä lisäys. Lisäksi lakiin lisättiin osakeyhtiölle tehtäväksi noudattaa Metsähallituksen yhteiskunnallisia velvollisuuksia ja velvoite monikäytön yhteensovittamisesta. Nämä ovat erittäin tärkeitä ja tervetulleita lisäyksiä. Nämä muutokset eivät kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että tämä lakiesitys on susi.

16.42 **Peter Östman kd:** Arvoisa herra puhemies! Niin kuin debattipuheenvuorossani sanoin, niin ilmassa on ollut paljon näkemyksiä ja joukossa kärjistyneitä mielipiteitä ja jopa väärää tietoa ja ennakkokäsitysten varaan rakennettuja uhkakuvia. Tarpeellisuuteen ja järkeen perustuvaa lakiesitystä on moitittu mitä erilaisimmin perustein. Kaikkein näkyvimpiä ovat olleet monien intressijärjestöjen mielikuvakampanjat, joissa uhkaillaan luonnon riistämisellä, kansalaisomaisuuden myymisellä ja muilla perusteettomilla uhkakuvilla. Uusi laki Metsähallituksesta turvaa jatkossakin valtion maa-, metsä- ja vesialueiden omistajuuden.

Ja vielä kerran: Lain muuttamisen jälkeen Suomen luonto pysyy suomalaisten yhteisenä kansalaisomaisuutena. Siis valtion omistamat maat ja vedet ovat myös tulevaisuudessa valtion omistuksessa ja ohjauksessa. Eikä niitä ole oltu missään vaiheessa myymässä eikä siirtämässä edes tälle uudelle yhtiölle. Alueiden hallinto ja hoito ovat edelleen Metsähallituskonsernin velvoitteita, joita se ei voi siirtää ulkopuolisille tahoille. Ja edelleen: yhtäkään uuden osakeyhtiön osaketta ei saa lakiesityksen mukaan myydä.

No, mitä EU vaatii? Se on totta, että EU ei ole vielä varsinaisesti uhkaillut Suomea asiassa, mutta EU-säännöt ovat lakimuutoksen syynä. Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka hakkaa metsiään ja myy puitaan samoilla markkinoilla kuin yksityiset yritykset. Ja EU:n kilpailulainsäädännön mukaan tällainen toiminta valtion liikelaitoksilta ei ole hyväksyttävää. Valtion liikelaitokset eivät voi mennä konkurssiin, ja niillä on veroetu yritysten maksamiin yhteisöveroihin verrattuna. Siis EU-pelisääntöjen mukaan tämä vääristää kilpailua.

Osakeyhtiön ja tytäryhtiön perustaminen ei ole ainoa mahdollisuus, se on totta. Mutta toisaalta selkeitä vaihtoehtojakaan ei ole esitetty. Järjestely takaa, että maiden ja vesien omistus pysyy valtiolla, koska uusi tytäryhtiö hoitaa vain käytännön työt.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnassa kuultujen virkavastuulla toimivien asiantuntijoiden mukaan Metsähallituksen metsätalousliiketoiminta on EU-säädösten vuoksi näin ollen syytä siirtää perustettavaan tytäryhtiöön. Kuulemisten ja

lausuntojen perusteella on selvää, että yhtiöittäminen on paras vaihtoehto. Näin varmistetaan, että Metsähallitus voi jatkaa toimintaansa nykyisenlaisena.

Tässä on käyty paljon keskustelua tästä kolmannesta taseesta. Vielä kerran haluaisin osallistua siihen keskusteluun. Meillä on tuottotase, joka tarkoittaa talouskäytössä olevia maita, esimerkiksi valtion talousmetsää. Meillä on toisaalta myös luontotase, joka tarkoittaa luonnonsuojelumaita, kuten kansallispuistoja. Sitten tämä kolmas tase, joka on eräänlainen niiden välimuoto.

Lainsäätäjät eivät ole halunneet pitää yleisiä vesialueita ja luontaistalousmaita pelkästään luontotaseessa, koska niillä on sekä talous- että virkistyskäyttöä. Mutta kun aluksi pohdittiin niiden siirtämistä tuottotaseeseen, nousi runsaasti vastustusta. Kolmannen taseen ratkaisussa alueet siis irrotetaan luontopalveluista ja merkitään omaan koriinsa. Koska niiden hallinta siirtyy luontopuolelta tuottopuolelle eli ympäristöministeriöltä Metsähallitukselle, uudistuksessa mennään, lievästi kylläkin, talous edellä. Kolmannen taseen alueisiin ei kohdistu tuottovaatimuksia. Niiden ei siis pidä tuottaa valtiolle tiettyjä tulomääriä vuosittain. Ja vielä, alueita ei myöskään voi siirtää omasta koristaan suoraan tuottotaseeseen miten vain, vaan se vaatii eduskunnan päätöksen.

Arvoisa puhemies! Aina, kun tehdään lakiuudistuksia, muutoksiin liittyy haasteita. Ehdotuksessa Metsähallitus-laiksi on pyritty sovittamaan yhteen organisaation sekä metsien talouskäyttö että luonnonsuojelun ja virkistyskäytön tarpeet. Ohjaavina ministeriöinä toimivat sekä maa- ja metsätalousministeriö että ympäristöministeriö. Lakiehdotuksessa johtamis- ja vastuujärjestelmä näitä tarpeita eri tavalla painottavien yksiköiden välillä jää toki selkiytymättömäksi, ja toisaalta tulisi varmistaa riittävän selkeästi varsinkin talouskäytön ulkopuolisten Metsähallituksen hallinnoimien alueiden luonnonsuojelulliset ja virkistyskäyttöön liittyvät arvot.

Tässä tarkoituksessa olisi minun mielestäni syytä selventää näitä asioita koskevaa lain 5 §:ää. KD:n eduskuntaryhmä onkin jättänyt vastalauseen, jossa ehdotamme, että lakiehdotus hyväksytään muutoin maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaisena, paitsi lain Metsähallituksesta 2 luvun 5 § muutettuna seuraavasti:

"Julkiset hallintotehtävät. Metsähallitus hoitaa ja käyttää sen hallinnassa julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaa maa- ja vesiomaisuutta." Ja sitten yksi lisälause: "Julkisia hallintotehtäviä ja muita lakisääteisiä tehtäviä hoitava yksikkö valmistelee ja esittelee tässä pykälässä tarkoitettujen tehtävien hoitoa koskevat asiat Metsähallituksen hallitukselle." Ja viimeiseen lauseeseen yksi lisäys. Alkuperäinen lause oli "Julkisten hallintotehtävien hoitoon tarkoitetulla valtion maa- ja vesiomaisuudella ei ole tuottovaatimusta", ja sitten tämä lisäys: "vaan lähtökohtaisesti luonnonsuojelullinen päämäärä."

Jos nämä muutokset lisättäisiin, niin se turvaisi myöskin kaikki nämä epäilykset ja vahvistaisi tämän lain toimivuuden tulevaisuuden kannalta.

16.50 **Mikko Kärnä kesk:** Arvoisa puhemies! Olen itse intohimoinen eräharrastaja ja luontoihminen ja uskallan väittää, että yksi niistä tässä salissa olevista, joka on kyllä eniten tuolla Suomen luonnossa erilaisissa harrastuksissa oleskellut. En voisi koskaan kuvitella olevani mukana hyväksymässä lakia, joka ei turvaisi luontoarvoja tuleville sukupolville eikä varmistaisi sitä, että jokamiehenoikeudet, retkeily, metsästys, kalastus, oikeudet luontaiselinkeinoihin ja poronhoitoon säilyvät. Ja kaiken tämän tämä nyt käsillä oleva lakiesitys myös turvaa.

Oleellisinta on muistaa se, että yhtään hehtaaria valtion maa- ja vesiomaisuutta ei ole siirtymässä nyt perustettavan osakeyhtiön haltuun. Tämä osakeyhtiö ainoastaan käyttää tätä omaisuutta sen kanssa tehtävän yksinoikeudellisen sopimuksen kanssa. Tähän ratkaisuun on päädytty riskiarvioinnin nojalla. Tämä riskiarviointi nojaa EU:n hankintadirektiiviin, joka voisi pahimmillaan avata mahdollisuuden ulkomaisille yhtiöille tunkeutua harjoittamaan puukauppaa ja -korjuuta valtion metsissä. Ja ylipäätään Metsähallituksen yhteiskunnallisten velvoitteiden takia me emme varmasti kukaan halua tällaista tilannetta.

Tämä kolmas tase on ollut ehkä nyt eniten keskusteluissa, ja tästä on syytä oikaista muutamia asioita. Aivan kuten edustaja Lohi totesi puheenvuorossaan, niin ne henkilöt, jotka tällaista kolmatta tasetta vastustavat, katsovat, että kaiken muun maan kuin tehometsätalouden käytössä olevan tulisi olla luonnonsuojelualueita (Satu Hassi: Höpö höpö!) ja ympäristöministeriön tulisi vastata sen hallinnoinnista.

Nyt on keskusteltu paljon myös näistä tasesiirroista, ja haluaisin lukea tässä valiokunnan mietinnön sivulta 15, jossa todetaan, että "lakiehdotuksen 8 §:n mukaan Metsähallituksen peruspääoman muutokset käsitellään eduskunnassa." Eli tämä tarkoittaa sitä, että tuottovaateen alle ei voida siirtää mitään alueita ilman eduskunnan päätöstä. "Sen sijaan 34 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvosto päättää tasemuutoksista muun oman pääoman sisällä julkisten hallintotehtävien yksikön hoitaman tase-erän ja liiketoimintojen hoitaman niin sanotun kolmannen tase-erän välillä." Tämähän tarkoittaa sitä, että kolmannesta taseesta voidaan valtioneuvoston päätöksellä siirtää alueita suojelullisiin tarpeisiin, mutta tuottovaateeseen mitään ei voida siirtää ilman eduskunnan hyväksyntää. Tässä mielessä vihreän eduskuntaryhmän esittämät huolet eivät kyllä mielestäni ole laisinkaan perusteltuja vaan päinvastoin hivenen tuulesta temmattuja. Suosittelisinkin kyllä, että käytte läpi nämä omat vastalauseenne, joita olette tähän mietintöön esittäneet, koska niissä esitetyt väitteet eivät välttämättä ole aivan täysin oikeudellisia.

On erittäin tärkeää, että Metsähallitukselle on osoitettu edelleen nämä sen yhteiskunnalliset velvoitteet, jotka käydään läpi lain 6 §:ssä. Ja mikä tärkeintä, ne koskettavat täysimääräisesti myös nyt perustettavaa osakeyhtiötä.

Keskustelussa on paljon myös ollut saamelaisten oikeudet, ja olen hämmästellyt tätä, koska puhutaan kadonneista saamelaispykälistä. Ei tästä lakiesityksestä ole kadonnut mitään yhtään minnekään. Lakiesityksessä säilytetään saamelaisalueilla sinne kuuluva neuvotteluvelvoite, joka on tietysti äärettömän tärkeä, ja saamelaisten ja muun paikallisväestön asemaa vahvistetaan kuntakohtaisten neuvottelukuntien perustamisen kautta. Lisäksi on syytä kyllä nyt huomata se, että siellä yhteiskunnallisissa velvoitteissa todetaan yksiselitteisesti, että niin Metsähallitus kuin perustettava Metsätalous Oy joutuvat ottamaan toiminnassaan huomioon saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset, aivan kuten kuuluukin, kuten myös poronhoidon harjoittamisen edellytykset muiden yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden lisäksi.

Ymmärrän hyvin myös niitä huolenaiheita, joita kunnista on esitetty asian suhteen. On tietysti selvää, että esimerkiksi Savukoskella, missä kunnan verotuloista noin 20 prosenttia tulee Metsähallituksen kautta, ollaan huolissaan, onko muutoksia tulossa. Tämän asian suhteen olen saanut tietoa, että valtiovarainministeriössä on vireillä asetusmuutos, jolla tätä tasausjärjestelmää muutetaan siten, että kaikki metsävaltaiset kunnat Itä- ja Pohjois-Suomessa tulevat itse asiassa saamaan enemmän verotuottoja Metsähallituksen toiminnasta kuin tähän saakka. Odotan mielenkiinnolla, että saamme tästä konkreettisia laskelmia.

Lapin kannalta on myös ollut totta kai äärettömän positiivista se, että tämän yhtiön kotipaikaksi on osoitettu nyt Rovaniemi. En ymmärrä aivan kaikkien lappilaisedustajien täälläkin salissa käyttämiä puheenvuoroja. Hämmästelen, että vastustetaanko tällaista merkittävää linjausta. Toki se on tässä vaiheessa hyvinkin symbolinen, mutta ainakin itse uskon ja pyrin kaikella toiminnallani vaikuttamaan siihen, että tämän kotipaikkasijoituksen myötä myös Metsähallituksen työpaikkoja tullaan enenevissä määrin sijoittamaan sitten Lappiin ja Rovaniemelle. Ja toivon todella, että kaikki lappilaisedustajat voivat sitten yhdessä ponnistella tämän päämäärän eteen.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuutena täytyy kiittää vielä omastakin puolestani kaikkia asian käsittelyyn osallistuneita valiokuntia, ensisijaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaa. Tämä oli mielenkiintoinen ja värikäs prosessi. Uskon kyllä, että nyt saatiin aikaan sellainen paketti, jonka kanssa kykenemme menemään eteenpäin. Ja varmastikin, kun tämän kanssa on muutama vuosi eletty, niin huomataan, että suurin osa niistä negatiivisista väitteistä, joita julkisuudessa esitettiin, on ollut kyllä aika tavalla tuulesta temmattuja.

16.56 **Touko Aalto vihr:** Arvoisa herra puhemies! Metsähallituksen liiketoiminnan taseeseen ollaan siirtämässä kaikkiaan noin 40 000 hehtaaria virkistysmetsää Ylä-Lapista. Vaatiiko EU tätä? Ei vaadi. Lisäksi 2,2 miljoonaa hehtaaria yleisiä vesialueita sekä noin 360 000 hehtaaria Ylä-Lapin luontaistalousalueita on ehdotettu siirrettäväksi tähän niin sanottuun kolmanteen taseeseen. Vaatiiko EU tätä? Ei vaadi.

Vihreä eduskuntaryhmä ei hyväksy esitettyjä muutoksia muun muassa lisätalousarvion yhteydessä eikä tällaisia esityksiä mahdollistavaa lainsäädäntöä täällä suuressa salissa. Julkilausuttuna huolena on, että uuden lainsäädännön myötä entistä enemmän virkistysalueita siirretään Metsähallituksen liiketalouden taseeseen. Perusteltuna uhkakuvana on se, että alueiden talouskäyttö vaarantaa alueiden luonnon ja virkistyskäytön. Valtion retkeilyalueiden ja luonnonarvoiltaan tärkeiden alueiden paikka ei ole mielestämme liiketalouden taseessa. Tämä ehdotettu kolmas tase on merkitykseltään hyvin epäselkeä välimuoto liiketalous- ja luonnonsuojelutehtävien välissä. Ja vaikka tämä kolmas tase ei pidä sisällään tuottovaatimusta, sen piirissä olevat alueet ovat kuitenkin muutettavissa myös talouskäyttöön. Vihreä eduskuntaryhmä näkee, että kolmatta tase-erää ei tule perustaa ja arvokkaat luonnonsuojelu- ja virkistysalueet tulee pitää poissa liiketalouden tai siihen vertautuvan toiminnan piiristä.

Arvoisa herra puhemies! Metsähallitus-lain uudistamiseen liittyy epäilyksiä, ja niitä on pyritty rauhoittelemaan muun muassa tässä salissa tänään sanomalla, että Metsähallitus-lain myötä mikään ei muutu — ja kuten valiokunnan puheenjohtaja Leppä sanoi, pääosin mikään ei muutu. Jos mikään ei muutu, herää totta kai ihan maalaisjärjellä mietittynä kysymys, miksi lakimuutos sitten tehdään, jos komissiokaan sitä ei suorasanaisesti vaadi. Ymmärtäisin paljon paremmin nämä puheet siitä, että mikään ei muutu, jos siinä lakiesityksessä keskityttäisiin vain yhtiöittämiseen, jota perustellaan sillä EU:n kilpailuneutraliteetilla, mutta paljon muutakin tähän asiaan ja lakiesitykseen liittyy.

Minä ja muun muassa nämä 129 702 Metsähallituksen uudistamista vastustavaa adressin allekirjoittanutta haluamme kuulla ministerin suusta selkeäsanaisesti sen vakuutuksen, että tämä "mikään ei muutu" -lakiesitys ei myöhemmin tarkoita "kaikki muuttuu" -lakia, jonka seurauksena luontoarvojen suojeleminen muuttuu niin sanotun realistisen luontosuhteen mukaiseksi luonnonvarojen kestämättömäksi liikakäytöksi.

Mitä tähän eduskunnan toimivaltaan tulee, mitä edustaja Kärnäkin toi esiin, niin meillä on ihan perusteltu huoli siitä, että jatkossa luontotaseen ja hyötykäyttötaseen väliset siirrot eivät enää tule eduskuntaan vaan ne olisivat valtioneuvoston päätöksen varassa, ja valtioneuvosto kulloinkin tekee, mitä valtioneuvosto tahtoo tehdä. Tämä on nimenomaan se kalteva pinta, mistä ihan perustellusti olemme huolissamme.

Ja liittyen siihen, mitä vihreät ovat esittäneet liittyen saamelaisten oikeuksiin, Metsähallitus-lakiin tulisivat vastaavat saamelaisten oikeuksia puolustavat pykälät, jotka on säädetty muun muassa vesilakiin, kaivoslakiin ja ympäristönsuojelulakiin ja jotka olivat siinä edellisen hallituksen valmistelemassa ehdotuksessa Metsähallitus-laiksi. Sitä me vaadimme, sitä me toivoimme osaksi tätä lainsäädäntöä. Valitettavasti itse valiokunnassa vain vihreät ja RKP puolustivat näitä saamelaisten oikeuksia.

17.01 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy vielä kertaalleen todeta tämä asia, mikä täällä mietinnössäkin siis on hyvin selkeästi auki kirjoitettu. Kun puhutaan tästä luonnonsuojelutaseesta, kakkostaseesta ja kolmannesta tase-erästä, niin kyllähän voi olla niin, että valtioneuvoston päätöksellä voidaan myös siirtää sieltä kolmannesta tase-erästä, jolla ei ole minkäänlaista tuottovaatimusta, alueita tähän luonnonsuojelutaseeseen. (Touko Aalto: Tai toiste päin!) — Niin, mutta vastustaako Vihreät tätä, että valtioneuvoston päätöksellä voidaan siirtää sitten sinne luonnonsuojelutaseeseenkin alueita?

Täytyy muistaa, että kyllähän tässä koko ajan rinnan kulkee kaikki se muu lainsäädäntö, mitä on olemassa: Natura-lainsäädäntö, luonnonsuojelulait, ulkoilulait, poronhoitolait, jokamiehenoikeudet, lait saamelaisten asemasta, luonnonvarasuunnitelmat. Että ei kannata levittää kuitenkaan aivan perusteettomia uhkakuvia.

17.01 **Mikko Kärnä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En kyllä ymmärrä, kun edustaja Aalto toteaa, että olette perustellusti huolissanne, miten te voitte olla perustellusti huolissanne, jos lakitekstissä selkeästi todetaan, että tällaisia tasesiirtoja ei voida tehdä ilman eduskunnan päätöstä. Niin kuin edustaja Kulmuni juuri toi esille, siellä suojelutaseessa olevat alueet ovat jonkin lainsäädännön nojalla nytkin jo suojeltuja. Mikäli niitä yritettäisiin millään tavalla ottaa tuottokäyttöön, niin se myös vaatisi sitten suojelullisten päätösten kumoamista ja eduskunnan päätöstä. Näin se vain, kuulkaa, on.

Ja tästä adressista. Ymmärsinkö oikein, että edustaja Aalto oli allekirjoittanut tämän adressin? On todella hämmentävää, että kun on tällaisilla väärillä argumenteilla tehty adressi, jossa lähdetään liikkeelle siitä, että kansallisomaisuutemme ei ole kaupan ja vastustetaan Metsähallitus-lakia, niin edustajat lähtevät tällaisia allekirjoittamaan, vaikka varmasti tietävät, että ne peruspremissit, joilla tämä koko adressi oli laadittu, (Puhemies koputtaa) olivat valitettavasti väärin. Todella hämmentävää.

17.03 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos minä olisin sen allekirjoittanut, olisin sanonut, että "minä ja nuo 129 701", mutta minä sanoin "minä ja nuo 129 702". Eli minä en sitä allekirjoittanut, mutta myös minä haluan kuulla vastauksen siihen huoleen, mitä myös aivan oikein tässä adressissa on lukuisista virheistä huolimatta esitetty. Tämä on tarkka huomio. Minä en sitä allekirjoittanut, mutta siellä on paljon oikeita huolia, kuten sanottu, ja mitä tulee nimenomaan näihin tasesiirtoihin, niin luontotaseiden ja hyötytaseiden väliset siirrot voidaan tehdä valtioneuvoston päätöksellä ilman edus-

kunnan kuulemista, ja se on meidän mielestämme se kalteva pinta ja aihe, mistä on ihan syytäkin olla huolestunut.

17.03 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa mietinnössään, että nykymuotoinen Metsähallitus valtion maa- ja metsäalueiden hoitajana on saavuttanut erittäin hyvin sille asetetut tavoitteet metsäteollisuuden puuhuollon turvaajana, biotalouden raaka-aineiden tuottajana, valtion tulonlähteenä, luonnonsuojelijana ja luonnonsuojelualueiden hoitajana, kansalaisten virkistysmahdollisuuksien kehittäjänä, työmahdollisuuksien tarjoajana ja muun maankäytön yhteensovittajana. Herää jälleen kerran kysymys siitä, miksi tätä uutta lakia on nyt sitten tehty, kun todetaan, että nykyjärjestelmä toimii erinomaisen hyvin. Nyt olisikin todella tarpeen se, mitä sosialidemokraatit ovat esittäneet tuossa vastalauseessaan, että tämä laki valmistellaan uudestaan ja vain niiltä osin ja niiden lakien yhteydessä, missä niitä muutoksia tarvitaan, ja jätetään hyvin toimivat osat sellaisiksi kuin ne nyt ovat.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Me olemme käyneet pari pitkää debattia, ja toivon että nyt vielä jäljellä olevassa debatissa keskitytään siihen väitteeseen, mikä täällä nousi esille koskien näiden tasesiirtojen rajattomuutta tai rajallista tai rajatonta siirtoa.

17.05 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri tästä asiasta on tarkoitus vastauspuheenvuoro käyttääkin. Minun mielestäni kukaan edustaja tai eduskuntaryhmä ei tässä salissa ole väittänyt, että valtioneuvoston pitäisi päättää vain tiettyyn suuntaan tapahtuvista kolmannen tase-erän ja luonnonsuojelutaseen välisistä siirroista. Me olemme olleet vihreässä eduskuntaryhmässä sitä mieltä, että mistään tasesiirroista ei tulisi päättää yksin valtioneuvostossa, vaan kaikista tasesiirroista pitäisi päättää eduskunnassa. Me haluaisimme, että eduskunta on se elin, joka päättää tällaisista merkittävää yhteiskunnallista omaisuutta koskevista tasesiirroista. Siitä on ollut kyse.

Mutta minä haluaisin hallitusryhmiltä vastauksen kahteen kysymykseen, joihin en ole yhtään vastausta kuullut. Miksi tämä kolmas tase-erä on perustettu? Ja miksi osa tasesiirroista on haluttu siirtää valtioneuvoston päätösvaltaan?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä huomaan yhden vastauspuheenvuoron. Edustaja Maijala, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

17.06 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tästä kolmannesta taseesta. Me Lapissa emme välttämättä halua yhtään uutta suojelualuetta lisää. (Riitta Myller: Aha!) Tilanne on se, että nyt meillä tässä uudessa laissa on selkeästi, että meillä ensimmäisessä taseessa ovat talousasiat, toisessa taseessa ovat vain lakisääteiset suojelualueet. Sen takia on järkevää, että meille tulee tämä kolmas tase, niin että meidän ei tarvitse alkaa täällä tappelemaan siitä, pannaanko jotkut suojelualueiksi vai eikö laiteta suojelualueiksi, vaan että meillä on oikeasti muitakin alueita, mitä näissä asioissa voi tehdä. Ja kun puhutaan tasesiirroista, niin selvä asia on, että siinä vaiheessa kun tehdään lakisääteinen suojelualue, niin silloin se on tässä eduskunnassa päätettävä asia ja silloin se täällä päätetään, että tuleeko uusia suojelualueita vai ei.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puhujalistaan.

17.07 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Halmeenpään tekemää ehdotusta siitä, että käsittelyn pohjaksi otetaan kolmas vastalause.

Metsä on suomalaisten vanhin sielunhoitaja. Tässä kiistassa Metsähallitus-laista on kyse siitä, miten paljon arvostamme suomalaista luontoa ja missä määrin näemme sen vain raaka-aineiden ja tonttimaan, ylipäätänsä välittömän suoran hyödyntämisen lähteenä. Julkisessa keskustelussa päähuomio on ollut yhtiöittämisessä, ja siinä on esiintynyt myös perusteettomia käsityksiä, mutta olennaista on yli 100 000 ihmisen osoittama huoli siitä, miten suomalaisen luonnon käy, ja tämä laki menee luontoarvojen kannalta huonoon suuntaan. Olen iloinen kansalaisten aktiivisuudesta ja ihmettelen niitä edustajia, jotka paheksuvat aktiivisia kansalaisia. Itse en ensisijaisesti ole huolissani tästä yhtiöittämisestä, valtion metsissä tapahtuvien hakkuitten yhtiöittämisestä, vaan kaikesta muusta, mikä tapahtuu sen siivellä. Yhtiöittämisen siivellä heikennetään Metsähallituksen luontopalvelujen asemaa ja ympäristöministeriön ohjausvaltaa. Lehtitietojen mukaan valiokunnassa yritettiin viedä tätä asiaa vielä hallituksen esitystäkin pidemmälle. Onneksi ei sentään se onnistunut. Tämä laki perustuu vanhanaikaiseen käsitykseen metsistä ja luonnosta vain välittömän taloudellisen hyödyntämisen lähteenä. Merkitykseltään ja taloudelliseltakin arvoltaan paljon suurempi on se terveyshyöty, jonka saamme ulkoilusta ja luonnossa virkistäytymisestä. Myös luontomatkailun merkitys on suuri ja kasvava, erityisesti Lapissa. Valtion metsien suora hyödyntäminen ei saa näitä arvoja vaarantaa.

Nyt otan esille kaksi asiaa, joita pidän suurina huononnuksina ja joilla ei ole mitään tekemistä EU:n kanssa: ympäristöministeriön ohjausvallan kaventaminen ja tämä kolmas taso, josta olemme jo paljon puhuneet.

Nykyisen Metsähallitus-lain mukaanhan ympäristöministeriö ohjaa maa- ja metsätalousministeriön ohella koko Metsähallitusta, myös toimintaa talousmetsissä siltä osin kuin on kysymys luonnon monimuotoisuudesta huolehtimisesta. Sitähän pitää tehdä myös talousmetsissä. Nyt ympäristöministeriön ohjausvaltaa ollaan kaventamassa koskemaan vain varsinaista luonnonsuojelua ja julkisia hallintotehtäviä. Tätä pidän isona huononnuksena, kun muistamme, että Metsähallituksen hallinnassa on kolmasosa Suomen pinta-alasta. Tätä asiaa ei vaadi EU, sitä vaativat nykyiset hallituspuolueet.

En edelleenkään ole kuullut mitään järkevää selitystä tämän kolmannen taseen perustamiselle. Tosiaan ei ole muuta perustetta kuin hallituspuolueiden halu. Perusteluksi ei todellakaan riitä se, että kansalaiskeskustelussa esiintyy vääriäkin väitteitä. Jos kolmannen taseen ajatus olisi sisältää kaikki se, mikä ei ole varsinaisesti tuottovaatimuksen alaista mutta ei varsinaista luonnonsuojelualuettakaan, niin miksi siihen kolmanteen taseeseen eivät tule retkeilyalueet, kuten ainakin edustaja Halmeenpää on monta kertaa todennut? Ja miksi kolmannen taseen isännän pitää olla nimenomaan liiketalousjohto, miksi ei Metsähallituksen luontopalvelut? Eli kolmannesta taseesta käteen jää ainoastaan se, että yli 2,5 miljoonaa hehtaaria maa- ja vesialueita siirtyy Metsähallituksen luontopalvelujen alaisuudesta liiketalousjohdon alaisuuteen, ja näistä aluesiirroista päättää valtioneuvosto eikä eduskunta.

Arvoisa puhemies! Vielä saamelaisten asemasta. Saamelaisten kotiseutualueesta 90 prosenttia on Metsähallituksen hallinnassa, ja tähän kolmanteen taseeseen ollaan siirtämässä yli 300 000 hehtaaria Lapin luontaistalousalueita, käytännössä saamelaista poronhoitoaluetta, jonka isäntä ei jatkossa enää ole Metsähallituksen luontopalvelut vaan Metsähalli-

tuksen liiketalousjohto. Tästä ne saamelaiset, joiden kanssa olen keskustellut, ovat erittäin huolestuneita, ja ymmärrän sen huolen oikein hyvin, kun tiedämme ne kiistat, joita Metsähallituksen liiketalouspuoli on vuosien varrella poronhoitajien kanssa käynyt, ja kun tiedämme, että hallituspuolueet eivät halua tähän lakiin saamelaisten oikeuksien heikentämiskieltoa vastaavaa, joka jo nyt on vesilaissa, kaivoslaissa ja ympäristönsuojelulaissa. Tätä taustaa vasten on vaikeaa uskoa niihin väitteisiin, joiden mukaan lakiesitys vahvistaisi saamelaisten asemaa. Kyllä saamelaisten oma käsitys on, että se heikentää saamelaisten asemaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että saamelaiset ovat Euroopan ainoa alkuperäiskansa siinä mielessä kuin YK-sopimukset alkuperäiskansat määrittelevät. Toivon hartaasti, että me suomalaiset voisimme viimein nousta sellaiselle sivistystasolle, että antaisimme saamelaisille kansainvälisten valtiosopimusten mukaiset oikeudet.

17.13 **Katri Kulmuni kesk:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus-lain uudistaminen on saanut valtavan suuren huomion, ja on tietenkin hienoa, että asia kiinnostaa niin edustajia kuin kansalaisia yleisemminkin, sillä ollaanhan nyt tekemisissä kiistatta arvokkaimman luonnonvaramme kanssa ja niiden metsäomaisuuksien kanssa, jotka ovat suurin osa meidän pinta-alastamme tässä maassa. Kaikki metsät ja vedet ovat meidän yhteistä kansallisomaisuuttamme, ja ne säilyvät sellaisena myös tulevaisuudessa. Kun Metsähallitus on alueellisesti, etenkin Pohjois-Suomessa, Kainuussa, Lapissa, erittäin suuri työllistäjä ja palkoistakin 70 prosenttia menee näihin maakuntiin, niin se on tärkeä toimija pohjoisen ihmisille, ja Metsähallituksen verovaikutukset ovat myös monissa kunnissa erittäin huomattavat Pohjois-Suomessa.

Lakiuudistuksen mittaan on käyty kiivasta keskustelua ja huoliakin tuotu esille, mutta kyllä minusta tuntuu, että osa niistä huolista on hieman ylimitoitettuja. Tällä lailla perustetaan valtion metsätaloutta harjoittava tytäryhtiö, jonka Metsähallitus-liikelaitos omistaa. Valtion maat ja vedet ovat edelleenkin Metsähallitus-liikelaitoksen hallinnassa, omistuksessa, ja tytäryhtiöllä olisi oikeus ainoastaan käyttää metsätalouskäytössä olevia talousmetsiä liiketoiminnan harjoittamiseen, elikkä omaisuus ei kyllä vaihdu. Ja tätä oikeutta ei voi myöskään siirtää kolmannelle osapuolelle.

Eduskunnan ja valtioneuvoston ohjaus Metsähallituksen toimiin pysyy entisen kaltaisena. Eduskunta hyväksyy jatkossakin keskeiset palvelu- ja muut toimintatavoitteet, peruspääoman muutokset, investointien enimmäismäärän ja suostumuksen lainanottoon. Ei ole siis syytä pelätä sitä, että päätösvalta katoaisi poliittisten päättäjien ulottumattomiin.

Miksi sitten metsätalouden yhtiöittäminen tehdään nyt? Kyllähän se liittyy siihen huoleen, että jos me emme toimisi ollenkaan, niin EU:n hankintadirektiivin voimaan saattamisen jälkeen valtio ei voisi enää myöntää yksinoikeutta omalle yhtiölleen, ja tällä nimenomaan halutaan taata se, että jatkossakin valtion valvonnassa oleva toimija harjoittaa metsätaloutta valtionmailla yksinoikeudella. Ja minä luulen kyllä, että ei kai oppositiokaan tätä vastaan sentään ole — emmehän me halua avata sitä ulkomaisille yhtiöille, vaan me haluamme pitää sen kotimaisissa käsissä. (Riitta Myller: No emme kai me ole tätä koskaan sanoneetkaan!)

Mitä sitten tulee Metsähallituksen yhteiskunnallisiin velvoitteisiin, niin ne ovat samat kuin tähänkin asti: biologisen monimuotoisuuden suojelu ja lisääminen, luonnon virkistyskäyttö, työllisyyden edistäminen, saamelaiskulttuuri ja poronhoito ovat kaikki mukana ja säilyvät ennallaan.

Saamelaiskulttuurin osalta lakiesityksessä arvioidaan, että neuvottelukunnat voivat osin jopa vahvistaa saamelaisten oikeutta ylläpitää ja kehittää kieltä ja kulttuuria. Tiedän kyllä, että saamelaiset ovat toki itse todenneet, että neuvottelukunnat eivät takaa heidän oikeuksiaan riittävästi, mutta joka tapauksessa nykytilanteeseen nähden neuvotteluvelvollisuus laajenee, ja se on varmastikin hyvä asia. Metsähallituksen on otettava kaikessa toiminnassaan huomioon koko ajan poronhoidon, saamelaiskulttuurin edellytysten turvaaminen.

Maankäyttömuotojen yhteensovittamisesta on onnistuttu päättämään hyvässä yhteishengessä eri maankäyttäjien kanssa, ja ehkä vielä siihen maankäyttömuotojen yhteensovittamiseen pitäisi olla vahvempaa henkeä laissa, kuten maa- ja metsätalousvaliokuntakin lausuu. Tästähän on kysymys, miten me voimme turvata tuottavan puukaupan, huolehtia eri maankäyttömuotojen yhteensovittamisesta, huolehtia saamelaiskulttuurista, poroelinkeinosta, matkailusta, virkistyksestä, retkeilystä ja jokamiehenoikeuksista.

Minusta maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö on laaja ja se on huolellisesti tehty ja siinä on hyviä kehitysehdotuksia. Yksi niistä on muun muassa se, että metsätalousosakeyhtiön kotipaikka tulisi Rovaniemelle.

Johtamisjärjestelmä ja sen monimutkaisuus on kieltämättä lakiesityksen heikkous, mihin myös valiokunnat ovat kiinnittäneet huomiota ja sen selkeyttämisen tarpeeseen.

Metsä- ja vesialueilla on valtava merkitys ei vain valtion tai kuntien taloudelle vaan jokaiselle kansalaiselle, ja siksi on tärkeätä, ettei ihmisten maankäyttöoikeuksiin tule muutoksia tässä suhteessa. Jokamiehenoikeudet, maastoliikenneoikeudet säilyvät muuttumattomina, ja metsästys ja kalastus on sallittua samoilla säännöillä kuin aikaisemminkin. Metsässä liikkujat tuskin huomaavat tätä lakimuutosta. Sen sijaan hallitus varmistaa, että Metsähallitus pystyy toimimaan yksinoikeudella valtion metsissä oman yhtiönsä kautta, ja se on Suomen etu.

17.19 **Lasse Hautala kesk:** Arvoisa herra puhemies! Metsähallitus-lakia on valmisteltu yli 8 vuotta, joten kaikki ne puolueet, jotka ovat edustettuina tässä salissa, ovat vuosien varrella päässeet osallistumaan hallituspuolueena sen valmisteluun.

Nyt kun Metsähallitus-laki on meillä täällä käsittelyssä, voi todeta, että tästä on noussut kohtuullisuuden mittasuhteet ylittävä yhteiskunnallinen keskustelu ja huoli. Valitettavasti lakiesityksestä on ollut liikkeellä paljon väärää tietoa ja ennakkokäsitysten varaan rakennettuja uhkakuvia. Niiden oikaiseminen on vaatinut kärsivällisyyttä ja kunnioitusta kansanvaltaa kohtaan, kun samaan aikaan itse lain käsittelyä on täytynyt viedä eteenpäin.

Lakimuutoksen tuomat muutokset liittyvät Metsähallituksen konsernin johtamisjärjestelmän ja organisaatiorakenteen uudistamiseen. Sen avulla helpotetaan kahden ministeriön ohjauksessa olevan laitoksen johtamista sekä vastataan ensi kuussa voimaan astuvan hankintadirektiivin vaatimuksiin. Hankintadirektiivi estäisi Metsähallituksen toiminnan nykyisessä muodossaan, jos sen organisaatioita ei järjestetä uudelleen. Käytännössä muutos tarkoittaa uuden Metsähallituksen alaisuudessa toimivan osakeyhtiön perustamista ja kolmannen taseen järjestelmän käyttöönottoa.

Suomen luontoa ei yhtiöitetä eikä mitään omaisuutta siirretä. Valtio säilyy kaikkien nykyisten maa- ja vesialueiden omistajana samoin kuin nykyisinkin. Alueiden hallinta ja hoito ovat edelleen Metsähallitus-konsernin velvoitteita, joita se ei voi siirtää kolmannelle osapuolelle. Yhtäkään uuden osakeyhtiön osaketta ei saa lakiesityksen mukaan myydä.

Metsähallituksen tehtävä on jatkossakin hoitaa ja suojella valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Talousmetsissä se tarkoittaa kestävää ja tuottavaa metsänhoitoa, luonnonsuo-

jelualueilla luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä ja virkistysalueilla luontopalvelujen tarjoamista. Mikään näistä tehtävistä ei muutu, eikä alueiden käyttötarkoituksiakaan olla vaihtamassa. Tällaiset merkittävät muutokset tehdään jatkossakin eduskunnan hyväksymissä laeissa ja valtion talousarviossa sekä hallituksen päätöksillä ja tarvittaessa asianomaisen ministerin ohjauksella.

Tarpeellisuuteen ja järkeen perustuvaa lakiesitystä on moitittu mitä erilaisimmin perustein. Kaikkein näkyvimpiä ovat olleet monien luonnonsuojelujärjestöjen, etupäässä Suomen luonnonsuojeluliiton mielikuvakampanjat, joissa uhkaillaan luonnon riistämisellä, kansalaisomaisuuden myymisellä ja muilla perusteettomilla uhkakuvilla. Ei voi kuin ihmetellä, mistä näitä väitteitä on keksitty. Uusi laki Metsähallituksesta turvaa jatkossakin valtion maa-, metsä- ja vesialueiden omistajuuden.

Täällä ensimmäisellä debattikierroksella oppositiopuolueiden taholta nostettiin kahdesti esille se ihmetys, että hallituspuolueiden kansanedustajat maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyn, lakiesityksen valiokuntakäsittelyn, aikana toivat esiin omia muutosehdotuksia. Ei voi kuin ihmetellä sitä, etteikö hallituspuolueiden kansanedustajilla olisi tällaista oikeutta. Osan me niistä saimme, mutta hyvässä yhteishengessä ja yhteisymmärryksessä valiokunnan sisällä sitten tietyt muutokset tehtiin ja osasta sitten luovuttiin. Muutosesitysten tekeminen on niin hallituspuolueiden kuin oppositiopuolueidenkin kansanedustajien oikeus ja velvollisuus.

17.23 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Metsähallituksen uudistus on asia, joka on suomalaiselle yhteiskunnalle, meidän luonnolle, meidän metsien ja vesien tilalle ja laajemmin suomalaiselle elinkeinoelämälle, retkeilylle, luonnon virkistyskäytölle ja kansallisomaisuuden vaalimiselle todella iso asia. Tätä on nyt yhdeksän vuotta valmisteltu, ja asiaan liittyy monia eri näkökulmia. Minä olisin toivonut, että Sipilän hallituksen toimesta olisi tuotu eduskuntaan sellainen esitys, joka mahdollisimman paljon yhdistää suomalaisia ja johon olisivat valmistelun aikana vuosien varrella eri järjestöt pystyneet ottamaan kantaa ja jossa pystyttäisiin sovittamaan yhteen tarpeet jatkaa metsätaloustoimintaa sellaisessa muodossa, joka täyttää EU:n kilpailulainsäädännön ehdot ja hankintalainsäädännön ehdot, ja samaan aikaan vaalimaan meidän luonnon tilaa meidän lapsille hyvässä kunnossa, pitämään huoli siitä, että kansallisomaisuus säilyy eduskunnan käsissä, ja varmistamaan myös, että meidän luonnonsuojeluviranomainen eli Metsähallituksen luontopalvelut jatkaa meidän luontomatkailun ja luonnonsuojelun keskeisenä vaalijana.

Jostain syystä hallitus on loppumetreillä lähtenyt sotkemaan tätä lakiesitystä tavoitteilla, jotka eivät mitenkään kuulu alkuperäiseen kysymyksenasetteluun. Olen vähän erikoisen tilanteen edessä tässä opposition kansanedustajana ja tässä lainvalmistelussakin aiempana ympäristöministerinä mukana olleena, kun joudun osin kiittämään hallituksen ministeriä, ministeri Tiilikaista, siitä, että hän torjui vielä huonommat muutosehdotukset, joita hallituspuolueiden kansanedustajat eduskuntakäsittelyssä toivat esille, mutta samaan aikaan joudun toteamaan, että tämä esitys itsessään vaarantaa luonnonsuojelun tilaa Suomessa.

Eli tuntuu siltä, että hallituspuolueissa on paljon kansanedustajia — heillä on siihen täysi oikeus, heillä on oikeus esittää mielipiteitä valiokunnassa, oikeus esittää muutosehdotuksia, mutta on hyvä sanoa tämä ääneen — jotka haluavat ajaa alas itsenäisen ympäristöhallinnon Suomessa, itsenäisen luonnonsuojeluviranomaisen Suomessa ja myös ympäristöministeriön. Ainoa asia, joka tuntuu näitä ihmisiä estävän, on se, että kansalaiset pääse-

vät laajassa julkisessa keskustelussa ottamaan kantaa, ja koska ihmiset Suomessa laajasti arvostavat luonnonsuojelua ja meidän ympäristön tilan vaalimista, perustuslaillista tehtävää julkiselle vallalle vaalia ympäristöä hyvässä tilassa, puhtaana jokaisen suomalaisen iloksi ja lastemme tulevaisuuden turvaksi, niin näistä syistä nämä muutosehdotukset eivät sitten mene läpi, koska ihmiset eivät niitä halua. Tämä loppumetrien käsittely maa- ja metsätalousvaliokunnassa sen perusteella, mitä julkisuudesta olen siitä nähnyt, on ollut kyllä aikamoinen farssi: yhdeksän vuoden valmistelun jälkeen yritetään ajaa Suomen itsenäistä luonnonsuojeluviranomaista alas, täysin puutteellisilla tiedoilla vielä.

Metsähallitus on organisaatio, joka on erittäin tehokkaasti toiminut luonnonsuojelun vaalijana, luontomatkailun vaalijana, eräretkeilyn, kalastuksen ja muiden asioiden vaalijana, ja se organisaatio Metsähallituksen sisällä, joka tätä tekee, on Metsähallituksen luontopalvelut. Minun on vaikea ymmärtää, mistä tulee se tarve alistaa Luontopalveluja täysin näitä asioita heikosti tuntevan liiketalousjohdon alle, joka ensisijaisesti, siis Metsähallituksen oma konserni, miettii metsiä ja vesiä enemmänkin tämmöisenä raaka-ainevarastona. Se näkyy Metsähallituksen liiketalousjohdon useista eri kannanotoista, että heille metsät ovat ennen kaikkea puukuutioita, ja se on vanhanaikainen ajattelutapa. Tuntuu, että tämä ajattelutapa on yllättävän yleinen eduskunnassa, ja silloin kannattaisi katsoa peiliin — meidän metsät ja vedet tuottavat suomalaisille hyvinvointia parhaalla mahdollisella tavalla silloin, kun me ymmärrämme, että nämä metsät ja vedet ovat arvokkaita suomalaisille laajemminkin matkailun, virkistyskäytön, terveyden, hyvinvoinnin ja myös tulojen lähteenä näistä laajasti ymmärretyistä aluetalouden hyödyistä elikkä matkailu- ja ravintolapalveluiden kautta, retkeilyn kautta, erämatkailun kautta, kalastuksen kautta.

Kun Luontopalveluista nyt ollaan siirtämässä tänne emokonsernin alle tähän kolmanteen taseeseen täysin mystiseen käyttöön merkittävä vesi- ja metsäomaisuus ennen kaikkea tuolla Pohjois-Suomen Lapissa, niin eduskunta ei jatkossa voisi tietää, mitä niillä tehdään, koska nämä tasesiirrot... Siis periaatteessa luonnonsuojelualueetkin, kansallispuistotkin voitaisiin siirtää valtioneuvoston päätöksellä jatkossa tänne kolmanteen taseeseen, kun tämä valta siirretään nyt valtioneuvostolle näiden taseiden välisistä tasesiirroista, ja eduskunta ei enää päättäisi sitä, onko kansallisomaisuus ensisijaisesti luonnonsuojelun käyttöön varattua vai onko se tarkoitus hyödyntää taloudellisesti muuhun käyttöön. Se, mikä mielestäni tässä on virheellistä, on se, että juuri nämä luontomatkailun tulot ovat aluetaloudellekin merkittäviä, ja kun Luontopalvelut on ollut hyvä kumppani myös matkailuyrittäjille, niin miksi sitten siirrettäisiin näitä maita liiketalousjohdon alaisuuteen, jolla on myös oma Laatumaa-yritys, joka harrastaa matkailutoimintaa, sen sijaan, että Luontopalvelut neutraalina kumppanina tekisi yksityisten yrittäjien kanssa yhteistyötä matkailupalvelujen kehittämisessä? Olen saanut paljon yrittäjiltä palautetta siitä, että hekin ihmettelevät, mitä tässä tapahtuu niille metsille, jotka siirtyvät tänne kolmanteen taseeseen, ja voivatko he jatkaa yhteistyötä Luontopalvelujen kanssa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi: Kysymykset alkuperäiskansa saamelaisten oikeuksista liittyvät voimakkaasti myös tähän lakiuudistukseen. Minun on vaikea ymmärtää, että kun eduskunnalla on ollut pitkän aikavälin tahto, perustuslakivaliokunnalla on ollut se tahto ja myös aiemmilla hallituksilla on ollut se tahto, että ILO-sopimuksen ratifiointia vietäisiin eteenpäin, että se olisi mahdollista hyväksyä eduskunnassa, niin tässä lakiesityksessä ei oteta sitä askelta eteenpäin, että nämä alkuperäiskansan aseman heikentämiskieltopykälät, jotka viime hallituksen aikana valmisteltiin, tulisivat mukaan tähän lakiin. Tämä muodostaa käytännössä esteen ILO-sopimuksen ratifioinnille, jollei näitä pykäliä sitten myöhem-

min muuteta. Siitä herää sitten epäilys, että hallituspuolueilla ei ole haluakaan ratifioida ILO-sopimusta, ja tähän kysymykseen haluaisin kuulla vastauksen, että kun on käytetty kiemurtelevia ilmaisuja, että se ratkaistaan sitten myöhemmin, niin onko tämä merkki vain siitä, että saamelaisten oikeuksissa ei aiota varmistaa sitä, että ne täyttävät YK:n alkuperäiskansan sopimuksen vaatimuksen.

Mutta lopuksi, puhemies, kiitän kuitenkin siitä, että loppumetreillä ministeri Tiilikainen pysyi tiukkana siinä, että tällaisia heikennyksiä Luontopalvelujen asemaan ei tullut enempää kuin alkuperäisessä esityksessä ja jotkut pykälät vahvistivat jopa ympäristöministeriön ohjausvaltaa, koska on tärkeätä, että meidän metsä- ja vesiomaisuuden osalta päätöksiä kussakin asiassa tekevät ne viranomaiset, ministeriöt ja vastuutahot, jotka juuri ne asiat parhaiten tuntevat. Luontovastuu kuuluu luonnonsuojeluviranomaisille, koska he niitä tuntevat, ja liiketalousvastuu kuuluu elinkeino- ja talousasioista vastaaville ihmisille mukaan lukien maa- ja metsätalousministeriölle. Kun tätä työnjakoa kunnioitetaan, niin me pärjäämme jatkossakin Metsähallituksessa hyvin.

17.32 **Harry Wallin sd:** Korkeasti arvostamani herra puhemies! Metsähallitus-lakia on tehty kauan, niin kuin täällä on käynyt ilmi. Sanonta "hitaasti hyvä tulee" ei valitettavasti pidä tämän lain kohdalla paikkaansa. Käsissämme on nyt laki, josta kenelläkään ei tunnu olevan mitään hyvää sanottavaa. Tämä ainakin kävi ilmi valiokunnan asiantuntijakuulemisen yhteydessä.

Suomalaisilla on vahva suhde luontoon ja erityisesti metsiin. Valtion maat eli Suomen kansalaisten omistamat maat, vedet ja metsät ovat suomalaisille tärkeitä. Voi jopa sanoa, että ne ovat elintärkeitä. Ammennamme niistä sekä taloudellista tuottoa että virkistystä, voimaa, luonnon antimia. Metsähallitus on monenlaisia tunteita herättävä organisaatio. Metsähallituksen toimintaan ollaan pääosin tyytyväisiä. Organisaatio siis toimii. Miksi toimivaa organisaatiota nyt ollaan muuttamassa? Kun tehdään lakia, joka muuttaa valtion maiden ja metsien hoitoa ja hallintaa, herää paljon kysymyksiä, pelkojakin. Valitettavasti maa- ja metsätalousministeriö sekä vastuuministeri Tiilikainen eivät ole onnistuneet hälventämään näitä pelkoja, joita Metsähallitus-lain uudistamista kohtaan on esitetty. Ovatko pelot sitten turhia? Kunpa voisinkin sanoa, että ne ovat. Mutta olen eri mieltä. Nyt ollaan tekemässä ja hyväksymässä lakia, joka parhaimmillaan jatkaa nykytilaa eli laajan yhteiskunnallisen vastuun omaavan ja monet eri intressit huomioivan Metsähallituksen toimintaa valtion mailla samalla lailla kuin aikaisemmin. Mutta: pahimmillaan se muuttaa kuviota suuntaan, jota on vaikea ennustaa. Joka tapauksessa laki muuttaa Metsähallituksen sisäisiä toimintatapoja ja valtasuhteita niin, että on syytä olla huolissaan siitä, kuka ja millaisilla intresseillä Metsähallitusta jatkossa johtaa.

Arvoisa puhemies! Ministeriöstä on sanottu moneen kertaan, että mikään ei muutu tämän lain myötä. Jokainen voi lain perusteluista kuitenkin lukea, että moni asia muuttuu. Kansalaisissa on herännyt perusteltu huoli retkeily- ja virkistysalueiden puolesta ja siitä, kuka käyttää näiden alueiden kohdalla jatkossa ylintä valtaa. Miten käy Metsähallituksen harjoittamalle monikäyttömetsätaloudelle? Miten käy erilaisten intressien yhteensovittamiselle alueilla, jos valta kootaan liiketalousyksikön alle? Huolta on herättänyt myös se, että metsätaloustoiminnot yhtiöitetään. Mitä tämä tarkoittaa tulevaisuudessa valtion metsien ja maiden kannalta? On hyvä muistaa, varsinkin kun täällä on kaksi entistä europarlamentaarikkoa, että Euroopan unionin kilpailulainsäädäntö ei vaadi yhtiöittämistä. Kilpai-

luneutraliteetin vaatimukset olisi voinut hoitaa muillakin keinoilla. Näitä keinoja ei avata lain perusteluissa tarpeeksi, vaikka syytä olisi ollut.

Metsähallitus-lain valmistelu ei ole ollut niin avointa kuin näin tärkeän lain kohdalla kuuluisi olla. Jopa lausuntokierrosta yritettiin välttää viime syksynä, mutta onneksi äänekkään kansalaispalautteen ja SDP:n voimakkaiden vaatimusten jälkeen lausuntokierros järjestyi. Myös valiokuntakäsittelyn aikana on ollut monta mutkaa. Välillä tuntui, etteivät edes keskustalaiset edustajat olleet oman ministerinsä esityksen takana. Hämmentävää. Tehdäänkö jälleen Suomessa yksi laki, jota kukaan ei halua?

Haluan tässä vaiheessa kiittää aktiivisia kansalaisia ja järjestöjä, jotka ovat esittäneet ansiokasta kritiikkiä lakia kohtaan. Pieniä muutoksia lakiin valiokunnassa tehtiinkin. Se ei kuitenkaan riittänyt SDP:lle, koska ydinkysymykset, yhtiöittäminen sekä Luontopalvelujen heikentäminen, pysyivät ennallaan. Palaute Metsähallitus-laista on ollut jatkuvasti ristiriitaista. Myös valiokunnan lausunnot laista olivat kriittisiä. Erityisesti talousvaliokunta esitti painavaa kritiikkiä johtamisjärjestelmän uudistamista kohtaan. (Pirkko Mattila: Yhtiöittämistä!)

Arvoisa puhemies! SDP:lle on tärkeää, että suomalaisten kansallisomaisuus, sen hoito ja käyttö pysyy kansallisissa käsissä nyt ja aina. Eduskunnan päätösvaltaa tai päätösten läpinäkyvyyttä ei saa heikentää. Metsähallituksen organisaation täytyy olla läpinäkyvä ja selkeä. Julkisilla hallintotehtävillä tulee olla aidosti valtaa ja resursseja hoitaa niille uskottuja tehtäviä, ilman että ohjailu tapahtuu muualta käsin. Koska nämä kriteerit eivät lakiesityksessä täyty, SDP tulee lakiesityksen toisessa käsittelyssä esittämään lakiesitysten hylkäämistä ja lakien uudelleenvalmistelua vastalauseessa esitetyn mukaisesti.

17.37 **Mats Nylund r:** Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelmassa linjataan, uudistetaan, Metsähallituksen lainsäädäntöä vastaamaan EU:n vaatimuksia ja selkeytetään sen johtamisjärjestelmä. Nykyinen hallituksen esitys ei tue hallitusohjelman linjaa johtamisjärjestelmän selkeyttämisestä.

Ärade talman! Propositionen splittrar skötseln av statens mark- och naturskyddsområden och beslutsfattandet i fråga om dem mera än i dag. Styrningsförhållandet mellan Forststyrelsen och dess enhet för offentliga förvaltningsuppgifter blir i många avseenden oklart och öppet. Forststyrelsen och enheten får inte ha överlappande eller parallella befogenheter och gränsdragningen mellan dem får inte vara otydlig. Det är därför nödvändigt att precisera styrningsförhållandet och styrningsansvaret så att propositionen uppfyller de konstitutionella kraven på tydlighet och förutsägbarhet.

Arvoisa puhemies! Julkisten hallintotehtävien yksikölle ei pidä lailla säätää maanhaltijatehtäviä tai kiinteistöpuhevaltaa. Nämä eivät ole luonteeltaan julkisia hallintotehtäviä edes silloin, kun valtio on omistajana. Metsähallituksella pitäisi olla toimivalta järjestää julkisten hallintotehtävien hoitaminen sisäisesti, niin kuin nykylain mukaan on toimittu. Laissa tulisi olla maininta, että julkisten hallintotehtävien ohjaus tapahtuu Metsähallituksen hallituksen ja toimitusjohtajan kautta, ellei kyse ole virkavastuuta edellyttävistä hallintopäätösasioista. Tällä hetkellä noin 60—70 virkamiestä käyttää varsinaista merkittävää julkista valtaa Metsähallituksessa.

Hallituksen esitys vaikeuttaa käytännössä yhtenäisen työnantajapolitiikan läpiviemistä. Ilman yhtenäistä organisaatiota työvoiman käyttäminen Metsähallituksen sisällä vaikeutuu.

Hallituksen esityksessä on myös ristiriitoja, kun pykälät eivät täsmää perusteluiden kanssa. Myös perusteluissa on sisäisiä ristiriitoja. Tämä vaikeuttaa lain soveltamista ja tulkintaa sekä tekee lainsäätäjän tahdosta epäselvän. Metsähallituksen sisäisten ristiriitojen välttämiseksi hallituksen tulisi ryhtyä toimiin johtamismallin selkeyttämiseksi.

Ärade talman! Utskottet föreslår dessutom i sitt betänkande att det bolag som bildas för att bedriva skogsbruk ska ha hemort i norra eller östra Finland, och i Rovaniemi mera preciserat. På det sättet styr man placeringsorten för ett bolag som bedriver kommersiell verksamhet, vilket jag inte anser vara ändamålsenligt. På grund av de ovannämnda orsakerna har jag gjort ett uttalande om de offentliga förvaltningsuppgifterna i min reservation till utskottets betänkande.

Arvoisa puhemies! Perustuslain mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana sekä romaneilla ja muilla ryhmillä on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Laki turvaa saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvia saamelaisten perinteisiä elinkeinoja, kuten poronhoitoa, kalastusta ja metsästystä. Perustuslaissa säädetään lisäksi, että saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. YK:n ihmisoikeuskomitean mukaan YK:n kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen 27 artikla merkitsee muun muassa velvollisuutta taloudellisten toimenpiteiden suunnittelemiseen ja toteuttamiseen siten, että saamelaisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, taloudellinen kannattavuus säilyy.

Hallituksen esityksessä todetaan, että saamelaisten kotiseutualueen maa- ja vesipinta-ala on yhteensä yli 3 miljoonaa hehtaaria eli kymmenesosa Suomen koko pinta-alasta. Siitä yli 90 prosenttia on Metsähallituksen hallinnassa. Siten Metsähallituksen toiminnalla on huomattava merkitys saamelaisten perusoikeuksien turvaamisen kannalta. Edellinen hallitus otti tämän asian huomioon, ja heidän lakiesitys sisälsi saamelaiskulttuurin heikentämiskiellon. Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys ei sisällä yllä mainittuja säännöksiä. Huomionarvoista on, että Sipilän hallitus ei ole millään tavalla perustellut, miksi nämä päätökset, nämä säännökset on jätetty pois esityksestä.

Ärade talman! Det är också skäl att i sammanhanget komma ihåg att de internationella människorättsorganen upprepade gånger har uppmanat Finland att förbättra genomförandet av samernas självbestämmanderätt. Bland annat FN:s kommitté för mänskliga rättigheter konstaterade i sin rekommendation till Finland 2013 att kommittén fortfarande är bekymrad över att samerna saknar befogenheter att delta i och påverka frågor av grundläggande betydelse för deras kultur och livsstil, inklusive frågor som gäller rätten till mark- och naturresurser.

Kommittén noterade också att myndigheternas förståelse och medlingsvilja i fråga om samernas livsstil kan vara otillräcklig och att det saknas juridisk klarhet i fråga om markanvändning i områden som traditionellt har bebotts av samer. Vidare konstaterade kommittén att Finland bör främja genomförandet av samernas rättigheter genom att stärka beslutanderätten för institutioner där samerna är representerade, såsom sametinget. Finland bör öka sina insatser för att genomföra lagändringar som tillförsäkrar samerna fullskaliga rät-

tigheter inom deras traditionella områden genom att säkerställa att de samiska samfundens rätt iakttas när det gäller att fritt delta i politiska processer och utvecklingsprojekt som berör dem själva i förväg och med tillgång till adekvat information.

Lopuksi, arvoisa puhemies, perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut, että perustuslain 17 §:n 3 momentin ja 121 §:n 4 momentin säännökset ja niitä koskeva valiokunnan käytäntö sekä kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten kannanotot puoltavat säännösten sisällyttämistä lakiin. Perustuslakivaliokunnan lausuntoon ja muuhun yllä mainittuun viitaten katson, että Metsähallitus-lakiin tulee lisätä säännökset saamelaisten kotiseutualueella tapahtuvasta valtion maa- ja vesialueiden hoitoa ja käyttöä koskevasta suunnittelusta ja saamelaiskulttuurin heikentämiskiellosta. Tämän takia olen jättänyt vastalauseen maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintöön. Ja haluan vielä lisätä, että vaikka olen pitänyt kriittisen puheenvuoron ja olen kriittinen tämän lakiesityksen suhteen, pidän tärkeänä, että se viedään läpi, koska sillä tavalla täytämme myös EU:n vaatimukset. — Kiitos.

17.45 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä asiassa on nyt tehty kärpäsestä härkänen, mutta oppositio tekee niin aina. Nyt kun on tämmöinen isänmaallinen hallitus, niin totta kai hyviä päätöksiä ollaan tekemässä. Silloinhan Tiltu huutaa aina ja sillä tavalla, että se kansalaisten korvaan tarttuu.

Valiokunnan yleisperusteluissa todetaan, että Metsähallituksen liiketoiminnan ytimen muodostaa metsätalous. Puutavaran myynnin osuus on yli 90 prosenttia Metsähallituksen liikevaihdosta. Metsähallituksen metsätaloustulosalueen liikevaihto on noin 340 miljoonaa euroa, ja se toimii aktiivisesti puumarkkinoilla koko maan alueella. Metsähallitus myy ja toimittaa puuta sahoille, sellu- ja paperiteollisuusyrityksille sekä energiateollisuudelle. Metsähallitus toimittaa puuta asiakkaittensa tehtaille vastaavilla toimitusehdoilla kuin muut toimijat ja toimii avoimilla markkinoilla kilpailutilanteissa muiden puutoimittajien kanssa.

Sitten Ylä-Lapin metsistä vielä sen verran, kun täällä on puhuttu, että se menee metsätalouskäyttöön: Kuka niitä risukoita tarvitsee siellä? Nykyisellä kustannustasolla niitä ei kannata edes korjata. Ne jäävät sinne kyllä aivan varmasti luonnonvarakeskusten ja luonnonsuojelijoitten tarpeisiin. Teollisuus niitä puita ei tarvitse.

Metsäalan suurimpien toimijoiden mukaan on selvää, että Metsähallitus-laki pitää uudistaa kokonaisuudessaan. Johtamisjärjestelmä ja hallinto tulee selkeyttää niin, että valtion omistamien talousmetsien hoito ja hakkuu toteutuvat vähintään nykyisellä tasolla. Silloin mahdollistuvat toteutuneet euromääräiset tuloutukset valtiolle.

Arvoisa puhemies! Metsähallitus-konsernin on sovitettava yhteen liiketoiminnat, yhteiskunnalliset velvoitteet sekä julkiset hallintotehtävät, jotta syntyy toimiva kokonaisuus. Julkiset hallintotehtävät on säädettävä Metsähallitukselle perustuslain 124 §:n mukaan. Olemassa olevat valtionvirastot, kuten avit, elyt ja Suomen riistakeskus voivat hoitaa julkiset hallintotehtävät. Nämä virastot voivat tehdä myös luonnonsuojelualueita koskevat viranomaislausunnot. Valtion maa- ja vesiomaisuuden hallinta on Metsähallituksen tärkein tehtävä. Se on säilytettävä kokonaan Metsähallituksella. Tämä on erittäin tärkeää johtamisjärjestelmän uudistamiselle. Omistajaohjauksen on toimittava Metsähallituksen hallituksen ja pääjohtajan kautta kokonaisuudessaan. Metsätalous Oy:n toimijoilla on oltava maanhaltijoiden oikeudet hoitaa, hakata ja tuottaa rahaa omistajalle. Metsätalous Oy:llä pitää myös olla yksinoikeus käyttää omistajansa valtion maata ja vesialueita selvällä lailla,

jossa määritellään yhteiskunnalliset velvoitteet. Metsähallituksen taseen pitää olla hallituksen ja pääjohtajan vastuualueella. Taseeseen pitää kuulua valtio-omistajan maa-, metsä- ja vesialueet, jotka varmistavat pitkällä aikavälillä vahvan tuloksenteon ja merkittävän puumäärän metsäteollisuudelle, kasvavalle puun käytölle.

Arvoisa puhemies! Sahateollisuuden kannalta on tärkeää, että puutoimitusten tasaisuus, volyymi ja tehokkuus varmistetaan. Toiminnan pitkäjänteisyys, ennustettavuus ja asiakaslähtöisyys ovat edellytys sahateollisuuden toiminnalle ja kehittymiselle ja kasvulle Pohjois- ja Itä-Suomessa. Sahatavara oli toissa vuonna Suomen neljänneksi tärkein vientiartikkeli. Viennin arvo oli 1,4 miljardia euroa. Lähes kaikki tuotantopanokset ovat kotimaisia. Sahat käyttävät vuosittain kolmanneksen Suomessa korjatusta raakapuusta ja maksavat kaksi kolmannesta metsänomistajien kantorahatuloista. Sahatavara on kestävän kehityksen mukainen rakennusmateriaali, ja sen kysyntä kasvaa. Sahojen sivutuotteena syntyvää haketta, purua ja kuorta käytetään sellu- ja lastulevyteollisuuden raaka-aineina sekä uusiutuvan energian polttoaineena. Sahat ovat siis biotalouden selkärankaa. — Kiitos.

17.50 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! On muuten mahtava asia, että meille, meidän alueen ihmiselle, erittäin tärkeä asia, Metsähallitus, on näin iso ja merkittävä asia ja siitä näyttää olevan lähes kaikki kiinnostuneita. Kiitos — tervetuloa vain Savukoskelle käytännössä katsomaan, mitä nämä asiat sitten ovat.

Tässä laissa nyt kuitenkin ensimmäinen ongelma on se, että silloin kun tätä lakia alettiin tekemään ja hoitamaan eteenpäin, niin tämän tiedottaminen on hoidettu huonosti. Ja silloin kun ihmisellä ei ole tietoa ja on epävarmuutta, niin tilanne saattaa kasaantua jopa niin sekavaksi kuin mitä tämä pääsi julkisuudessa kasaantumaan.

Yksinkertaistettuna, mistä tässä laissa on kysymys: Hankintadirektiivi tulee voimaan nyt huhtikuun puolivälissä. Meidän tulee muuttaa valtion metsätalouden liiketoiminnan muoto. Siinä on kaikki. Muutetaan valtion metsätalouden liiketoiminnan muoto. Siitä on seurannaisena se, että meidän pitää esimerkiksi perustaa nämä tasejärjestelyt, jolloin tulee muun muassa kolmas tase ja muita, käytännössä teknisiä muutoksia tähän asiaan.

Sitten, Savukosken kunta on esittänyt kriittisen mielipiteen valmisteluvaiheessa, niin kuin moni muukin taho, joitten kanssa olen erittäin paljon tekemisissä, ja ihan aiheestakin, koska valmisteluvaiheessa ei ollut vielä tietoa. Nyt on paremmin tietoa verotuloasioista. Oli hyvin paljon epävarmuutta, epätietoisuutta. Oli epävarmaa, minkälainen on tämä johdon hoitaminen tässä kokonaisuudessa jatkossa ja miten hoidetaan yhteiskunnalliset velvoitteet ja kaikki nämä asiat. Se oli hyvä, että siinä valmisteluvaiheessa nämä tulivat esille, minkä ansiosta tämä laki on sitten mietintöineen saatu hyvin eteenpäin.

Riskienhallinta. Meidän on todellakin tehtävä tiettyjä poliittisia päätöksiä. Meidän poliittisten päättäjien on oltava valmiita tekemään myöskin vahvoja päätöksiä, vaikka tuntuu välillä siltä, että kaikki, yleisö ja yhteiskunta, eivät ole siihen valmiita, mutta meidän on tehtävä päätöksiä, jotta pystymme estämään ongelmien kasaantumisen ja ilmenemisen. Me teimme riskienhallintapäätöksen sillä tavalla, että valitsimme tämän osakeyhtiömuodon tämän metsätalouden harjoittamiselle. Ja minkä takia me otimme tämän? Me ainakin Savukoskella muistamme sen, miten 70-luvulla kilpailutettiin suuria kairoja hakkuissa ja mitkä olivat sen seuraukset ynnä muuta. Meillä ei ole varaa palata enää 70-luvulle.

Sitten, yksi olennainen asia on minun mielestäni koko tässä keskustelussa jäänyt todella huonolle huomiolle. Se on työntekijöitten asema ja rooli. Tässä olisin kaivannut, että erityisesti nämä työntekijöitten asemasta huolestuneet henkilöt, jotka täällä edustavat enem-

män työntekijäpuolta, olisivat tuoneet esille edes yhdessä puheenvuorossa sen, miten tulee käymään Metsähallituksen työntekijöiden. Nämä neuvottelut on aloitettu. Tähän lakiin on yritetty saada näitä asioita, mutta ainakin minä omalta osaltani tuon esille sen, että on oltava tarkkana nyt näissä neuvotteluissa ja kun näitä yhtiöjärjestelyjä tehdään, että varmasti varmistetaan näitten työntekijöiden asema, että se on nyt ja jatkossa niin, että muun muassa heidän eläke-etuutensa tulevat olemaan samanlaiset kuin ne ovat tällä hetkellä. Tämä on pakko ottaa vahvasti esille. Muistakaa, te, jotka pystytte tähän vaikuttamaan. Toinen asia on sitten tämä yhteiskunnallinen tilanne muuten meidän alueellamme. Tämä päätös antaa varmasti nyt sitten rauhan. Ja tämä on erityisesti Metsähallituksen työntekijöille iso asia, että tämän jälkeen voidaan taas miettiä asioita rauhassa eteenpäin. Tämä talvi on ollut suurimmalle osalle Metsähallituksen työntekijöistä henkisesti todella raskas. Meidän tehtävä ja rooli on auttaa heitä eteenpäin.

Sitten, arvoisa puhemies, menen näihin saamelaisasioihin. Minä kannan huolta myös saamelaisten asemasta erittäin paljon, olenhan minä itsekin osa tätä ryhmää. Olen keminlappalainen, jolla ei ollut viimeksi osoittaa vielä riittävää näyttöä tullakseni merkityksi saamelaiskäräjien vaaliluetteloon, mutta korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessäkin tuli selvästi esille, että minun kulttuuriani, taustaani ja lappalaisuuttani se ei kieltänyt. Olen osa kansaa joka tapauksessa. Me elämme osana luontoa, harjoitamme perinteisiä luonnon elinkeinoja. Luonnon rikkominen on sama kuin rikkoisi meitä ja meidän elämää. On tärkeää, että laki on kokonaisuutena semmoinen, että siinä huomioidaan jo lähtökohtaisesti paikallisten perinteinen elämä.

Uusi saamelaiskäräjät aloitti juuri toimintansa, ja uusi Metsähallitus-laki tulee myöskin samaan kokonaisuuteen voimaan. Toivon ja odotan, että ennenkin hyvin hoidettua yhteistyötä Metsähallituksen ja saamelaiskäräjien välillä voidaan harjoittaa jatkossa ja erityisesti vielä paremmin kuin tällä hetkellä. Minä haastan saamelaiskäräjät ja Metsähallituksen toimijat: Ottakaa uusi askel ja laittakaa käytäntöön lain antamat mahdollisuudet. Laki antaa mahdollisuuden ottaa käytäntöön samat asiat, joita luki aikaisemmassa esityksessä olleissa heikentämiskieltopykälissä. Miettikääpä tämä tarkemmin. Olen juristina tutkinut pykäliä heikentämiskielloista. Katsokaapa ja verratkaapa, mitä niissä lukee. Verratkaa siihen, mitä tässä laissa tällä hetkellä lukee. Tämä laki todellisuudessa antaa samat mahdollisuudet. Tämä antaa mahdollisuudet. Sen mukaan tässä mennään sitten eteenpäin. Se, minkä takia niitä ei ihan suoraan heikentämiskieltopykälien nimikkeellä voinut laittaa tähän lakiin nytten matkaan, on se, että saamelaispolitiikassa tilanne on tällä hetkellä ristiriitainen, ja ILO-sopimuksen päätöksen aika ei ole nyt. Eli asiat ovat kaikkein tärkeimmät. Asiat on tässä laissa nytten hoidettu. Me lähdemme rakentaen myöskin näissä saamelaisasioissa eteenpäin. Tärkeää on nytten uudet rakentavat keskustelut ja mahdollisuudet.

Vielä sen verran kertaan saamelaisasioista, että tässä on hoito- ja käyttösuunnitelma-asiat; on mainittu saamelaiskäräjien lainsäädännön asiat; on mainittu perustuslailliset oikeudet, mitä tässä kuuluu nytten ottaa huomioon; on uudet neuvottelukunnat; on tällä hetkellä voimassa olevat sopimukset ja käytänteet, jotka pidetään voimassa.

Lopuksi, arvoisa puhemies, on hyvä, että päästään käytännön arkeen ja että tämän jälkeen päästään keskustelemaan muun muassa tuottovaatimuksesta. Ja siitä olen kyllä sitä mieltä, että se on aivan ehdottomasti ylimitoitettu tällä hetkellä. Metsähallitus hakkaa meidän alueella metsiä ehdottomasti liian nuorena ja niin pois päin, mutta se on sitten jo toisen keskustelun aihe. Hoidamme tämän organisaation kuntoon ja alamme sen jälkeen vasta keskustelemaan hakkuista.

17.59 **Timo V. Korhonen kesk:** Arvoisa puhemies! Voisin heti aloittaa tuohon edustaja Maijalan puheenvuoron loppuun liittyen toteamalla aivan samoin kuin edustaja Maijalakin, että niin minustakin, Metsähallituksen tuottovaatimus tällä hetkellä on liian korkea. Valitettavasti hakataan aivan liian nuoria metsiä tällä hetkellä.

Metsähallitus on merkittävä toimija koko Suomen ja suomalaisten kannalta monestakin eri näkökulmasta. Merkitys kuitenkin vaihtelee alueellisesti. Kuten kaikki tiedämme, niin pohjoisessa Metsähallituksen rooli on tietysti huomattavasti merkittävämpi suuren metsänomistuksen myötä kuin täällä etelässä. Ja sitä taustaa vasten on tietysti hyvä, että tässä uudessa Metsähallitus-laissa myös 39 §:ssä esitetään perustettavaksi neuvottelukuntia, jotka olisivat päätöksenteon apuna ja antaisivat sitä alueellista näkökulmaa Metsähallituksen päätöksentekoon.

Kun lakiesitys oli joulukuussa lähetekeskustelussa, oli itselläni useita kysymysmerkkejä silloisen lakiesityksen sisällöstä. Ensinnäkin onko ja oliko esitetyn tyyppiseen yhtiöittämiseen ja muutokseen tarvetta? Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka hakkaa metsiään ja myy puuta samoilla markkinoilla kuin yksityiset yritykset. Valtion liikelaitos ei voi mennä konkurssiin. Niillä on veroetu yritysten maksamiin yhteisöveroihin verrattuina. Riskinä siis on ja oli, että ilman muutoksia Metsähallituksen toiminta vaikeutuisi merkittävästi kilpailun vääristymisriskin myötä.

Myös EU:n hankintadirektiivi tulee voimaan huhtikuussa, minkä jälkeen valtio ei enää voisi myöntää yksinoikeutta metsätalouden harjoittamiseen omalle yhtiölleen. Tämä aiheutti tietysti lain käsittelyyn oman aikatauluvaatimuksensa.

Itse olen ymmärtänyt, että yhtiöittämiseen johtava lainmuutos on tehtävä jo senkin vuoksi, etteivät EU-säädökset hankintadirektiivi mukaan lukien jatkossakaan tulisi aiheuttamaan uhkaa. Lakiesityksellä varmistetaan, että uuden EU-hankintalainsäädännön puitteissa ulkomaalaisilla ja ulkomaisilla toimijoilla ei ole mahdollisuutta tunkeutua valtion metsiin, vaan korjuu tapahtuu nyt ja tulevaisuudessa kotimaisesti.

Osakeyhtiöittäminen oli sitten poliittinen ratkaisu, jolle toki mietinnön vastalauseessa on esitetty vaihtoehtoja. Uuden lain lähtökohta kuitenkin on, että Metsähallituksen hallinnassa olevat valtion maa- ja vesialueet muodostavat kokonaisuuden, jota on tarkoituksenmukaista hoitaa yhdessä organisaatiossa, ja siksi nyt on valittu sitten tämä osakeyhtiöittämisratkaisu. Eli Metsähallituksen puukauppaa ja korjuuta tekevä osio yhtiöitetään kokonaan valtion omistamaksi yhtiöksi. Tätä yhtiötä ei voida myydä, niin kuin täällä on useissa puheenvuoroissa todettu. Lakiesitykseen on rakennettu palomuuri, joka estää Metsähallitus Oy:n siirtämisen mihinkään valtion omistuksesta. Yhtiölle ei siirretä hehtaariakaan valtion maa- ja vesiomaisuutta, vaan se käyttää sitä yksinoikeudella käyttöoikeussopimuksen nojalla ja, huom., eduskunnan asettamien tulostavoitteiden mukaisesti. Metsähallitus hallinnoi yhtiön toimintoja kuten tähänkin saakka.

Julkisessa keskustelussa esillä ollut kolmas tase on täälläkin aiheuttanut tänään monia puheenvuoroja ja kysymyksiä. Itse ymmärrän niin, että kolmannen taseen muodostaminen selkiyttää nykytilannetta. Siinä merkittävillä alueilla ei ole tuottotavoitteita, alueet kuuluvat Metsähallituksen hallituksen toimivaltaan ja mikäli näille alueille tulee vastaisuudessa merkittävää liiketoimintakäyttöä, voidaan ne siirtää eduskunnan päätöksellä tuottovaateen alaisuuteen. Kansallispuistoja, luonnonpuistoja tai erämaa-alueita ei kolmannessa taseessa ole.

Siirtyvät alueet ovat siis sekakäyttöalueita, jotka ovat pääosin tuottamatonta virkistysluontoa. Ne vertautuvat luonteeltaan valtion retkeilyalueisiin, jotka ovat jo nyt Metsähalli-

tuksen tuottotaseessa. Retkeilyalueita taasen koskee ulkoilulaki, joka rajaa niiden käyttöä. Retkeilyalueilla voi tehdä hakkuita, mutta kevyemmin kuin muilla valtion mailla eli retkeilykäyttö huomioon ottaen. Kolmannen taseen alueita on määrä käyttää samassa hengessä. Alueilta ei siis odoteta sinällään tuottoja. (Hanna Halmeenpää: Entäs ne virkistysalueet?)

Esityksessä ollut johtamisjärjestelmä ei joulun alla myöskään vaikuttanut selkeältä. Pelkäsin, että esityksen mukainen johtamisjärjestelmä johtaa sekavaan ja jopa tehottomaan johtamisjärjestelmään kaksipäisyytensä takia. Katsoin, että kansallisella elinkeinolla pitää olla oikeus siihen, että valtio puhuu maistaan yhdellä äänellä. Tätä ohjaus- ja johtamisjärjestelmää on selkeytetty valiokuntakäsittelyssä. Metsähallitusta ohjataan edelleenkin kahden ministeriön toimesta, mutta ristiriitaisuuksia suhteessa nykytilanteeseen on poistettu ja johdon vastuita selkeytetty. Eduskunnan päätösvalta suhteessa Metsähallitukseen säilyy ennallaan, ja eduskunta asettaa koko konsernin tulostavoitteen aivan kuin tähänkin saakka. Mutta tässä on pakko todeta, että johtamisjärjestelmän selkeyttäminen jäi tässä lakiesityksessä vielä vajaaksi.

Valtion maa- ja vesiomaisuus siis säilyy valtion omistuksessa, kuten tähänkin saakka. Sitä ei olla yhtiöittämässä. Muutoksia alueitten käyttöön ei sinällään ole tulossa.

Lakiesityksessä on huomioitu Metsähallituksen yhteiskunnalliset velvoitteet, ja ne koskettavat myös puukauppaa ja korjuuta harjoittavaa yhtiötä. Lailla valtion maiden käyttö ei muutu. Muutoksia jokamiehenoikeuteen, metsästykseen, kalastukseen tai maastoliikenneoikeuksiin ei lain osalta tule. Matkailun toimintaedellytysten turvaaminen on myös huomioitu lakiesityksessä ensimmäistä kertaa. Erittäin tärkeää on se, että uusi Metsähallituslaki turvaa valtion maiden virkistyskäytön nykykäytännön mukaan. Myös yhtiön talousmetsäalueilla virkistyskäyttö on huomioitava. Metsähallituksen tehtävänä on jatkossakin hoitaa, käyttää ja suojella valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Kestävyyteen taasen kuuluu ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys.

Maa- ja metsätalousministeri on ja onkin hyvin todennut, että Metsähallituksen toiminnassa yhteiskunta myös tinkii voitostaan ja voitoistaan, jotta monimuotoisuutta, työllisyyttä, metsien virkistys- ja retkeilykäyttöä sekä poronhoitoa ja saamelaiskulttuuria voidaan edistää. Valtion maiden yhteiskunnallinen ohjaus säilyy ennallaan.

Olin myös joulun alla huolissani kuntien verotuloista. Maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittelyn mukaan kuntien Metsähallituksen toiminnasta saamat yhteisöverotuotot säilyvät kohtuullisina. Valiokunta on kuitenkin mietinnössään pitänyt välttämättömänä, että mahdolliset haitalliset vaikutukset kuntien talouteen estetään. Siksikin valiokunnan lausumaehdotus numero 2 on tärkeä.

Oleellista ja tärkeää on myös se, että työpaikat säilyvät siellä, missä ne ovat tähänkin saakka olleet.

Eli, arvoisa puhemies, kuten sanoin, epäilin joulun alla lähetekeskustelussa tätä Metsähallitus-lakia, mutta tällä hetkellä tämän valiokunta- ja eduskuntakäsittelyn myötä voin todeta, että kannatan lämpimästi tätä lakiesitystä esitetyssä muodossa.

18.08 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Metsähallitus-laki on herättänyt runsaasti keskustelua, eikä se ole ihme. On kyse kuitenkin siitä, miten valtion omistamia metsä-, vesi- ja maa-alueita hallitaan, meidän yhteistä kansallisomaisuuttamme.

Kun Metsähallitus-lakia lähdettiin tekemään, niin yhtenä syynä oli nimenomaan se, että EU:n hankintadirektiivi tuo sen muutoksen, että meidän täytyy varmistaa, että me voimme Metsähallituksen liiketaloustoiminnan pitää omissa käsissämme. Se on hyvä asia, että me

varmistamme sen, että meillä työpaikat säilyvät täällä, mutta nyt tämän lain valmistelun myötä tähän on otettu paljon muitakin asioita mukaan, ja ne ovat ne, jotka kansalaisia huolettavat. Kyllä tämä Oy:kin kansalaisia huolestuttaa, mutta itse olen iloinen siitä, että lähetekeskustelussa vaadittu kirjaus siitä, että se on 100-prosenttisesti valtion omistama ja se vaatii sitten muutoksia täällä eduskunnassa, jos sieltä mitään aiotaan myydä, on nyt huomioitu lakiesityksessä, ja se hälventää pahimpia pelkoja. On totta, että olisi varmaan ollut muitakin keinoja varmistaa tämä hankintadirektiivin noudatettavuus kuin yhtiöittäminen, mutta olen ymmärtänyt, että tässä aikataulussa se olisi ollut niin hankalaa, että mentiin tähän osakeyhtiömuotoon.

Mutta täytyy sanoa, että vaikka liikkeellä on vääräkin tietoa ja ehkä aiheettomia pelkoja, niin kyllä hallituspuolueet itsekin ovat tässä käsittelyprosessissa lietsoneet sitä pelkoa. Se, että silloin kun lakia aloitettiin valmistelemaan tämän hallituksen alla, niin julkista kuulemiskierrosta ei haluttu järjestää, se, että lähetekeskustelu haluttiin käydä täällä ilman, että ministeri oli läsnä, ja se lopulta oli kello 4 aamuyöllä, ja se, että hallituspuolueet olisivat edelleen halunneet jatkaa keskustelua ilman, että ministeri oli läsnä — kyllähän ne ilman muuta herättivät kysymyksiä, että mikä koira tässä on haudattuna, ja se, että sitten vielä ihan viime metreissä valiokuntaan hallituspuolueet tuovat muutosesityksiä, jotka ovat perustuslain vastaisia.

Tässä kohtaa täytyy kyllä antaa tunnustusta ministeri Tiilikaiselle siitä, että hän halusi varmistaa, että se lähetekeskustelu sitten käytiin niin, että hän oli täällä läsnä, ja toisaalta siitä, että hän oli tänään täällä kuulemassa ja myös torppasi nämä viime metreillä tuodut, kaikkein hurjimmat muutosesitykset, mitä hallituspuolueitten suunnalta tähän lakiin olisi haluttu.

Niitä huolia, mitä tähän lakiin jää, on toki se, että kyllähän tässä nyt merkittävästi heikennetään Luontopalveluiden asemaa ja ympäristöministerin ohjausvaltaa ja päätösvaltaa liukuu Metsähallituksen hallitukselle ja pääjohtajalle, joita ohjaavat ennen kaikkea talousintressit. Nämä uhkaavat luonnonsuojelun tasoa ja retkeily-, matkailu- ja virkistyskäyttöä, ja samalla on vaarana se, mitkä ovat kansalaisten mahdollisuudet nauttia Suomen hienosta luonnosta tulevaisuudessa.

Tämä kolmas tase, josta tänään on paljon puhuttu, on se iso asia, mikä tuo tähän lakiesitykseen sekavuutta. Tuntuu, että tänä iltanakaan tähän ei ole saatu vastausta, vaikka tästä on paljon puhuttu, ja tuntuu siltä, että monet tulkitsevat tätä omalla tavallaan. Se ei oikeastaan ole ihmekään, sillä tässä itse lakiesityksessä on aika tulkinnanvaraisesti esitetty, mitä tämä tarkoittaa, ja siitä kolmannesta taseesta puhutaan siellä lain perusteluissa mutta ei varsinaisesti pykälätekstissä. Sen takia varmaan jokainen tulkitsee sitä vähän niin kuin itse näkee, ja sen takia sanotaan, että mikään ei oikeastaan muutu, mutta kuitenkin siellä tapahtuu semmoisia siirtoja, jotka ihmetyttävät. Miksi ne Ylä-Lapin virkistysalueet eivät ole nyt siellä kolmannessa taseessa, vaikka nyt on kerrottu, että tämä tase on tämmöinen talouskäytön ja luonnonsuojelukäytön välitase? Eikö niiden pitäisi olla siellä? Miksi siellä eivät ole valtion retkeilyalueet, eivätkö ne juuri ole tämäntyyppisiä alueita?

Toinen asia, mikä on paljon herättänyt huolta, on se, miten saamelaisten asemat ja oikeudet turvataan. Täällä on sanottu, että saamelaisten asema ei muutu, että se jopa voisi vähän parantuakin neuvottelukuntien luomisen myötä, mutta sitten samanaikaisesti kuitenkin valtava määrä Ylä-Lapin luontaistalousalueista elikkä porolaitumista siirretään Luontopalveluiden hallinnasta liiketalouspuolelle. Ilman muuta se aiheuttaa saamelaisissa huolta, ja juuri tämän takia lakiin olisi pitänyt saada saamelaisten oikeuksien heikentämiskiel-

topykälä, jolla olisi varmistettu se, että tämä huoli on aiheeton. Hallituspuolueet ovat perustelleet sillä sitä, että saamelaisten oikeuksien heikentämiskielto puuttuu tästä lakiesityksestä, että sitä ei pidä nyt tehdä, koska ILO-sopimusta ei ole ratifioitu. Mutta kuitenkin meillä on nämä vastaavat kiellot nyt kirjattu niin metsälakiin, kaivoslakiin kuin vesilakiin, ja kyllä niiden tässäkin laissa olisi pitänyt olla.

Arvoisa puhemies! Jos tällä lailla nyt ainoastaan perustettaisiin tämä yhtiö, niin en itse kantaisi tästä niin suurta huolta. Mutta ongelmana on, että tämän yhtiöittämisen mukana on ujutettu niin paljon sellaisia kohtia, jotka heikentävät Luontopalveluiden asemaa sekä ympäristöministeriön valtaa ja luovat uhkakuvan siitä, miten meidän tulevaisuudessa valtion omistamia metsiä ja maita hallitaan, miten suuressa roolissa ovat talousintressit ja minkälainen painoarvo annetaan muulle metsien hyöty- ja virkistyskäytölle. Tämän takia lakiesitystä on tällaisenaan vaikea kannattaa, ja kannatan edustaja Halmeenpään tekemiä pykälälakimuutoksia. Jos ne saadaan tähän lakiin, niin silloin tämä on hyväksyttävissä.

18.15 **Sirkka-Liisa Anttila kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Metsähallitus-lain valmistelua on todella tehty pitkään. Omana ministeriaikanani muistaakseni vuonna 2009 tämä valmistelu käynnistyi siitä yksinkertaisesta syystä, että oltiin hyväksymässä lakiesitys, joka kumosi liikelaitoslain vuoden 2010 alusta. Se on se tausta, minkä takia tämä lainvalmistelu aikanaan käynnistyi.

Tämän Metsähallitus-lain ympärillä käyty keskustelu on ollut osittain yliampuvaa. Ihmisiä on peloteltu aivan turhaan. Omaan sähköpostiinikin on tullut viestiä, missä ihmiset kyselevät, voinko minä enää käydä ja liikkua esimerkiksi tietyn kansallispuiston alueella, esimerkiksi Lammilla. Olen kysyjälle vastannut, että aivan samalla tavalla, mitään muutoksia siihen ei ole tulossa. Tätä taustaa vasten olenkin todella surullinen siitä, että eräät luontojärjestöt yhdessä vihreiden kanssa ovat tämän pelottelukampanjan takana. (Teuvo Hakkarainen: Juuri näin!) Omia poliittisia päämääriä on syytä ja hyvä edistää, mutta silloin pitää pysyttäytyä faktoissa. Se olisi se hyvä vaatimus, koska muuten meillä on liian paljon erilaisia totuuksia ilmassa eikä kukaan tiedä, mikä on oikea totuus.

Miksi laki nyt sitten tosiaan piti tehdä? Kysymys on siitä, että Metsähallitusta koskeva puitelaki eli vanha liikelaitoslaki kumottiin vuonna 2010, sen vuoden alusta, ja kuluvan vuosikymmenen Metsähallitus on siis elänyt sellaisella lainsäädäntöpohjalla, joka on perustunut kumottuun lainsäädäntöön. Tällainen tilannehan ei voi kohtuuttoman pitkään jatkua. Lakiuudistuksen tarkoituksena on saada voimaan ajantasaistettu ja kilpailuneutraali Metsähallitus-laki, ja sitä nyt täällä olemme käsittelemässä, mikä on erittäin hieno asia.

Euroopan unionin hankintadirektiivi tulee voimaan huhtikuussa. Sen jälkeen valtio ei voi enää myöntää yksinoikeutta metsätalouden harjoittamiseen omalle yhtiölle. Tämä on se todellinen syy, miksi tällä lakiesityksellä on nyt tällä hetkellä kiire. Sen jälkeen ei tätä oikeutta ja mahdollisuutta enää ole.

Metsähallitus on joka vuosi tinkinyt omasta tuloksestaan luonnonsuojelun, luonnon monimuotoisuuden, luonnonsuojelun ekologisuuden ja luontopalvelujen ynnä muiden turvaamiseksi. Täällä ministeri Tiilikainen erinomaisella tavalla kuvasi sitä, miten tärkeää on, että tässä uudistuksessa säilytetään Metsähallitus kokonaisuutena. Omana ministeriaikanani selvitimme sen arvon, mikä näkyy Metsähallituksen tuoton alentumisena näiden edellä mainittujen tehtävien hoitamiseksi. Se on iso raha. Se on 54 miljoonaa euroa, siitä on olemassa selvitys 2010-luvun alusta. Tämä tarkoittaa sitä, että jos ympäristöhallinto erottaisi Metsähallituksesta nämä luonnon monimuotoisuuden, luonnonsuojelun ynnä muut tehtä-

vät, niin sitten pitäisi valtion budjettiin löytää se 54 miljoonaa euroa jostain rahaa, jos sitä ei voida hoitaa niin kuin sitä tällä hetkellä hoidetaan sieltä Metsähallituksen sisältä, kun tämä on hyvin yhteen integroitunut. Eli tämä Metsähallituksen kokonaisuuden, sen yhtenäisyyden säilyttäminen on erittäin arvokas asia myöskin taloudellisesti, kuten juuri kerroin.

Metsähallitus toimii aivan erinomaisesti omien sidosryhmiensä suuntaan. Sidosryhmille järjestetään osallistamistilaisuuksia, joissa jokainen todella voi vaikuttaa ja kertoa mielipiteensä. Tämä on minusta sellaista esimerkillistä toimintaa, mitä pitäisi olla muuallakin silloin, kun puhutaan luonnonsuojelusta, luontoarvoista ja muista. Yhteistyö on se, jolla näitä asioita parhaiten ratkaistaan, niin eri sidosryhmien kuin muidenkin eri tahojen kanssa.

Eli kaiken kaikkiaan nyt ollaan saamassa Metsähallitus-laki, jonka kanssa voidaan aivan erinomaisesti elää, (Puhemies koputtaa) ja mikä tärkeintä, vielä kerran muistutan siitä: nyt säilyy kokonaisuutena se koko Metsähallitus, eikä se hajoa useampaan osaan, jolloin tarvittaisiin sinne budjettiinkin se 54 miljoonan arvoinen raha, joka nyt syntyy sieltä Metsähallituksen sisältä. Tätä vain ei aina huomata. Tämä on erittäin merkittävä kysymys myös luonnonsuojelulle, luontoarvojen säilymiselle, ekologisuudelle. Pidetään tämä yhdessä mielessä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan pari vastauspuheenvuoroa, tai ainakin yksi.

18.20 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Anttila moitti väärien tietojen levittäjiä. Nyt kysyisin: milloin edustaja Anttila on huomannut vihreiden levittävän tästä yhtiöittämisestä niitä tietoja, jotka ovat perusteettomia? Nimenomaan tämän lain eduskuntakäsittelyssä vihreät ovat todenneet, että tämä yhtiöittäminen ei ole se suurin huoli vaan kaikki se muu, ympäristöministeriön aseman ja Metsähallituksen luontopalvelujen aseman heikentäminen, mitä tämän lain yhteydessä tapahtuu. Edustaja Anttila, joka sinänsä oikeutetusti kritisoitte väärien tietojen levittämistä: voisitteko nyt kertoa, missä olette huomannut vihreiden levittävän tätä väärää väitettä yhtiöittämisestä?

18.21 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta nyt on profiloitunut tässä puolueena, joka sanoo, että ei ole merkittäviä muutoksia, ja samaan aikaan se on itse ajanut selkeitä heikennyksiä luonnonsuojelun asemaan, Luontopalvelujen asemaan, ympäristöministeriön asemaan, joista osa kyllä on torpattu, ja perustaa muiden hallituspuolueiden tuella kolmannen taseen, jolle ei ole mitään käyttötarkoitusta kerrottu, muuta kuin että liiketalousjohto käyttää niitä maita haluamallaan tavalla, ja valtioneuvosto jatkossa voi siirtää tosiasiassa mitä tahansa maita, metsiä ja vesiä luontotaseesta eduskunnan siihen puuttumatta tähän kolmanteen taseeseen — ja te ette ole kertoneet, miksi näin tehdään. Se on aika heikkoa valmistelua, että tällainen loppumetreillä on tuotu tähän esille. Tähän toivoisin vastauksia, eikä ministeri Tiilikaisella ole tähän mitään muuta vastausta, ehkä sitten keskustan kenttä haluaa heikentää luonnonsuojelua.

18.22 **Sirkka-Liisa Anttila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hassille ihan lyhyesti, että minun sähköpostistani löytyy monta sellaista virheellistä viestiä, joiden takana on varmasti henkilöitä, jotka ovat vihreän puolueen jäseniä. En lähde

erikseen ketään syyttämään, mutta aikamoinen kampanja on saatu aikaiseksi, ja siellä on merkittävä osa väärää tietoa. On hyvä, että tehdään erilaisia kampanjoita, mutta faktaa saisi olla vähän enemmän. (Satu Hassi: Kampanja on, mutta onko se vihreiden kampanja?)

18.23 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos kansalaiskeskustelussa on mielipiteitä, mitkä eivät miellytä keskustan kansanedustajia, niin ei siitä tarvitse närkästyä ja sanoa, että tämän täytyy olla vihreiden ja vihreän puolueen vika. Meidän sivuiltamme voi käydä katsomassa kaikki kannanotot, jotka minä puolueen puheenjohtajana tai puolue muuten on tehnyt. Niissä ei ole asiavirheitä. Sille, että kansalaiskeskustelussa ihmisillä voi olla myös muita näkemyksiä, joita me emme ohjaa, me emme voi mitään.

Tämä yhtiöittämiseen liittyvä keskustelu: Minä myönnän sen, että siinä on ollut kyllä ylilyöntejä mukana. Mutta ennen kaikkea olennainen kysymys siinäkin on se, että kansallisomaisuus, se, mitä valtion metsille ja vesille tehdään, että se säilyy eduskunnan käsissä, on meidän mielestämme ensiarvoisen tärkeätä, ja te ette voi väittää, etteikö tämä tässä heikkenisi, koska kolmannen taseen ja luontotaseen väliset tasesiirrot jatkossa ovat ainoastaan hallituksen selän ja päätöksen takana, eivät eduskunnan. (Puhemies koputtaa) Silloin liiketalousjohto voi ryhtyä tekemään näillä mailla asioita, toki muun lainsäädännön sitä rajoittaessa, mutta vastuu siirtyy luontoviranomaisilta liiketalousjohdolle. Lapin metsärauhakin voi olla siinä vaarassa, jos saamelaiset kokevat, että heidän elinkeinojensa harjoittaminen (Puhemies koputtaa) vaikeutuu, kun neuvottelukumppani muuttuu.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja edustaja Hassilla oli lyhyt.

18.24 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät eivät lähettele edustaja Anttilan sähköpostiin viestejä. Haluaisin huomauttaa tästä yhtiöittämisestä, josta on ollut tämä suurin älämölö ja eniten vääriä tietoja, että vihreitten vastalauseessa ei kyseenalaisteta sitä vaan ne yhtiöittämisen siivellä tehtävät asiat.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Anttila haluaa vielä vastata.

18.24 **Sirkka-Liisa Anttila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vain. Ministeri Tiilikainen täällä erinomaisella tavalla vakuutti omassa puheenvuorossaan, että tällä ratkaisulla ei siirry aariakaan valtion omistamaa omaisuutta, josta tässä on puhe, mihinkään muualle. Sitten kun sitä myydään, se tulee eduskunnan päätettäväksi. Kannattaisi miettiä, ettei aina loisi jokaisesta asiasta uhkakuvaa oletusten varassa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan, edustaja Meri.

18.25 **Leena Meri ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tästä oli ihan kiinnostava keskustella, ja olisin toki voinut odottaa vielä puheenvuoroani.

Olen itse sitä mieltä, että täällä on hyvin paljon tuotu esille sitä, kuinka metsä on tärkeä sielunhoitaja ja luonto on erittäin tärkeä arvo, ja minä henkilökohtaisesti pidän meidän metsiämme ja luontoamme erittäin rakkaina ja ulkoilen todella, todella paljon. Silloin kun tämä Metsähallitus-laki tuli keskusteluun ja eduskuntaan, niin itsekin huolestuin, kun tuli ilmoille tällaisia, että myydäänkö pohjavetemme ja myydäänkö metsämme. Itse asiassa juuri äsken sain eräältä tuttavaltani viestin, että onko todella nyt näin, että pohjavedet ovat

pian myynnissä, ja jouduin taas äsken tuossa vastaamaan, että ei näin ole. Tästä syystä itsekin lähdin kuuntelemaan tätä asiaa erittäin herkällä korvalla, ja perustuslakivaliokunnassa myös perustuslain kannalta tätä asiaa tarkasteltiin — olen siellä jäsenenä — ja siellä oli sitten EU-kilpailuoikeuden asiantuntija, ja minä tulin vakuuttuneeksi, että tämä hankintadirektiivi edellyttää meiltä toimenpiteitä. Itsekin olen sitä mieltä, että asiat pitää hyvin tutkia ja puntaroida ja selvittää, ja minä olen henkilökohtaisesti tullut nyt vakuuttuneeksi siitä, että tämä järjestely on tehty niin, että meidän pohjavetemme ja maaomaisuutemme eivät ole myynnissä, ja minä en ainakaan tämän kilpailuoikeuden asiantuntijankaan käsitysten perusteella uskaltaisi riskeerata sitä, että jos me emme nyt toteuttaisi tätä, niin meille voisi todella oikeasti käydä näin. Itse pidän tärkeänä sitä, että kun kansalaiset, saamelaiset ovat tuoneet tätä huolta esille, että siitä asiasta täytyy voida keskustella, se on erittäin hyvä. Hyvä, että kansalaiset ovat tuoneet tämän huolenaiheen.

Mutta tämän päivän keskusteluissa — niin kuin siinä ensimmäisessä lähetekeskustelussa silloin, kun ministeri Tiilikainen oli täällä paikalla — jotenkin tuntui, että vaikka kuinka kerrottaisiin ja sitä asiaa tuotaisiin esille, niin ei haluta ehkä täällä eduskunnassa uskoa. Olettaisin, että kansalaiset varmaan pikkuhiljaa alkavatkin uskoa, mutta se on myös meistä kiinni ja myös oppositiosta kiinni, miten siihen halutaan suhtautua, että annetaanko vahvistavaa vai heikentävää signaalia täältä päin. Täällä muistaakseni keskustan edustaja Kärnä sanoi, että hän ei voisi koskaan olla myymässä Suomen maa- ja vesiomaisuutta, ja minä voin sanoa, että en minäkään. Monesti esimerkiksi Hyvinkään kaupunginvaltuustossa, kun olen jäsenenä, olen huomannut, että minä olen jopa vihreämpi kuin vihreät. Esimerkkinä kertoisin ihan semmoisen, että meillä on luonnonsuojelualue siellä ja vihreät haluavat siellä sitten pitkospuita, että kaikki pääsevät sitten sinne rauhoitettujen eläinten luokse katsomaan, kun linnut pesivät, ja minä vastustin sitä pitkospuuasiaa sen takia, kun minä olin sitä mieltä, että antaa niitten lintujen rauhassa pesiä, että ei ihmisten tarvitse joka paikkaan päästä mekkaloimaan. Tämä nyt vain esimerkkinä siitä, että minä henkilökohtaisesti ihan aidosti olen katsonut, että tämä asia ei mene niin kuin julkisuudessa on nyt näitä esitetty. Minä en tiedä, kuka niitä levittelee tai on levittelemättä, minä en nyt sitä lähde pohtimaan. Minusta on kaikista tärkeintä se, että meillä omistus säilyy valtiolla ja meidän omaisuuttamme ei voi myydä minnekään kolmansille osapuolille.

Sitten minun täytyy vielä sen verran sanoa — tuossa debattipuheenvuorossa en saanut puheenvuoroa enää sitten, kun en heti onnistunut taas pyytämään — kun SDP ja vasemmisto erityisesti syyttivät meitä siitä, että perussuomalaiset vain istuvat täällä hiljaa, että ne ovat varmaan kääntäneet takkinsakin. No, en minä tiedä, ainakin minä henkilökohtaisesti jotenkin koen, että minä en jaksa siihen minuutin juupas—eipäs-leikkiin lähteä, että siinä joku sanoi, että joku myydään ja tase on siellä ja tase on täällä, ja toinen sanoi, että ei ole. En minä ainakaan kokenut tarpeelliseksi lähteä sitä väittelyä siinä sen enemmälti kommentoimaan ja samoja hokemaan kuin kaikki muutkin. Ei se tarkoita sitä, että on takki kääntynyt, jos ei viitsi osallistua semmoiseen vähän — no, jätänpä sanomatta, minkä tyyppiseen keskusteluun, mutta jokainen voi nyt sitten mielessään lisätä sen sanan siihen.

Sitten vielä, vasemmiston Mustajärvi oli jotenkin niin mainio, kun hän perussuomalaisia koko ajan kauheasti moitti ja että kun on viime kaudella tehty sitä ja tätä, ja tätä lakia on yhdeksän vuotta valmisteltu, niin onkos se jotenkin ihan kauheata, että tämä laki saadaan vihdoinkin päätökseen, ja varsinkin nyt, kun se hankintadirektiivi painaa päälle, että nytkö se pitäisi taas palauttaa yhdeksäksi vuodeksi valmisteluun? Okei, ymmärrän, että edellisellä vaalikaudella hallituksella oli vähän semmoinen tyyli, ettei niitä asioita oikein saatu

eteenpäin, mutta meillä on nytten minusta toimiva hallitusyhteistyö. Toki me olemme asioista eri mieltä ja varmasti väännämme omissa ryhmissämme asioista ja yritämme saada ne asiat mallilleen, mutta kyllä tässä Suomen etu ratkaisee, ja voitte olla aivan vakuuttuneita siitä, että joka ikinen meistä on kiinnostunut Suomen luonnosta, ja siitä, että me omistamme maamme ja vetemme. Se on aivan varma asia.

18.30 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa on nostettu esiin erilaisia uhkia ja pelkoja, jotka liittyvät tähän Metsähallitus-lakiesitykseen ja esimerkiksi siihen kolmanteen taseeseen ja niin edelleen. Uskon, ja varmasti on niin, että nämä pelot ovat ihan aitoja tunteita, mutta toinen asia on sitten, perustuvatko ne tähän hallituksen esitykseen tai onko tapahtumassa jotain konkreettista muutosta tämän jälkeen, mikä todellisuudessa aiheuttaisi sen, että nämä pelot realisoituisivat. Minun vahva käsitykseni on kyllä se, että tässä se perusajatus on ollut koko hallituksen esityksen antamisen yhteydessä ja sen jälkeenkin, että vaikka Metsätalous Oy perustetaan eli se puumyyntiliiketoiminta yhtiöitetään, niin tosiasiassa halutaan, että kutakuinkin nykyisen kaltainen toiminta Metsähallituksessa jatkuu ja ei tapahdu käytännössä mitään isompaa muutosta. Uskon, että tämä on varmasti kaikkien tahtotila tämän osalta.

Mutta yksi, mikä varmasti pitää varmistaa jatkossa, kun tarkempia säännöksiä ministeriössä laaditaan, on se, että Pohjois-Suomen kunnille, joille tämä on erittäin merkittävää verotulojen näkökulmasta, turvataan heidän verotulonsa myös jatkossa. Tähän on saatu lupauksia, että näin tulee myös käymään jatkossa, ja näin pitääkin käydä.

Haluan myös korostaa tässä vielä sitä, että Lapissa kaikki haluavat säilyttää metsärauhan. Ja mehän uskomme siihen, että me pystymme kestävällä tavalla yhteensovittamaan maankäytön eri intressit. Sen takia olisin pitänyt parempana, että myös tähän osakeyhtiötä koskevaan lakiin olisi otettu selkeä pykälä, joka olisi valtuuttanut ja velvoittanut osakeyhtiön henkilöstön yhteensovittamaan maankäytön eri muodot siellä käytännön tasolla. On harmi, että sitä ei otettu, tämä pitää nyt hoitaa toisella tavalla, mutta olisi ollut paljon selkeämpi, että — niin kuin talousvaliokunta lausunnossaan toteaakin — tällainen valtuutus olisi otettu itse lakiin.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan vastauspuheenvuoroja sitten myöhemmin, jos tarve vaatii, mutta mennään hetkeksi listaan.

18.32 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki Metsähallituksesta. Metsähallituksen yleistehtävänä olisi edelleen valtion maa- ja vesialueiden haltijana hoitaa, käyttää ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi. Metsähallituksen hallinnassa oleva valtion maa- ja vesiomaisuus pysytettäisiin edelleen valtion suorassa omistuksessa. Tähän mielestäni tärkeimpään seikkaan ei uusi lakiesitys tuo muutoksia, vaikka tätä on monessa puheenvuorossa tänäänkin pelätty. Tätä tietoa ovat muutamat luonnonsuojelujärjestötkin valheellisesti levittäneet, eikä voi olla niin, että valtion rahoittamana levitetään valheellista tietoa. Tämä tulee huomioida näiden järjestöjen ensi vuoden rahoituksessa. Mieluummin tulee laittaa nekin rahat vaikka riistanhoitoyhdistyksien tärkeään työhön.

Metsähallituksen toimintaa koskevat yhteiskunnalliset velvoitteet pysyisivät ennallaan. Yhteiskunnalliset velvoitteet otettaisiin edelleen huomioon Metsähallituksen palvelu- ja muiden toimintatavoitteiden asettamisen yhteydessä. Metsähallituksen olisi lisäksi otetta-

va jatkossakin huomioon luonnon virkistyskäytön sekä työllisyyden edistämisen vaatimukset. Metsähallitus tarjoaa kannattavan liiketoiminnan ja laajenevien yhteiskunnallisten tehtävien puitteissa työmahdollisuuksia erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen sellaisilla alueilla, joilla muuten on vähän työpaikkoja.

Metsähallituksen liiketoiminnan kovimman ytimen muodostaa metsätalous. Metsähallituksen liikevaihdosta puutavaramyynnin osuus on yli 90 prosenttia. Metsähallituksen talous- ja virkistysmetsien puuston arvioitu kokonaismäärä on 300 miljoonaa kuutiometriä ja arvioitu vuotuinen kokonaiskasvu 11,4 miljoonaa kuutiometriä. Vuotuinen poistuma tästä on noin 6 miljoonaa kuutiometriä, joten hyvällä metsänhoidolla metsää riittää kaadettavaksi tulevinakin vuosina.

Metsähallituksen muut liiketoiminnot liittyvät maan ja maa-ainesten hyödyntämiseen sekä virkistyspalveluiden tuottamiseen. Metsähallituksen hallinnassa olevat luonnonsuojelualueet, erityisesti kansallispuistot, ovat tärkeitä kansalaisten virkistykselle ja matkailuelinkeinolle. Kansallispuistot ovat tärkeitä ulkoilualueita myös niille ihmisille, jotka eivät muuten asu Metsähallituksen maiden läheisyydessä. Retkeily, marjastus, sienestys, metsästys ja kalastus ovat kansalaisten yleisimpiä virkistäytymismuotoja. Metsähallitus tarjoaakin alueillaan edellä mainittujen harrastusmahdollisuuksien lisäksi luontopolkuja ja taukopaikkoja sekä luontomatkailuyrityksille toimintamahdollisuuksia.

Maa- ja metsätalousvaliokunnassa korostimme erityisesti sitä, että Metsähallituksen alueella jokamiehenoikeuksiin ei tule puuttua. Myös retkeilyverkoston käytön maksuttomuudesta tulee ehdottomasti huolehtia. Samoin muut virkistys-, kalastus- ja metsästysoikeudet sekä metsästykseen liittyvät toimivat käytännöt tulee säilyttää. Nämä ovat niitä asioita, joita muutkin kuin Metsähallituksen maiden läheisyydessä asuvat arvostavat ja harrastavat. Itsekin käytän säännöllisesti Metsähallituksen palveluita useita kertoja vuodessa.

Yksi tärkeimmistä Metsähallituksen yleisistä yhteiskunnallisista velvoitteista on saamelaisten kulttuurin harjoittamisen edellytysten turvaaminen. Tähän ehdotettavaan lakiin sisältyy kaksi saamelaisten oikeuksiin sisältyvää säännöstä. Saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytykset pysyvät siten tältä osin ennallaan. Pohjois-Suomen väestöllä on lisäksi erityislainsäädäntöön perustuvia oikeuksia käyttää valtion maa- ja vesialueita kalastukseen, metsästykseen ja poronhoitoon. Minusta on tärkeää, että nämä oikeudet säilyvät ennallaan. Tätä samaa oikeutta tulisi laajentaa myös Itä-Suomen alueella oleviin Metsähallituksen maihin ja vesiin.

18.37 **Pirkko Mattila ps:** Arvoisa rouva puhemies! Metsien hoito on ylisukupolvista, mikä on ymmärretty Suomessa historiallisesti jo varhain turvaamaan maan ja kansan hyvinvointia, fyysistä mutta myös virkistyskäyttöä. Olisimmeko täällä Suomen kansa ilman metsiämme? Metsiä on aikoinaan kaskettu nälän torjumiseksi, silloin puuta on kaadettu kotien rakentamiseksi, ja teollisuus on jalostanut puuta vientiin monessa muodossa. Varhainen tärkeä vientituote oli aikanaan terva.

No, kaskeaminen ja tervanpoltto aikanaan saattoivat metsiä huonompaan kuntoon, ja sitä varten perustettiin aikoinaan Metsänhoitolaitos Maamittaushallituksen yhteyteen ja sittemmin Metsähallitus. Säädettiin yleinen metsälaki 1886, ja sen henki pätee nykyaikanakin, eli sanottiin "metsää älköön hävitettäkö". Tällä tämänpäiväisellä esityksellä jatketaan hyvää metsälainsäädäntöämme.

Tämä esitys ei ole myöskään sama kuin viime kaudella, jota laajasti kyllä silloinkin vastustettiin. Lisäksi esitys on muuttunut valiokunnassa parempaan suuntaan. Perustettava tytäryhtiö on valtion sataprosenttisesti omistama, ja peruspääoman muutoksesta päätetään eduskunnassa.

Lisäksi valiokunnan lausumassa esitetään mielestäni viisaasti, että "hallitus ryhtyy tarpeellisiin toimiin perustettavan yhtiön kotipaikan sijoittamiseksi Rovaniemelle". Valtion metsäthän sijaitsevat pohjoisissa maakunnissamme, ja on aivan oikein, että paikallisuus hyödynnetään, myös asiantuntemuksessa, mutta jo olemassa olevaan kokemukseen nojautuen.

Metsähallituksen yhteiskunnalliset velvoitteet säilyvät. Ja minä ainakin haluan uskoa, että kun se on kirjattu lakiin, nimenomaan yhteiskunnalliset velvoitteet ja niiden huomioon ottaminen, niin nämä sanat myös suomalaisen lausumana ja kirjoittamana tarkoittavat sitä. Lisäksi valtio hoitaa yksinoikeudella omia maa- ja vesialueitaan eikä tätä voi luovuttaa kolmannelle osapuolelle.

Kolmas tase puhuttaa, ja puhutaan suuresta muutoksesta. Moni laki tuottaa muutoksia vallitseviin olotiloihin. Mutta esimerkiksi virkistysalueiden siirto ei pura yhtään luonnonsuojelua koskevaa lakia eikä myöskään yhtään esimerkiksi luontodirektiivin nojalla suojeltua aluetta eli Natura 2000 -aluetta. Ja meillähän tätä Naturaa riittää suhteellisesti kaikista eniten Euroopan unionin maista.

Lisäksi meillä ei aikanaan tehty selvitystä lajikohtaisesta suotuisan suojelun tasosta, siis suhteellisuusvertailusta, jolla olisi selvitetty tämän suojelun vaadittava taso maanomistajia kuunnellen. Minun oikeustajuani ainakin loukkaa pakkolunastus suojelutarkoitukseen, jos suhteellisuusvertailu tehtiin puutteellisesti tai ei ollenkaan. Nyt on tilanne se, että meillä on suojeltu luontotyyppejä ja lajeja, joiden suojelun taso on hyvä ilman Natura 2000 -ohjelmaa. Näitten tiukasti suojeltujen metsien määrä vastaa esimerkiksi yli puolta Belgian pinta-alasta, siis enemmän kuin missään muussa EU-maassa. Myös valtion metsiä on suojeltu koko maassa. Nämä metsät on rajattu talouskäytön ulkopuolelle — siis luonnonpuistot, kansallispuistot, suojeluohjelmiin kuuluvat alueet. Euroopan unionin komissio on hyväksynyt Suomen Natura 2000 -ohjelman, joten suojelumme on EU-kriteereillä mitaten myöskin kunnossa.

Mutta mielestäni metsää pitää kuitenkin voida käyttää. Se on meidän luontainen aurinkopaneelimme. Ja vanhat metsät ymmärtääkseni ovat hiilivarasto, eivät hiilinielu, ja metsä lahotessaan tuottaa hiilidioksidia ilmaan.

Mutta kaiken kaikkiaan metsätalous on siis muuntunut moneksi. Metsä on löydetty monella tavalla uudelleen. Myös monimuotoinen käyttö on kehittynyt hyvään suuntaan.

Tämä laki, hyvät kollegat, ei todellakaan poista jokamiehenoikeuksia. Virkistyskäyttöä ei olla rajoittamassa. Ja vastikään perustettiin myös uusi kansallispuisto, Hossa, joka sitten siirtyy aikanaan sinne asianmukaiseen taseeseen.

Metsähallitus on todellakin käynyt kiistoja saamelaisalueilla hakkuista. Siinä mielessä tätä ja tämän lain säätämistä ei kyllä pidä syyttää kiistoista vaan täytyy jatkaa työtä yhteistyössä saamelaiskäräjien kanssa. Kiistalla on aina kaksi osapuolta. Ja saamelaisista puheen ollen, minäkin haluan, että alkuperäiskansan työtä, koteja, kieltä vaalitaan ja saamelaiskansan tulevaisuus turvataan. Ja olen kiitollinen siitä, että on olemassa erityislainsäädäntöä sitä varten. Ja myöskin, saamelaiset on huomioitu useassa erityislaissa, totta kai myös perustuslaissa.

18.43 **Ville Niinistö vihr:** Arvoisa puhemies! Jatkan siitä, mitkä tässä sitten ovat riskeinä tosiasiallisesti sen osalta, kun tulee tämä kolmas tase sinne Metsähallituksen emokonsernin alaisuuteen, ja mitä se voi käytännössä tarkoittaa. Kun tässä on puhuttu siitä, että tasesiirrot luontopääomasta talouspääomaan, liiketalouskäyttöön menevät eduskunnan kautta, niin sehän koskee tässä vain sinne suoraan tuottotavoitteen alle siirrettävää maaomaisuutta, mutta ne maat ja vedet, jotka jatkossa tämän lain jälkeen olisivat siellä muun pääoman puolella, olisi mahdollista hallituksen päätöksellä siirtää tämän kolmannen taseen ja luontotaseen välillä eestaas periaatteessa lainsäädännön mitenkään sitä rajoittamatta. Teoriassa on siis mahdollista, että jos hallitus niin haluaa — ja valiokunnan puheenjohtaja voi korjata, jos olen väärässä — niin vaikka kansallispuistotkin voidaan siirtää periaatteessa sinne kolmanteen taseeseen, jos näin halutaan. Se ei olisi vain järkevää, mutta siis lakihan sitä ei rajoita, mitä osia luontotaseesta siirretään kolmanteen taseeseen.

Eli nyt ensi vaiheessa sinne siirretään 2,5 miljoonaa hehtaaria yleisvesiä ja sitten pohjoisen Lapin metsiä. Todennäköinen riski on se, että myös muita luontotaseessa olevia luonnoltaan arvokkaita metsiä, jotka eivät ole virallisia luonnonsuojelualueita — niitä on siellä luontotaseessa edelleen tämänkin jälkeen jäljellä — saatetaan siirtää myöhemmin myös tänne kolmanteen taseeseen. Tässä syntyy tämmöinen täysin epämääräinen, epäselvä kenttä, jossa hallituksen omilla päätöksillä voidaan ottaa alueita erilaiseen taloudelliseen käyttöön kuin mikä luontotaseessa, luonnonsuojeluviranomaisen vaalimana on normaali käytäntö.

Eli nykytilanne muuttuu merkittävästi. Tämä on merkittävä muutos siihen, miten meidän maita ja vesiä koskevaa päätöksentekoa johdetaan. Se, että keskusta perustelee tätä, että tällainen tase tulee, sillä, että oikeastaan mikään ei muutu, niin miksi te sitten perustatte sellaisen, kun ei sille ole mitään järkevää perustetta saatu irti? Todennäköinen ajatus on se, että jotkut tätä kolmatta tasetta ajaneista henkilöistä ajattelevat, että Luontopalvelut on näille maille huono hallitsija ja että halutaan liiketalousperiaatteella sellainen hallitsija emokonsernista, joka voi sitten puuhailla niillä jotain muuta kuin Luontopalvelut tekee. Ja silloin nämä maat siirtyvät siitä, että ne olisivat ensisijaisesti retkeilyalueita, virkistysalueita, luonnonsuojelualueita, eräalueita, sellaiseen hämärään alueeseen, jossa todennäköisesti on riski, että siellä suunnitellaan Metsähallituksen konsernin oman yrityksen eli Laatumaan kautta matkailutoimintaa.

Se ei ole kauhean avointa. Kokoomuslaisena kansanedustajana olisin huolissani siitä, että kun Luontopalvelut tekee hyvää yhteistyötä yksityisten yritysten kanssa ja yrittäjien kanssa matkailussa, niin kuinka läpinäkyvää on se, että Metsähallituksen emokonserni yhtäkkiä saa haltuunsa maita ja rupeaa Laatumaan kautta tekemään siellä bisnestä veronmaksajien rahoilla. Laatumaa, kannattaa muistaa, on eräänlainen kaatoluokkayritys, jonka haltuun päätyi niitä matkailukohteita ja soranotto- ja muita maankäyttökohteita, joita ei saatu aikaisemmin myytyä, kun myytiin aiempien hallituksien päätöksillä yksityisille yrityksille vastaavia kaupallisia toimintoja, jotka eivät valtion omistuksella olleet kannattaneet. Siis kaatoluokkayritys, ja nyt on riski se, että emokonserni haluaa sillä alkaa puuhailla jotain matkailubisnestä veronmaksajien rahoilla todennäköisesti tappiolla sen sijaan, että Luontopalvelut hallitsisi näitä maita jatkossakin ja tekisi niissä hyvää yhteistyötä yrittäjien kanssa.

No, ensi vaiheessahan tänne siirretään nyt 360 000 hehtaaria Lapissa olevia metsiä. Ne ovat arvokkaita vanhoja metsiä, jotka on siirretty syrjään, ei virallisina luonnonsuojelualueina, mutta alueina, jotka ovat saamelaiselinkeinolle tärkeitä. Siellä on myös mukana

metsädialogissa ja metsärauhassa sovittuja maita, jotka on siirretty luontotaseeseen sen takia, että saamelaisten, luonnonsuojelijoiden, metsäteollisuuden ja muitten intressien välille saatiin silloin vajaa kymmenen vuotta sitten aikaan Lapissa metsärauha.

Minä olen itse puhunut metsäteollisuuden edustajien kanssa. He eivät ymmärrä, mistä tässä puuhastelussa on kysymys, miksi pitää luoda kolmas tase, miksi metsärauhan maita pitäisi siirtää tällaiseen uuteen luokkaan, jossa niitä saatetaan hyödyntää jollain tavoin. Riski on se, että vaikka ne eivät ole tuottotavoitteen alla, niin emokonserni voi aloittaa siellä ehkä enemmän hakkuita, koska he eivät ole ensisijaisesti luontoa vaaliva toimija. He voivat miettiä siellä myös muuta, kaivostoiminnan edistämistä, soranoton edistämistä, matkailun edistämistä, mitä tahansa metsässä voi tehdä tämmöisen perinteisen raaka-ainetalouden näkökulmasta, koska tämä on se osaaminen, jota Metsähallituksen emokonsernilla valitettavasti hyvin suppeasti tänä päivänä on. Jos halutaan laajempaa virkistyskäyttö-, retkeilyosaamista, se osaaminen on Luontopalveluilla, joka näitä alueita tällä hetkellä hallinnoi. Eli silloin kysymys on siitä, että keskustan johdolla on haluttu siirtää maita yleisestä retkeily-, virkistys- ja luonnonsuojelukäytöstä, matkailuyrittäjien kanssa tehtävästä yhteistyöstä epämääräiseen taseeseen, jossa niillä puuhastellaan jotain, mutta kukaan ei sano avoimesti, mitä.

Minä uskon, että edustaja Leppä ymmärtää, että minä olen aidosti hämmentynyt siitä, mitä tämä tarkoittaa. Kukaan ei ole pystynyt selittämään minulle, mikä tämän syy on, muuta kuin se, että jostain syystä ei haluta, että Luontopalvelut vaalii alueita, jotka eivät ole virallisia luonnonsuojelualueita. Mutta kun Luontopalvelut on tehokas organisaatio tässä luontomatkailun edistämisessä, laajemmin retkeilyssä, he tuntevat tämän metsien monipuolisen arvon näissä muissa käyttömuodoissa kuin raaka-ainetalouden kannalta, niin eikö silloin aluetaloudellekin olisi järkevää, että se viranomainen ja toimija, joka tuntee nämä eri käyttötarkoitukset, jotka niissä ovat ensisijaisia, on se, joka niistä vastaa? Minä en ole saanut yhtään järkevää vastausta siihen, mihin kolmatta tasetta tarvitaan.

Valtion yleisvesien osalta myös käyttöpaineet niihin lisääntyvät, ja minä varoittaisin voimakkaasti, että Metsähallituksen emokonsernin kautta ruvettaisiin tekemään laajamittaista kaupallista toimintaa, koska se ei ollut aikaisemmin kovin kannattavaa. Villi Pohjola ei ollut kannattava operaatio. Metsätaloushakkuut ovat kannattavaa toimintaa, se on metsätalouden ydinbisnes. (Jari Leppä: Juuri näin!) Emokonsernin tehtävä on vaalia Metsähallituksen koko konsernin tiettyä yleistason strategiaa ja sitten ennen kaikkea talousmetsäkäytössä olevia metsiä. Sitten Luontopalvelut vastaa näistä ensisijaisesti talouskäytön ulkopuolelle varatuista metsistä. Minä olen aidosti sitä mieltä, että tämä fiksu ajattelutapa hämmentyy tässä kolmannessa taseessa, kun meille tulee tämmöinen puuhamaa, josta me emme tiedä, mitä sille tapahtuu, ja se kuulostaa siltä, että siellä tehdään asioita luonnonsuojelun kustannuksella, saamelaisten kustannuksella, poronhoidon kustannuksella. Ja silloin on vaarana se, että Lapin metsärauha voi tästä kärsiä.

Jos minä olisin kansanedustaja Lapista, niin minä en haluaisi, että ihmiset tulevat antamaan tämän jälkeen palautetta siitä, että he pelkäävät, mitä heidän arvokkaille metsilleen käy siellä, jos hakkuut lisääntyvät näillä alueilla tai muut käyttömuotopaineet lisääntyvät. Nämä ovat ihmisille arvokkaita alueita. Sitten, jos puhutaan saamelaiselinkeinosta, jos he kokevat, että heidän asemansa heikkenee ja heidän... Siis kaikki saamelaiset, joiden kanssa minä olen keskustellut, sanovat, että Luontopalveluiden kanssa yhteistyö toimii parhaiten. Se toimii välillä hyvin myös emokonsernin kanssa, mutta ei ollenkaan niin kitkattomasti, siellä on ollut enemmän riitaa. Miksi siirtää hallintavastuu monien saamelaisten kannalta

tärkeiden maiden osalta emokonsernille, jonka kanssa saamelaisilla on helpommin kitkaa, jonka kanssa he eivät koe, että he saavat omat elinkeinonsa ja toimintansa sovittua luontevasti, sovitettua luonnonsuojelun ja muut kaupalliset käyttötarkoitukset, esimerkiksi poronhoidon, yhteen? Tässä on paljon kysymysmerkkejä, ja minä pelkään aidosti — toivon, että kaikki kansanedustajat, myös hallituspuolueiden edustajat miettivät, että metsärauhan vaarantaminen ei voi olla kenenkään etu. (Jari Leppä: Ei tietenkään!)

Vihreät on tehnyt tähän lakiesitykseen muutosehdotuksia. Me edellytämme, että ne hyväksytään. Jos niitä ei hyväksytä, me emme voi olla tämän lakiesityksen takana, koska me näemme, että eduskunnan valta kansallisomaisuuden hallinnassa tässä heikkenee ja tulee tämmöinen hämärä tila meidän maiden ja vesien käytölle, mikä ei ole suomalaisten yleisten etujen mukaista. Mutta vaikka olisitte kanssani eri mieltä, niin toivon, että kuuntelette näitä huolia ja mietitte sydämessänne, mitä niille pitäisi tehdä, että teillä on niihin joku vastaus.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan pari vastauspuheenvuoroa.

18.52 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Niinistö tuossa totesi, että jos olisi lappilainen kansanedustaja, niin ei haluaisi, että lappilaiset väestöt tulisivat kertomaan, äänestäjät, että heitä pelottaa tämä ja tämä. Ja siksi toivoisinkin, että täällä ei tavallaan aiheutettaisi tämmöistä pelkoa semmoisella puheenvuorolla, että nyt tulee tapahtumaan jotakin, että Metsähallitus, emoliikelaitos, lähtisi näillä kolmannen taseen mailla esimerkiksi harjoittamaan jotain matkailuliiketoimintaa. Siksi haluaisinkin kysyä edustaja Niinistöltä: Onko tässä hallituksen esityksessä jossakin perusteluissa tai pykälässä joku semmoinen viite, joka viittaa epäsuorasti tai suorasti siihen, että Metsähallitus tulisi, emokonserni tai joku muu osa Metsähallituksesta, käynnistämään näillä mailla omaa liiketoimintaa, vaikkapa matkailubisnestä, johon äsken viittasitte? Vai oliko tuo vain sellaista puhetta, joka ei perustu tähän hallituksen esitykseen? Nimittäin olen täysin samaa mieltä siitä, että metsärauha on järkevä säilyttää. Mutta luotan kyllä yhtä lailla kuin Luontopalveluidenkin toimintaan koko emokonsernin henkilöstön toimintaan. He osaavat katsoa kyllä kokonaisuutta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kulmuni, ja sen jälkeen vastaus vielä edustaja Niinistöltä.

18.53 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää kyllä vihreitä siitä, että kritiikki on nyt siirtynyt tästä itse yhtiöittämisestä sitten dialogiin tästä taseesta, mikä on toki uusi asia ja mistä onkin syytä keskustelua käydä.

Mutta aivan kuten entinen ympäristöministeri hyvin tietää ja kuten aikaisemmissa puheenvuoroissa toittekin esille, niin kyllähän on myös paljon muuta lainsäädäntöä, joka sitten koskettaa näitä alueita: poronhoitolaki, luonnonsuojelulaki, Natura-laki, laki kansallispuistoista. Ei niitä voida siirtää valtioneuvoston päätöksellä yhtään mihinkään ilman että se sotisi sitten jotain muuta lainsäädäntöä vastaan. Ja Lapissa tietenkin eri elinkeinojen yhteensovittaminen on hirvittävän tärkeää. Metsähallituksella on ollut sellainen sovitteleva rooli siellä, ja toivon kyllä, ettei mikään puolue sitten halua lietsoa myöskään tällaista epävarmuutta joistakin uusista metsäkiistoista.

Ja oletteko pohtineet sitä, että onhan se mahdollista, jos ja kun vihreätkin ovat jälleen joskus hallituksessa, että sieltähän voi sitten valtioneuvoston päätöksellä siirtää kolmannesta taseesta sinne luonnonsuojelutaseeseen alueita ihan vain hallituksen päätöksellä?

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten otetaan kaksi vastauspuheenvuoroa, edustajat Niinistö ja Halmeenpää.

18.54 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tällainen hirvittävä hökötys menee läpi tässä lakiesityksessä, niin me varmasti kyllä hallituksessa sitten siirtäisimme ne maat takaisin sinne, minne ne kuuluvat, eli luontotaseeseen.

Mutta ei tätä kannata tehdä. Tämähän vain sotkee sitä, että eduskunnan pitäisi päättää asioista selkeästi niin, että tiedetään, mikä on jonkin alueen ensisijainen käyttötarkoitus. Ja nyt muodostuu semmoinen kaatoluokka, jonka käyttötarkoituksesta ei tiedetä. Ja voin viitata laajemmin julkisessa keskustelussa olleisiin puheenvuoroihin, että kyllä ne käyttöpaineet ovat kovat. Yleisesti lehtiartikkeleissa tähän asiaan liittyen tunnustetaan, että tässä on erilaisia käyttötarkoituksia, joita tällä kolmannella taseella haetaan, mutta jostain syystä sitä ei sanota avoimesti. Koska eihän sille ole muuten mitään perustetta, miksi sellainen tarvittaisiin.

Ja tosiaan, koska tämä luonnonvarasuunnittelu on ollut pohjoisessa erittäin hyvää ja hedelmällistä, niin minä en lähtisi heikentämään sen toimintaa, (Jari Leppä: Eihän siinä heikennetä!) koska Luontopalvelut on ollut siinä aivan avaintoimija, myös ennen kaikkea siinä dialogissa saamelaisten ja metsäteollisuuden ja hakkuidenkin välissä. Se, että Metsähallituksen sisällä on vahva Luontopalvelut, lieventää myös huolia niihin hakkuisiin liittyen, ja se, että osa maista on heidän omistuksessaan, jopa maita, joissa vähän hakataankin, (Puhemies koputtaa) on Luontopalveluiden alla, se lisää turvallisuudentunnetta siitä tilanteesta, että ei hakata liikaa.

18.55 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos tämä uusi, esitetty kolmas tase olisikin sen logiikan mukainen, mitä sen perustamisen perusteluksi on esitetty, niin eihän sitä tarvitsisi edes vastustaa. (Jari Leppä: No mikä muu se on?) Mutta kun se perustelu ontuu. Sinne kolmanteen taseeseen ei olekaan haluttu sisällyttää niitä kaikkia maa-alueita, joiden ensisijainen käyttötarkoitus ei ole tuottotavoitteen alainen metsätalous tai muu liiketoiminta, vaan osa tällaisista alueista kuuluu suoraan sinne bisnespuolen taseeseen. Ja edustaja Kulmuni, siellä bisnespuolen taseessa ovat muun muassa nämä valtion retkeilyalueet, joista suurin osa kuuluu kokonaan tai suureksi osaksi Natura 2000 -suojeluohjelmaan. Ne ovat siellä bisnespuolen taseessa. Ei siinäkään mitään logiikkaa ole. Jos tämä kolmas tase olisi looginen ja niiden perustelujen mukainen, mitä hallitusryhmät ovat esittäneet, niin kyllä minä sen sitten voisin hyväksyäkin.

18.57 **Eeva-Maria Maijala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Halmeenpää, tunnetteko te metsälain? Siellä nimittäin on erittäin paljon kohtia, jotka edellyttävät, että metsässä ei kaikkia alueita hakata eikä käsitellä. Metsähallituksen käyttö- ja hoitosuunnitelmia olen lukenut ja tutustunut niihin erittäin paljon. Siellä on monia monituisia kohtia, joihin ei tulla ikinä kohdentamaan minkäänlaisia hakkuutoimenpiteitä, ja sen takia onkin järkevää se, että meillä on selvästi metsätalous, johon kuuluu myöskin tietty määrä semmoisia alueita, mihin ei kohdenneta hakkuita, ja sitten meillä on lakisääteiset

suojelualueet. Ja minä nyt lopetan puheeni tästä kolmannesta taseesta. Olen niin monta kertaa sanonut, että on selkeää, että meillä on sen jälkeen tämä kolmas tase, jossa ovat nämä muut kuin suojelualueet ja muut kuin talousvaatimuksen kokonaisuuteen kuuluvat alueet. Elikkä tällä kolmannella taseella ei ole tuottovaatimusta, ja minun mielestäni tämä on selkeä kokonaisuus.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt on aika monta: siellä on edustaja Lohi ja sitten Halmeenpää ja Niinistö. Sitten taas puhujalistaan.

18.58 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin edustaja Niinistöltä oikeastaan kysyä, kun vastustatte kolmatta tasetta ja olette sitä mieltä, että pitäisi se kolmannen taseen erä siirtää sinne Luontopalveluiden hallittavaksi, ja peruste on se, että te pelkäätte sitä, että siellä jotakin elinkeinotoimintaa harjoitetaan kolmannen taseen erillä: tämä siis tarkoittaa sitä, että te myös vastustatte, että sen kolmannen taseen erillä niillä maa- ja vesialueilla ei saisi harjoittaa mitään elinkeinotoimintaa. Ja juuri tämä on se, minkä takia pidän tätä järkevänä, koska jos me lähtisimme siitä, että ainoastaan tuottotaseessa olevalla maa-alueella, joka on tehokkaan metsätalouden käytössä, saisi harjoittaa elinkeinotoimintaa ja kaikki muu olisi suljettu pois siitä, niin tämä erittäin vakavasti hankaloittaisi muun muassa Lapissa, missä nämä maa-alueet pääosin sijaitsevat, kaiken elinkeinotoiminnan kehittämistä, niin matkailun kuin kaiken muunkin elinkeinotoiminnan kehittämistä. Sen takia minusta on tärkeää, että on tämä kolmas tase, eikä niin, että ne kaikki siirretään, yritetään liu'uttaa pikkuhiljaa sinne suojelun piiriin ja pois kaikesta muusta järkevästä käytöstä.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ensiksi lupasin edustaja Halmeenpäälle, ja sen jälkeen Niinistö.

18.59 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa edustajakollega Maijala, minä tunnen metsälain kyllä oikein hyvin. Se on kuulunut korkeakoulututkintoni perusopintoihin, ja olen sen uuden versionkin opiskellut. Tässä salissa ei kyllä kukaan ole tämän keskustelun aikana esittänyt sellaista, että Metsähallitus siellä liiketoiminta-alueen taseessa olevilla alueilla hakkaisi lainvastaisesti ja metsälain pykälistä välittämättä.

19.00 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi taisi vahingossa paljastaa paljon motiiveistaan ja myös hallituksen motiiveista. Hän sanoi, että luonnonsuojelutaseesta pitää saada järkevään käyttöön maita, ja sitten hän kuvaili sitä, että kun nykytilanne säilytetään, että asiat olisivat luontotaseessa, niin nykytila olisi jotenkin totaalisuojelu. Eihän se niin ole. Luontopalvelut on vain toimija, joka ymmärtää ja arvostaa enemmän näiden maiden retkeilyn, matkailun ja muiden elinkeinojen kautta tulevaa liiketoimintaa ja sovittaa sen yhteen luonnonsuojelun kanssa, kun taas emokonserni on enemmän raaka-ainetalouden näkökulmasta asioita miettivä toimija, joka ei tunne luontomatkailua yhtään.

Minun ajatukseni on koko ajan ollut se, mitä minä saan viestiä Lapin matkailuyrittäjiltä ja retkeilyalalla toimivilta ihmisiltä, että Luontopalvelut on oikea isäntä näiden alueiden kaupallisellekin kehittämiselle, koska he osaavat kehittää sitä suomalaisen luonnon, luon-

tobrändin ja matkailun ehdoilla, ja se tuo paljon enemmän rahaa pohjoiseen kuin se, että tekisitte kaivoksia ja soranottomonttuja joka paikkaan ja pilaisitte pohjoisen luonnon. Että yrittäkää nyt miettiä vähän tarkemmin, mikä on isänmaan etu. Nämä maat ovat arvokkaita meille, ja ne ovat arvokkaita myös matkailutulonlähteinä silloin, kun ne pidetään hyvässä kunnossa.

19.01 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi ei ole kyllä kuunnellut vihreiden puheenvuoroja, kun hän väittää, että vihreiden mielestä ei mitään taloudellista toimintaa saisi harjoittaa niillä Metsähallituksen mailla, jotka nyt ovat Luontopalvelujen alaisuudessa olematta varsinaisia luonnonsuojelualueita. Olisi hyvä kuunnella niitä puheenvuoroja, joita arvostelee. Esimerkiksi minä omassa puheenvuorossani toin esille sen, että näillä alueilla harjoitetaan nyt taloudellista toimintaa eikä se, että niiden isäntä, valtio-omistajan edustaja niillä mailla, on Metsähallituksen luontopalvelut, ole tätä tähänkään mennessä mitenkään estänyt.

19.02 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minun motiivini ovat ne, että Lapissa kaikkia niitä alueita, jotka eivät ole luonnonsuojelualueita, pystytään käyttämään sillä tavalla järkevästi elinkeinotoimintaan niin kuin tänäkin päivänä siellä yhteensovitetaan eri elinkeinotoimintoja, esimerkiksi matkailua, mikä tarkoittaa sitä, että kaikkia alueita ei kannata esimerkiksi hakata, vaikka ne olisivat metsätaloudenkin piirissä. Yhteensovitetaan näitä maankäytön intressejä. Mutta sinne mahtuu kyllä meille Lappiin myös metsätalous. Meille mahtuu kaivannaisteollisuus, kun sitä harjoitetaan kestävästi. Ei joka paikkaan kaivoksia, vaan kestävällä tavalla harjoitetaan yhteensovittaen niitä muitten elinkeinojen kanssa. Sinne mahtuu porotalous, sinne mahtuvat monenlaiset elinkeinot, myös energiahankkeita. Ja sen takia on järkevää, että meillä on tämä kolmas taso, että ne, jotka ovat selkeitä suojelualueita, ovat selvästi siellä Luontopalveluilla.

19.02 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi kyllä tässä tunnustaa, että tässä on ajatus hallituspuolueilla varmaan se, että yritetään vauhdittaa kaikenlaisia kaivoksia ja ehkä energiahankkeita ja muita siellä pohjoisessa. (Välihuutoja keskustan ryhmästä) Minä tiedän, että saamelaisalueilla näitä kaivosetsintöjä on olemassa. Saamelaiset ovat niistä hyvin huolissaan, koska ne ovat asioita, jotka vaarantavat heidän... (Jari Leppä: Missä se lukee siinä mietinnössä?) — Edustaja Lohi äsken sanoi ääneen, että hän haluaa, että tällaisia elinkeinoja voisi siellä edistää paremmin, kun Luontopalvelut on hänen mielestään huono isäntä.

Minä haluan korostaa sitä, että siinä palautteessa, mitä minä saan Lapissa olevilta suomalaisilta ja koko Suomen kansalta, jolle tämä kansallisomaisuus, nämä metsät ja vedet, kuuluu, ne ovat meidän kaikkien suomalaisten omaisuutta ja meidän tehtävämme on vaalia niitä lapsillemme. Että me voimme hyödyntää niitä taloudellisesti niin, ettemme me vaaranna niitä, että ne säilyvät arvokkaina tuleville sukupolville. Ja silloin tällaisten maiden, jotka ovat ensisijaisesti retkeilymaita, luonnoltaan arvokkaita, eivät kuitenkaan viralisia luonnonsuojelualueita, taloudelliseenkin kehittämiseen parempi isäntä on Luontopalvelut, joka vaalii niitä hyvässä kunnossa isältä pojalle, äidiltä tyttärelle — eikä niin, että ruvetaan tekemään pohjoinen monttuja täyteen.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, ja sitten aivan varmasti siirrymme puhujalistaan. (Naurua) Nämä kaksi henkilöä ovat edustaja Lohi ja edustaja Kulmuni. — Olkaa hyvät.

19.04 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tässä edustaja Niinistö kyllä aika paljon liioitteli allekirjoittaneen puheita, että minä kannattaisin, että me joka paikkaan panemme kaivoksia ja sorakuoppia. Nimenomaan korostin sitä, että me uskomme Lapissa — siis siellä me paikalliset ihmiset ja päättäjät — että me pystymme kestävällä tavalla yhteensovittamaan maankäytön eri muodot ja niin, että ei kaivoksia joka paikkaan, mutta sinne mahtuu myös niitä, kun ne luonnon kanssa kestävällä tavalla hoidetaan.

Ja tästä koko Metsähallitus-lain perusideasta, kun lukee sitä — oliko se 2 § vai mikä pykälä, jossa todetaan, että Metsähallituksen tehtävä on kestävällä tavalla hallinnoida valtionmaita ja siihen kestävyyteen perustelujen mukaan kuuluu ekologinen kestävyys, sosiaalinen kestävyys ja taloudellinen kestävyys — minä ymmärrän, että me olemme aika pitkälle samaa mieltä siitä, että kyllä nämä muutkin elinkeinot mahtuvat tänne Lappiin kuin pelkkä luonnonsuojelu ja sitä kautta matkailuintressit, koska matkailukin tarvitsee maita ja sekin tarvitsee kehittämiseen maa-alueita, joita voidaan jalostaa.

Ei tässä ole kysymys siitä, että me haluaisimme pilata meidän kaikista tärkeintä tulevaisuuden valttiamme. Päinvastoin me haluamme vaalia puhdasta luontoa ja meidän ilmaa siellä, koska siihen perustuu meidän matkailumme tämän päivän menestys.

19.05 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nyt ehkä hieman liian mustavalkoinen tämä näkökulma Pohjois-Suomen ja Lapin elinkeinoista, että siellä olisi ainoastaan luonnonsuojelullisia alueita, joilla sitten toimitaan, tai ainoastaan tämmöisiä metsätaloudellisia asioita, joissa toimitaan. Kyllähän siinä välissä on aivan valtava skaala erilaisia elinkeinoja, ja Lapin ihmisten etu on tietenkin se, että meillä on mahdollisimman laaja ja monipuolinen elinkeinorakenne, ja se ei ehkä ole aina tullut edustaja Niinistön puheesta esille, että halutaan kehittää sitä, että Lapissa voi yrittää monenlaisia asioita. Toki kaiken kattava teema on se, että sen täytyy olla kestävää niin metsätaloustoiminnan kuin kaiken muunkin teollisuuden ja matkailun ja virkistyskäytön ja ihan minkä tahansa elinkeinon osalta, ja tämmöinen elinkeinojen vastakkainasettelu on tietenkin hirvittävän harmillista, että se olisi joko—tai, vaan täytyy ottaa huomioon se laaja kirjo, mitä kaikkea siellä on, ja ottaen huomioon sen, että Lapissa on kuitenkin viimeiset vuodet väki vähentynyt, ja kuitenkin kun ajatellaan, miten valtavan tunnettu maakunta se on, miten hienoja mahdollisuuksia meillä on, niin sitä pitäisi edustaja Niinistönkin edesauttaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

19.06 **Teuvo Hakkarainen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Anttila puhui tuossa, ja minä jatkaisin vähän siitä, kun hän sanoi, että eikös täältä lobattu näitä juttuja. Otetaanpa esimerkki. Silloin kun oli tämä sukupuolineutraali laki, sama sähköposti tuli monelta sadalta. Sama oli turkistarhaus, meni sähköpostit jumiin. Nyt tuli tämä Metsähallitus-laki, sama juttu, sama sähköposti monelta eri lähettäjältä. Miten voi olla, että yhtäkkiä, kun tämmöinen joku laki on täällä käsiteltävänä, alkaa samasta suunnasta tulemaan tuommoinen lobbaus? Silloin kun oli tämä maahanmuutto kiihkeimmillään ja tuli sähköpostia myös pal-

jon, minä luin niitä, ja yhtään samanlaista ei ollut niitten joukossa. Kaikki olivat erilaisia. Siitä näki, että siellä oli todellinen huoli näillä ihmisillä, että miten meille käy. Ne olivat yksittäisiä viestejä. Mutta nyt kun tulee tämmöinen tilanne, missä vihreillä on sormi pelissä, alkaa tämmöinen joukkopostinta ja muu lobbaus, aletaan häiritsemään kansanedustajien työtä. Tämä on aivan varma asia, että joka kerta tulevaisuudessakin tulee käymään näin.

19.08 **Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! On mukava huomata se, että Metsähallituksen rooli ja merkitys on tullut näin hyvin esille, sillä totta vie, se on tärkeä asia, ja toivottavasti nämä muistettaisiin tämän jälkeenkin, kun tämä laki nyt hyväksytään.

Valtionmaiden myynnistä on puhuttu kokonaisuutena isommin, mutta Metsähallituksella on Laatumaa-niminen yhtiö, joka hoitaa tätä valtionmaiden pienimuotoista myynti- ja järjestelytoimintaa. Se on tärkeää muistaa, että se on pienimuotoista, ja sen on hyvä olla siellä olemassa, mutta todellakaan mitään isompia myyntiasioita ei ole ollut eikä ole tarkoitus tullakaan, ja siinä on tehty säännös, että yli sadan hehtaarin alueita ei myöskään myytäisi eteenpäin.

Tämä Metsähallitus-laki: Vaikka me nyt sen kokonaisuuden olemmekin tässä hyväksymässä, niin eihän se sitä tarkoita, että me olemme kaikkia Metsähallituksen toimia hyväksymässä käytännössä, vaan nyt sitten, kun tehdään tämä laki ja hyväksytään tämä, niin olemme pyrkineet rakentamaan semmoiset hyvät puitteet, joidenka avulla päästään tätä käytännön toimintaa viemään eteenpäin. On tärkeää, että nyt annetaan työrauha kentälle, että päästään tekemään näitä käytännön asioita eteenpäin näissä kuvioissa.

Vielä sanon sen, että aina kun on puhuttu meidän alueellamme, että ne hallituksen herrat, niin se on todellakin tarkoittanut Metsähallituksen herroja, jotka ovat olleet välillä, mitä ovat olleetkin, mutta käsittelemme niitä asioita sitten sen jälkeen, kun alamme tätä käytäntöön viemään. Kokonaisuus on nytten kasassa, nyt alamme laittamaan tätä toteutukseen.

19.10 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Lagen om Forststyrelsen, som riksdagen nu behandlar, handlar faktiskt inte enbart om Forststyrelsens omorganisering. Den handlar också om på vilket sätt samerna på sitt hembygdsområde ska höras och kunna vara delaktiga i beslutsfattandet kring de marker som har väsentlig betydelse för samernas kultur och näringar.

Låt mig nu också vara mycket tydlig. Frågan om förbättrande av samernas ställning som Europas enda ursprungsfolk var mycket aktuell under den förra regeringsperioden. Vi kom ju faktiskt så långt att vi hade en av regeringen Stubb enhälligt godkänd proposition till en ny sametingslag samt till ratificeringen av ILO 169-konventionen om ursprungsfolkens rättigheter. Tyvärr höll inte regeringsleden i fjol den här tiden utan de större partierna lät andra intressen gå förbi det gemensamt överenskomna, med den påföljd att sametingslagen drogs tillbaka. Men ILO 169-konventionen och den därtill anslutna ändringen av två paragrafer i Forststyrelselagen hann godkännas av riksdagen i första behandling. Sedan blev den vilande över valet och är så att säga fortfarande anhängig.

Nu har vi alltså en situation där riksdagen tidigare har sagt ja till de två paragrafer i Forststyrelselagen som den nuvarande regeringen har plockat bort från det förslag som nu behandlas. Synnerligen anmärkningsvärt är att grundlagsutskottet i sitt färska betänkande klart har låtit påskina att paragraferna borde plockas in tillbaka.

Arvoisa puhemies! Sanon tämän nyt hyvin selvästi. Kysymys saamelaisten aseman parantamisesta Euroopan ainoana alkuperäiskansana oli hyvin ajankohtainen viime hallituskaudella. Pääsimme niin pitkälle, että meillä oli Stubbin hallituksen yksimielisesti hyväksymä hallituksen esitys saamelaiskäräjälaiksi sekä alkuperäiskansoja koskevan ILO 169 -sopimuksen ratifioimisesta. Valitettavasti hallituksen rivit eivät pitäneet tähän aikaan viime vuonna, vaan hallituksen isot puolueet antoivat muiden intressien sivuuttaa yhdessä sovitun sillä seurauksella, että saamelaiskäräjälaki vedettiin takaisin. Mutta ILO 169 -sopimus ja siihen liittyneiden Metsähallitus-lain kahden pykälän muutos ehdittiin hyväksyä eduskunnassa ensimmäisessä käsittelyssä. Sitten se jäi lepäämään yli vaalien ja on niin sanotusti edelleen vireillä. Nyt meillä on tilanne, jossa eduskunta on siis aiemmin sanonut kyllä Metsähallitus-lain kahdelle pykälälle, jotka nykyinen hallitus on poistanut nyt käsiteltävänä olevasta esityksestä.

Arvoisa puhemies! Erityisen huomionarvoista on, että perustuslakivaliokunta tuoreessa lausunnossaan toteaa seuraavaa: "Esityksen perusteluissa ei esitetä syytä kyseisten säännösten pois jättämiselle. Perustuslakivaliokunta katsoo, että perustuslain 17 §:n 3 momentin ja 121 §:n 4 momentin säännökset ja niitä koskeva valiokunnan käytäntö sekä kansainvälisten ihmisoikeusvalvontaelinten kannanotot puoltavat tällaisten säännösten sisällyttämistä Metsähallituksesta annettavaan lakiin." Näin siis perustuslakivaliokunta aivan tuoreessa lausunnossaan.

Keväällä 2011 säädettyihin kaivoslakiin ja vesilakiin otettiin säännökset saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia koskevasta heikentämiskiellosta. Heikentämiskielto on sisällytetty myös ympäristönsuojelulakiin ja on ollut tarkoitus jatkossa sisällyttää myös muuhun soveltuvaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien kannalta merkitykselliseen lainsäädäntöön eli myös nyt Metsähallitus-lakiin. Näin kuitenkaan hallitus ei nyt jostain kumman syystä halua tehdä.

Arvoisa puhemies! Kansainvälisellä tasolla on tapahtunut paljon kehitystä viimeisten 20 vuoden aikana. YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista tuli Suomessa voimaan 1991, ja sen 30 artikla koskee alkuperäiskansaan kuuluvan lapsen oikeuksia. Suomi liittyi Euroopan ihmisoikeussopimukseen vuonna 1990 ja 1997 Euroopan neuvoston kansallisia vähemmistöjä koskevaan puiteyleissopimukseen, joka suojaa myös saamelaisia. YK:ssa hyväksyttiin vuonna 2007 alkuperäiskansojen oikeuksia koskeva julistus, ja se on poliittisluonteinen tavoiteasiakirja, joka ei ole valtioita oikeudellisesti sitova mutta joka ohjaa käytännössä valtioiden päätöksentekoa. YK:ssa pidettiin 2014 syksyllä yleiskokouksen yhteydessä alkuperäiskansahuippukokous, jonka loppuasiakirja vahvistaa valtioiden sitoutumisen vuonna 2007 hyväksyttyyn YK:n alkuperäiskansajulistukseen. Elikkä viimeiset 20 vuotta ovat olleet aika edistyksellisiä Suomen osalta. Kuitenkin nyt meillä on sellainen tilanne, että nyt mennään askelia taaksepäin, ja haluan tässä vielä tuoda esille, mitä ulkoministeriöstä on meille kerrottu ministeriön omassa lausunnossa. Ulkoministeriö toteaa seuraavaa:

"YK:n ihmisoikeuskomitea on vuonna 2013 Suomelle antamissaan loppupäätelmissä ja niihin sisältyvissä suosituksissa ilmaissut huolensa siitä, että saamelaisilta puuttuu osallistumis- ja päätöksentekovalta asioissa, joilla on perustavanlaatuista merkitystä heidän kulttuurilleen ja elämäntavalleen, mukaan lukien kysymyksissä, jotka koskevat oikeutta maahan ja luonnonvaroihin. Komitea on pannut myös merkille, että viranomaisten ymmärrys ja sovittelunhalu koskien saamelaisten elämäntapaa saattaa olla riittämätön." Jatkan edelleen: "Ihmisoikeuskomitea on pyytänyt hallitusta raportoimaan tämän suosituksen täytäntöönpanosta vuosittain. Tähän mennessä täytäntöönpanosta on raportoitu vuonna 2014 ja

vuonna 2015. Komitean näkemyksen mukaan täytäntöönpanotoimet eivät ole kuitenkaan olleet riittäviä. Seuraavan kerran suosituksesta tullaan raportoimaan huhtikuussa" — elikkä kuukauden kuluttua. Ja vielä Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu Nils Muiznieks on Suomea koskevassa raportissaan todennut, että Metsähallituksen uudistaminen tarjoaa myös mahdollisuuden löytää innovatiivisia ratkaisuja esillä oleviin kysymyksiin. Mutta hallitushan ei halua näin tehdä, vaan tekee päinvastoin.

Hallitus on siis kylmästi ohittanut saamelaisten oikeudet tässä uudessa esityksessä, ja tilanne on se, että olisi ollut oiva mahdollisuus tehdä nyt tälle asialle jotain, mutta nyt se halu ja tahto puuttuu. Haluaisinkin kysyä hallituksen edustajilta, keskustalta, kokoomukselta ja perussuomalaisilta: Miksi ette halua parantaa saamelaisten asemaa? Ja syyksi ei kelpaa pelkkä toteamus siitä, että saamelaisten asemaahan ei heikennetä, kuten olemme nyt tässä keskustelussa saaneet kuulla, koska askelia ei myöskään oteta eteenpäin, vaan mennään taaksepäin siitä, mihin viime eduskunta jäi. Heikentämiskiellon lisääminen Metsähallituslakiin olisi erittäin johdonmukaista ottaen huomioon vastaavat säännökset vesilaissa ja kaivoslaissa ja ottaen huomioon myös sen, että on Suomelle oikeusvaltiona kunnia-asia näyttää kansainvälisellä areenalla, että halutaan myös mennä eteenpäin, mitä tulee alkuperäiskansan oikeuksiin.

Värderade fru talman! Det är fullkomligt obegripligt att regeringspartierna inte kan tänka sig att ta in de två paragrafer i Forststyrelselagen som skulle ha samma ordalydelse som den tidigare riksdagen redan har godkänt i första behandling, utan tvärtom vill man ta steg tillbaka. Det här är obegripligt och jag kommer att stöda Mats Nylunds förslag om att lagen till den här delen behöver ändras. — Tack.

19.20 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua ihan lyhyesti haluan vain todeta sen, että hallituksen ja tämä eduskunnan käsittely, myöskin maa- ja metsätalousvaliokunnan käsittely, on tehty sellaisessa tilanteessa, että se, sanotaanko, liikkumavara on ollut kohtuullisen pieni. Siinä on varsin taitavasti navigoitu sellainen ratkaisu, joka mahdollisimman vähän muuttaa Metsähallituksen nykyistä tapaa toimia. Tämä on mielestäni sellainen asia, josta toivon, että sitä arvostettaisiin, ja uskon, että jossain vaiheessa sitä tullaan myös arvostamaan.

Tämä asia on erittäin monimutkainen, ja minä ymmärrän hyvin, että kaikki ne kansalaiset, jotka ovat asiassa ottaneet yhteyttä, eivät mitenkään voi olla näistä kaikista asioista selvillä.

Haluankin tässä julkisesti kiittää Yleä siitä, että Ylellä on nettisivuilla artikkeli "Tästä kiistellyssä metsähallituslaissa on kyse — seitsemän vastausta siihen, mikä muuttuisi". Tämä on erinomainen artikkeli, ja suosittelen, että sen kaikki lukevat. Siinä on puolueetonta arviointia siitä, mistä tässä asiassa on kyse.

On sinänsä harmillista, että kaikki eivät ole ymmärtäneet, mistä tässä on kyse. Toki tuntuu, että osa niistäkin, jotka ovat asiaan hyvin paneutuneet, ei ehkä ole halunnutkaan ymmärtää, mutta se on sitten ehkä oma asiansa.

Mutta ihan vielä lopuksi haluaisin myös kiittää siitä, että valiokunta teki suoraselkäisen ratkaisun myös siitä, että päätettiin suoraan tämä yhtiön kotipaikka. Valittiin Rovaniemi, koska valtaosa Metsähallituksen maista sijaitsee Lapin alueella.

19.21 **Hanna Halmeenpää vihr:** Arvoisa rouva puhemies! En aikaisemmassa tämän keskustelun vaiheessa katsonut aivan välttämättömäksi käydä läpi maa- ja metsätalousvaliokunnassa jättämiäni muutosesityksiä koskien lain pykäliä, mutta kävi niin, että kollega, edustaja Kärnä tuli esittäneeksi omassa puheenvuorossaan, että nämä muutosesitykseni eivät olisi oikeudellisia, ja kehotti minua käymään ne vielä kerran läpi. Niin tein, ja selvyyden vuoksi käytäköön ne tässäkin vielä läpi. Toivon, että edustaja Kärnän puoluetoverit voivat sitten mahdollisiin oikeudellisiin ongelmiin täällä esittää perusteluja.

Ensimmäinen pykälämuutosesitykseni koskee Metsähallituksen julkisia hallintotehtäviä 5 §:ssä. Voimassa olevassa laissa Metsähallituksesta — joka tosin nyt on jo kumottu, mutta siis siinä edellisessä laissa — julkisiin hallintotehtäviin on luettu laissa oikeudesta yleisiin vesialueisiin säädetyt tehtävät. Uudesta lakiesityksestä ne on jätetty pois. On kuitenkin niin — ja tätä mieltä on ollut muun muassa ympäristövaliokunta tuoreessa lausunnossaan — että yleisillä vesialueilla on erilaisia yhteiskunnallisia intressejä aika paljon, esimerkiksi ammattikalastus, vesiviljely, tuulivoima, soranotto ja myös luonnonsuojelu. Edellä mainittujen perustelujen nojalla oikeudesta yleisiin vesialueisiin annetussa laissa säädetyt tehtävät olisi tullut sisällyttää myös uudessa Metsähallitus-laissa julkisiin hallintotehtäviin, ja tätä esitin.

9 §:ään, koskien ministeriön ohjaustoimivaltaa, totean, että aiemmassa Metsähallitus-laissa Metsähallitus oli kokonaisuudessaan luonnonsuojelua koskevissa asioissa ympäristöministeriön ohjauksessa. EU ei ole vaatinut tähän mitään muutosta. Hallituspuolueiden edustajat ovat vaatineet tähän muutosta. Esitin, että tähän 9 §:ään olisi tehty lisäys, joka osoittaisi, että ympäristöministeriö tulosohjaa Metsähallitusta luonnonsuojelua koskevissa asioissa ja julkisten hallintotehtävien osalta toimialallaan.

10 §:ään, koskien Metsähallituksen organisaatiota, perusteluja: Metsähallitus on valtion liikelaitos, joka käyttää, hoitaa ja suojelee hallinnassa olevia valtion maa- ja vesiomaisuutta. Metsähallituksen muista yksiköistä ja toiminnoista päättämistä tuleekin siis säätää valtioneuvoston asetuksella, eikä niitä voi ainoastaan määrätä Metsähallituksen työjärjestyksellä, josta päättää Metsähallituksen oma hallitus. Esitin, että lain 10 § säilytetään hallituksen oman esityksen mukaisena.

11 §:ään, koskien Metsähallituksen hallitusta, tein myös esityksen siitä syystä, että Metsähallituksen hallituksen koostumuksen monipuolinen rooli korostuu, koska jatkossa Metsähallituksen hallitus muun muassa vahvistaa alueelliset luonnonvarasuunnitelmat, joissa siis yhteensovitetaan eri intressejä. Tämän vuoksi esitin, että tähän lain 11 §:ään lisätään luonnonsuojelun ja virkistyskäytön asiantuntijuuden varmistaminen Metsähallituksen hallitusta nimitettäessä.

25 § koskien tasesiirtojen tekemistä eri taseiden välillä. Esitin, että 25 §:ään tehtäisiin lisäys, joka osoittaa päätösvallan vesi- ja maaomaisuuden tasesiirroista kokonaan eduskunnalle.

26 §, joka myös koskee näitä tasesiirtoja ja erityisesti uutta, perustettavaa kolmatta tasetta. Kyselin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa useilta eri tahoilta, eikö olisi loogista niiden perustelujen nojalla, mitä hallituksen lakiesityksessä on esitetty, että kaikki nämä alueet, joille ei ole perusteltua esittää erityistä tuottovaadetta mutta jotka eivät myöskään ole lakisääteisiä luonnonsuojelualueita tai kansallispuistoja, sitten kuuluisivat sinne kolmanteen taseeseen, ja sain ministeriön lakia valmistelleilta virkamiehiltä vastauksen, että kyllä, näin voitaisiin tehdä. Mutta poliittisista syistä näin ei ole haluttu hallitusryhmien taholta esittää. Sen vuoksi katsoin tämän kolmannen taseen jäävän vähän hämärän peittoon,

eikä mielestäni tällainen täytä hyvän lainsäädännön tunnusmerkkejä, jos lakiesityksen perustelut eivät ole loogisia sen suhteen, mitä pykäliin esitetään. Sen vuoksi, että kolmas tase ei näyttänyt loogiselta eikä kukaan osannut vastata kysymykseen siitä, miksi, esitin, että koko kolmatta tase-erää ei perustettaisi vaan tasejako säilytettäisiin entisellään.

Viimeisenä esitin 39 §:ään niitä muutoksia, jotka edustaja Henriksson tässä ansiokkaasti ja yksityiskohtaisesti esitteli koskien saamelaiskulttuurin heikentämiskieltoa. Edustaja Maijala täällä puheenvuorossaan aiemmin esitti, että tämä heikentämiskieltopykälä olisi käytännössä aivan sama asia kuin se, mitä lakiesityksessä nyt lukee. Herää kyllä kysymys siitä, miksi tätä pykälää eivät sitten hallitusryhmät voineet hyväksyä ja kannattaa. Jonkin vähemmistön kulttuurin turvaaminen nimittäin, oli kyseessä mikä tahansa kulttuuri, on aina enemmistön tahtotilasta kiinni. Ajatellaanpa vaikka kotimaista maatalouskulttuuria ja koko sitä elinkeinoa, jonka kaikki suomalaiset käsittääkseni yksimielisesti haluavat säilyttää, vaikka sitä harjoittaa vain pieni vähemmistö, noin 4 prosenttia suomalaisista. Saamelaiskulttuuria ja saamelaisia luontaiselinkeinoja harjoittaa vielä pienempi vähemmistö. On kummallista, että sille ei haluta vahvaa suojaa, vaikka vastaavat saamelaiskulttuurin heikentämiskieltopykälät on kirjattu jo moneen muuhun erityislakiin, kuten edustaja Henriksson esitteli.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä kertaalleen todeta sen tosiseikan, että me valtaväestön edustajat, jollaiseksi itsenikin katson, vaikkakin koillislappilaisessa suvussani on saamelaisia esi-isiä ja -äitejä, kuten lähes joka toisessa lappilaisessa suvussa, me saamme kyllä äänemme kuuluviin useita eri kanavia pitkin. Vähemmistönä koko Suomessa elävä alkuperäiskansamme saamelaiset, he eivät tällaista oikeutta nauti.

19.30 **Markus Lohi kesk:** Arvoisa puhemies! Kolme asiaa vielä tähän lopuksi.

Tässä on tästä saamelaiskysymyksestä keskusteltu, ja kuten edellä on todettu, niin tässä Metsähallitus-laissa ei heikennetä saamelaisten asiaa ollenkaan. Saamelaiskulttuuri on myös turvattu saamelaiskäräjälaissa hyvin vahvasti, ja uskon, että tässä salissa ei varmasti ole ketään, joka haluaisi heikentää saamelaisten asiaa tai saamelaiskulttuuria Suomessa. Ja haluan senkin tuoda esille, että viime hallituskaudella me Lapin edustajat yhteisessä rintamassa joka vuosi taistelimme kielipesille rahoitusta, että saimme — kun sitä oltiin laskemassa — 400 000 kielipesille rahoitusta. Nyt tämä hallitus tässä taloustilanteessa on antanut 700 000 kielipesille rahoitusta. Minusta tämä kannattaa noteerata, jos käytetään puheenvuoroja, että tämä hallitus jotenkin ei saamelaisten kysymystä haluaisi pitää arvokkaana. Tämä ei pidä paikkaansa.

Sitten pari muuta kysymystä. Täällä on viitattu niihin julkisiin hallintotehtäviin, ja minulla on kyllä erittäin vahva käsitys siitä, myös perustuslakivaliokunnan käsittelyn jälkeen, että kaikki ne tehtävät, jotka tässä Metsähallitus-laissa ovat pykälätasolla otsikon alla, jossa julkiset hallintotehtävät mainitaan, eivät ole varsinaisesti perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Sinne sisältyy muunkin tyyppisiä tehtäviä kuin sellaisia, joihin liittyy julkisen vallan käyttäminen. Ja tämä on hyvä huomata, vaikka sanamuoto pykälässä onkin näin. En lähde sitä nyt kyseenalaistamaan, mutta haluan vain todeta tämän, että eivät nekään kaikki tehtävät, jotka liittyvät vaikkapa halkojen viemiseen kansallispuistoihin ja niin edelleen, ole julkisen vallan käyttöä varsinaisesti, ja tämä on hyvä muistaa, kun tätä lakia lukee.

Sitten yksi kysymys, joka on täällä vähän niin kuin sivuutettu, on se, miten Metsähallitus toimii kokonaisuutena, ja on tullut semmoinen kuva, että on valtavan tärkeä asia nämä

tase-erät, se, missä mikin sijaitsee. Sillähän on toki tämän tuoton näkökulmasta merkitystä, mutta minä haluaisin korostaa sitä, että Metsähallitus on kuitenkin valtion erityisliikelaitos, jonka pitää toimia lähtökohtaisesti muissa kuin näissä julkisissa hallintotehtävissä yhtenäisenä organisaationa johtamisenkin näkökulmasta. Minusta tämä tarkoittaa myös sitä, että meidän kansanedustajien olisi lähtökohtaisesti hyvä luottaa siihen, että kaikista niistä tavoitteista, mitä me asetamme, myös tulostavoitteista ja kestävästä toiminnasta, huolehtii ja niihin sitoutuu koko Metsähallituksen johto. Minä en ainakaan tätä aseta epäilyksen alaiseksi. Näin sen tulee toimia ja näin pitää toimia. Ja sen takia on minusta toisarvoinen kysymys sitten, että onko sen organisaation sisällä jossakin joku omaisuus missä tase-erässä. Tärkeintä on, että pystymme täältä ohjaamaan ja me olemme asettaneet oman tulostavoitteen ja tuloutuksen sille. Se määrittelee myös niitten hakkuitten määriä.

Haluan nostaa lopuksi vielä yhden kysymyksen, joka liittyy tähän tuottotavoitteeseen, ja se liittyy siihen, että Lapissa on tällä hetkellä menossa erittäin voimakas matkailun semmoinen kasvuvaihe. Meillä ulkolaisten matkailijoiden määrä on voimakkaassa kasvussa. Meillä on erittäin paljon aihioita ja investointisuunnitelmia matkailun puolelle. Voi sanoa, että kun venäläisten matkailijoiden määrä romahti, niin aasialaisten matkailijoiden määrä on korvannut sen, ja kiinalaisten määrä on viimeisten saamieni tietojen mukaan ylittänyt jo japanilaisten määrän, eli tämä Aasia-buumi on erittäin voimakas. Nyt tulee kysymys siitä, että meillä on monta matkailukeskusta, joissa Metsähallitus on käytännössä ainoa maanomistaja. Ja silloin kysytään, että mikä on kenties se tuottovaatimus ja käypä hinta, joka sille maalle asetetaan: onko parempi, että voitaisiin jatkossa miettiä myös täältä eduskunnan päästä tätä kysymystä niin — en puhu nyt metsätaloudesta, vaan puhun tästä maanvuokrasta — että me tyytyisimme maanomistajien edustajina täällä eduskunnassa hieman matalampaan käypään arvoon arvotettaessa sitä maata ja hieman matalampaan tuottotasoon ja mieluummin hakisimme tavallaan tuottoa sitä kautta, että buustaisimme sinne matkailuelinkeinoa ja niitä investointeja, jotka syntyisivät. Nyt on nimittäin syntynyt ongelmaksi se, että kun on arvostettu korkealle se maahinta ja lainsäädännöstä johtuen haettu sille 6 prosentin tuottovaatimusta, niin vuokrataso nousee niin korkeaksi, että investointeihin ei uskalleta lähteä. Ja tässä tilanteessa, kun kysyntää on, niin tämä on harmi. Tämä on erillinen kysymys, mutta tätä meidän pitää yhdessä varmasti pohtia: meidän kannattaa mieluummin tukea matkailun kehitystä kohtuullisilla vuokrilla kuin yrittää saada tuottoa valtiolle vuokrien kautta. Matkailuala ei ole valtavan kannattava toimiala, noin tunnuslukujen perusteella, mutta se on valtavan työllistävä ala, ja sitä kautta me hyödymme tästä.

19.36 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! On ihan mukavaa, että edustaja Lohi sanoo, että kukaan tässä salissa ei halua saamelaisten oikeuksia loukata ja heikentää. Mutta jos nyt oikeasti näin on, niin en ollenkaan ymmärrä, miksi sitten Metsähallitus-lakiin ei voitu laittaa niitä samoja pykäliä, jotka jo ovat vesilaissa, kaivoslaissa ja ympäristönsuojelulaissa, jotka toteavat, että saamelaisten asemaa ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen asemaa ei Metsähallituksenkaan toiminnassa saa heikentää.

19.36 **Jari Leppä kesk:** Rouva puhemies! Tässä keskustelussa, monipolvisessa keskustelussa, täytyy yksi asia tuoda kyllä esille. Täällä on tuotu erittäin teoreettisilla tasoilla sellaisia uhkia ja sellaista rivien väliin mukamas kirjoitettua asiaa, joka ei vain pidä paikkaansa. Toivonkin, että kun tästä kansalaiskeskustelua käydään ja julkista keskustelua käydään, niin nämä asiat jätetään vähemmälle, ettei suotta lietsota sellaista epävarmuutta, jota

nyt on tapahtunut tässä keskustelussa ennen tämän lain eduskuntakäsittelyä ja mietinnön valmistumisen jälkeen. Se ei ole kenenkään etu. Pitäydytään nyt siinä, mitä me olemme kirjoittaneet, mitä mietinnössä lukee, mitä lakipykälät osoittavat, eikä mennä sen pidemmälle näissä asioissa.

Kukaan ei halua, niin kuin edustaja Hassi täällä aivan oikein totesi, että saamelaisten oikeudet heikkenevät. Päinvastoin, niitä on aavistuksen verran pystytty kohentamaan tässä. Kukaan ei halua, että metsärauha järkkyy. Kukaan ei halua, että eri elinkeinojen yhteensovittaminen ei olisi mahdollista tai ettei se toimisi niin hyvin kuin se nyt Metsähallituksen toimesta tapahtuu, vaan kaikki ne sisältyvät tähän mietintöön, mietintötekstiin, siihen tahtotilaan, jota tällä selkeä valiokunnan enemmistö on halunnut osoittaa. Se on se, miten eletään, miten toimitaan. Tämä kaikki ohjaa koko Metsähallitusta, niin emoa, sen kaikkia tytäryhtiöitä, sen kaikkia tase-eriä kuin aivan kaikkea toimintaa. Tämä on se keskeinen viesti, jonka haluan tähän loppuun meille kaikille, itse kenellekin, alleviivata ja toivoa, että näin toimittaisiin.

Sitten lopuksi haluan kiittää: Tämä on ollut erittäin hyvä keskustelu. Käsittely ei ollut todellakaan huono mietintö- eikä lausuntovaliokunnassa, vaan päinvastoin. Vaikka aika oli rajallinen, vaikka aikataulu oli tiukka, siitä huolimatta pystyimme perusteellisesti käymään lävitse sekä asiantuntijoiden kanssa että myöskin keskenämme ja eri valiokuntien kanssa vuoropuhellen tätä lakiesitystä. Siitä johtuvat myöskin ne sorvaustoimenpiteet siihen hallituksen esitykseen nähden — se lopullinen esitys, minkä valiokunta tuotti. Tämä on hyvän yhteistyön tulos, kiitos kaikille tahoille siitä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.